

大方广佛华严经

(八十卷：第三十七卷至第四十卷)

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

南無本師釋迦牟尼佛

说 明

本简体注音版《大方广佛华严经》电子书，是根据《乾隆大藏经》大乘华严部，第 0084 部，唐于阗国三藏沙门实叉难陀译《大方广佛华严经》（80 卷）影印本校正注音的。读诵仪轨取自福建莆田广化寺《大方广佛华严经》印本，华严字母根据柏林禅寺《华严字母》印本校正，标点符号及注音仅供参考。

为了便于读诵，本电子书按顺序每四卷合为一册，共二十册。若每天读一册，可二十天读完。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇一八年四月

目 录

起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
开经偈	- 1 -
大方广佛华严经卷第三十七	- 2 -
十地品第二十六之四	- 2 -
补阙真言	- 27 -
举赞	- 27 -
举字母赞	- 27 -
华严字母	- 28 -
回向偈	- 29 -
大方广佛华严经卷第三十八	- 30 -
十地品第二十六之五	- 30 -
补阙真言	- 59 -
举赞	- 59 -
举字母赞	- 59 -
华严字母	- 60 -
回向偈	- 61 -
大方广佛华严经卷第三十九	- 62 -
十地品第二十六之六	- 62 -
补阙真言	- 91 -
举赞	- 91 -
举字母赞	- 91 -
华严字母	- 92 -
回向偈	- 93 -
大方广佛华严经卷第四十	- 94 -
十定品第二十七之一	- 94 -
补阙真言	- 113 -
举赞	- 113 -
举字母赞	- 113 -
华严字母	- 114 -
回向偈	- 115 -

● 起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànuánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

kāi jīng jì

开经偈

(一遍)

wú shàng shèn shēn wēi miào fǎ bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无上甚深微妙法 百千万劫难遭遇

wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持 愿解如来真实义

ná mó dà fāng guǎng fó huā yán jīng
南无大方广佛华严经 (合掌三称)

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí qī
大方广佛华严经卷第三十七

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

shí dì pǐn dì èr shí liù zhī sì
十地品第二十六之四

pú sà jì wén zhū shèng xíng 菩萨既闻诸胜行	qí xīn huān xǐ yǔ miào huā 其心欢喜雨妙华
fàng jìng guāng míng sǎn bǎo zhū 放净光明散宝珠	gòng yǎng rú lái chēng shàn shuō 供养如来称善说
bǎi qiān tiān zhòng jiē xīn qīng 百千天众皆欣庆	gòng zài kōng zhōng sǎn zhòng bǎo 共在空中散众宝
huā mányīng luò jí chuáng fān 华鬘璎珞及幢幡	bǎo gài tú xiāng xián gòng fó 宝盖涂香咸供佛
zì zài tiān wáng bìng juàn shǔ 自在天王并眷属	xīn shēng huān xǐ zhù kōng zhōng 心生欢喜住空中
sǎn bǎo chéng yún chí gòng yǎng 散宝成云持供养	zàn yán fó zǐ kuài xuān shuō 赞言佛子快宣说
wú liàng tiān nǚ kōng zhōng zhù 无量天女空中住	gòng yǐ yuè yīn gē zàn fó 共以乐音歌赞佛
yīn zhōng xī zuò rú shì yán 音中悉作如是言	fó yǔ néng chú fán nǎo bìng 佛语能除烦恼病
fǎ xìng běn jì wú zhū xiàng 法性本寂无诸相	yóu rú xū kōng bù fēn bié 犹如虚空不分别
chāo zhū qǔ zhuó jué yán dào 超诸取著绝言道	zhēn shí píngděng cháng qīng jìng 真实平等常清净
ruò néng tōng dá zhū fǎ xìng 若能通达诸法性	yú yǒu yú wú xīn bú dòng 于有于无心不动
wèi yù jiù shì qín xiū xíng 为欲救世勤修行	cǐ fó kǒu shēng zhēn fó zǐ 此佛口生真佛子
bù qǔ zhòng xiàng ér xíng shī 不取众相而行施	běn jué zhū è jiān chí jiè 本绝诸恶坚持戒
jiě fǎ wú hài cháng kān rěn 解法无害常堪忍	zhī fǎ xìng lí jù jīng jìn 知法性离具精进

yǐ jìn fán nǎo rù zhū chán shàn dá xìng kōng fēn bié fǎ
 已尽烦恼入诸禅 善达性空分别法
 jù zú zhì lì néng bó jì miè chú zhòng è chēng dà shì
 具足智力能博济 灭除众恶称大士
 rú shì miào yīn qiānwànzhǒng zàn yǐ mò rán zhān yǎng fó
 如是妙音千万种 赞已默然瞻仰佛
 jiě tuō yuè yǔ jīn gāng zàng yǐ hé xíng xiàng rù hòu dì
 解脱月语金刚藏 以何行相入后地

ěr shí jīn gāngzàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán
 尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ jù zú dì wǔ dì yù rù dì
 “佛子！菩萨摩诃萨已具足第五地，欲入第

liù xiàncián dì dāngguānchá shí píngděng fǎ héděngwéi shí suǒ
 六现前地，当观察十平等法。何等为十？所

wèi yī qiè fǎ wú xiàng gù píngděng wú tǐ gù píngděng wú shēng
 谓：一切法无相故平等，无体故平等，无生

gù píngděng wú miè gù píngděng běn lái qīngjìng gù píngděng wú
 故平等，无灭¹故平等，本来清净故平等，无

xì lùn gù píngděng wú qǔ shě gù píngděng jì jìng gù píngděng rú
 戏论故平等，无取舍故平等，寂静故平等，如

huàn rú mèng rú yǐng rú xiǎng rú shuǐzhōngyuè rú jìngzhōng
 幻、如梦、如影、如响、如水中月、如镜中

xiàng rú yàn rú huà gù píngděng yǒu wú bú èr gù píngděng
 像、如焰、如化故平等，有、无不二故平等。

pú sà rú shì guān yī qiè fǎ zì xìngqīngjìng suí shùn wú wéi dé rù
 菩萨如是观一切法自性清净，随顺无违，得入

dì liù xiàncián dì dé míng lì suí shùn rěn wèi dé wú shēng fǎ rěn
 第六现前地，得明利随顺忍，未得无生法忍。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà rú shì guān yǐ fù yǐ dà
 “佛子！此菩萨摩诃萨如是观已，复以大

bēi wéishǒu dà bēizēngshàng dà bēimǎn zú guān shì jiānshēngmiè
 悲为首、大悲增上、大悲满足，观世间生灭，

zuò shì niàn shì jiānshòushēng jiē yóuzhuó wǒ ruò lí cǐ zhuó zé
 作是念：‘世间受生皆由著我，若离此著，则

wú shēngchù fù zuò shì niàn fán fū wú zhì zhí zhuó yú wǒ
 无生处。’复作是念：‘凡夫无智，执著于我，

¹ 大正藏：成

cháng qiú yǒu wú bú zhèng sī wéi qǐ yú wàng xíng xíng yú xié
常求有、无，不正思惟，起于妄行，行于邪

dào zuì xíng fú xíng bú dòng xíng jī jí zēng zhǎng yú zhū xíng
道；罪行、福行、不动行，积集增长，于诸行

zhōng zhí xīn zhǒng zǐ yǒu lòu yǒu qǔ fù qǐ hòu yǒu shēng jí lǎo sǐ
中植心种子，有漏有取，复起后有生及老死。

suǒ wèi yè wéi tián shí wéi zhǒng wú míng àn fù ài shuǐ wéi rùn
所谓：业为田，识为种，无明闇覆，爱水为润，

wǒ màn gài guàn jiàn wǎng zēng zhǎng shēng míng sè yá míng sè zēng
我慢溉灌，见网增长，生名色芽，名色增

zhǎng shēng wǔ gēn zhū gēn xiāng duì shēng chù chù duì shēng shòu shòu
长生五根，诸根相对生触，触对生受，受

hòu xī qiú shēng ài ài zēng zhǎng shēng qǔ qǔ zēng zhǎng shēng yǒu
后希求生爱，爱增长生取，取增长生有；

yǒu shēng yǐ yú zhū qù zhōng qǐ wǔ yùn shēn míng shēng shēng yǐ
有生已，于诸趣中起五蕴身，名生；生已

shuāi biàn wéi lǎo zhōng mò wéi sǐ yú lǎo sǐ shí shēng zhū rè nǎo
衰变为老，终歿为死。于老死时，生诸热恼；

yīn rè nǎo gù yōu chóu bēi tàn zhòng kǔ jiē jí cǐ yīn yuán gù
因热恼故，忧愁悲叹，众苦皆集。此因缘故，

jī wú yǒu jí zhě rèn yùn ér miè yì wú miè zhě pú sà rú shì suí
集无有集者，任运而灭亦无灭者。’ 菩萨如是随

shùn guān chá yuán qǐ zhī xiàng fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà fù zuò
顺观察缘起之相。佛子！此菩萨摩诃萨复作

shì niàn yú dì yī yì dì bù liǎo gù míng wú míng suǒ zuò yè
是念：‘于第一义谛不了故，名无明，所作业

guǒ shì xíng xíng yī zhǐ chū xīn shì shí yǔ shí gòng shēng sì qǔ yùn wéi
果是行，行依止初心是识，与识共生四取蕴为

míng sè míng sè zēng zhǎng wéi liù chù gēn jìng shí sān shì hé hé
名色，名色增长为六处，根、境、识三事和合

shì chù chù gòng shēng yǒu shòu yú shòu rǎn zhuó shì ài ài zēng zhǎng
是触，触共生有受，于受染著是爱，爱增长

shì qǔ qǔ suǒ qǐ yǒu lòu yè wéi yǒu cóng yè qǐ yùn wéi shēng yùn
是取，取所起有漏业为有，从业起蕴为生，蕴

shú wéi lǎo yùn huài wéi sǐ sǐ shí lí bié yú mí tān liàn xīn xiōng
熟为老，蕴坏为死；死时离别，愚迷贪恋，心胸

fán mèn wéi chóu tì sì zī jiē wéi tàn zài wǔ gēn wéi kǔ zài yì dì
烦闷为愁，涕泗咨嗟为叹，在五根为苦，在意地

wéiyōu yōu kǔ zhuǎnduōwéinǎo rú shì dàn yǒu kǔ shù zēngzhǎng wú
为忧，忧苦转多为恼。如是但有苦树增长，无
wǒ wú wǒ suǒ wú zuò wú shòuzhě fù zuò shì niàn ruò
我、无我所，无作、无受者。’复作是念：‘若
yǒuzuòzhě zé yǒuzuò shì ruò wú zuòzhě yì wú zuò shì dì yī
有作者，则有作事；若无作者，亦无作事，第一
yì zhōng jù bù kě dé fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà fù zuò shì
义中俱不可得。’佛子！此菩萨摩诃萨复作是
niàn sān jiè suǒ yǒu wéi shì yī xīn rú lái yú cǐ fēn bié yǎnshuō
念：‘三界所有，唯是一心。如来于此分别演说
shí èr yǒu zhī jiē yī yī xīn rú shì ér lì hé yǐ gù suí shì
十二有支，皆依一心，如是而立。何以故？随事
fān yù yǔ xīn gòngshēng xīn shì shí shì shì xíng yú xíng mí huò shì
贪欲与心共生，心是识，事是行，于行迷惑是
wú míng yǔ wú míng jí xīn gòngshēng shì míng sè míng sè zēngzhǎng shì
无明，与无明及心共生是名色，名色增长是
liù chù liù chù sān fēn hé wéi chù chù gòngshēng shì shòu shòu wú yàn
六处，六处三分合为触，触共生是受，受无厌
zú shì ài ài shè bù shě shì qǔ bǐ zhū yǒu zhī shēng shì yǒu yǒu suǒ
足是爱，爱摄不舍是取，彼诸有支生是有，有所
qǐ míng shēng shēngshú wéi lǎo lǎo huài wéi sǐ
起名：生，生熟为老，老坏为死。’

fó zǐ cǐ zhōng wú míng yǒu èr zhǒng yè yī lìng zhòng
“佛子！此中无明有二种业，一令众

shēng mí yú suǒ yuán èr yǔ xíng zuò shēng qǐ yīn xíng yì yǒu èr zhǒng
生迷于所缘，二与行作生起因。行亦有二种
yè yī néng shēng wèi lái bào èr yǔ shí zuò shēng qǐ yīn shí yì yǒu
业，一能生未来报，二与识作生起因。识亦有
èr zhǒng yè yī lìng zhū yǒu xiāng xù èr yǔ míng sè zuò shēng qǐ yīn
二种业，一令诸有相续，二与名色作生起因。
míng sè yì yǒu èr zhǒng yè yī hù xiāng zhù chéng èr yǔ liù chù zuò
名色亦有二种业，一互相助成，二与六处作
shēng qǐ yīn liù chù yì yǒu èr zhǒng yè yī gè qǔ zì jìng jiè èr
生起因。六处亦有二种业，一各取自境界，二
yǔ chù zuò shēng qǐ yīn chù yì yǒu èr zhǒng yè yī néng chù suǒ yuán
与触作生起因。触亦有二种业，一能触所缘，
èr yǔ shòu zuò shēng qǐ yīn shòu yì yǒu èr zhǒng yè yī néng líng shòu
二与受作生起因。受亦有二种业，一能领受

ài zēngděng shì èr yǔ ài zuòshēng qǐ yīn ài yì yǒu èr zhǒng yè
爱憎等事，二与爱作生起因。爱亦有二种业，
yī rǎnzhuó kě ài shì èr yǔ qǔ zuòshēng qǐ yīn qǔ yì yǒu èr zhǒng
一染著可爱事，二与取作生起因。取亦有二种
yè yī lìng zhū fán nǎoxiāng xù èr yǔ yǒuzuòshēng qǐ yīn yǒu yì
业，一令诸烦恼相续，二与有作生起因。有亦
yǒu èr zhǒng yè yī néng lìng yú yú qù zhōngshēng èr yǔ shēngzuò
有二种业，一能令于余趣中生，二与生作
shēng qǐ yīn shēng yì yǒu èr zhǒng yè yī néng qǐ zhū yùn èr yǔ
生起因。生亦有二种业，一能起诸蕴，二与
lǎo zuòshēng qǐ yīn lǎo yì yǒu èr zhǒng yè yī lìng zhū gēn biàn yì
老作生起因。老亦有二种业，一令诸根变异，
èr yǔ sǐ zuòshēng qǐ yīn sǐ yì yǒu èr zhǒng yè yī néng huài zhū xíng
二与死作生起因。死亦有二种业，一能坏诸行，
èr bù jué zhī gù xiāng xù bù jué
二不觉知故相续不绝。

fó zǐ cǐ zhōng wú míng yuán xíng nǎi zhì shēng yuán lǎo sǐ
“佛子！此中无明缘行，乃至生缘老死
zhě yóu wú míng nǎi zhì shēng wéi yuán lìng xíng nǎi zhì lǎo sǐ bú duàn
者，由无明乃至生为缘，令行乃至老死不断，
zhù chéng gù wú míng miè zé xíng miè nǎi zhì shēng miè zé lǎo sǐ miè zhě
助成故。无明灭则行灭，乃至生灭则老死灭者，
yóu wú míng nǎi zhì shēng bù wéi yuán lìng zhū xíng nǎi zhì lǎo sǐ duàn miè
由无明乃至生不为缘，令诸行乃至老死断灭，
bù zhù chéng gù fó zǐ cǐ zhōng wú míng ài qǔ bú duàn shì
不助成故。佛子！此中无明、爱、取不断是
fán nǎo dào xíng yǒu bú duàn shì yè dào yú fēn bú duàn shì kǔ dào
烦恼道，行有不断是业道，余分不断是苦道；
qián hòu jì fēn bié miè sān dào duàn rú shì sān dào lí wǒ wǒ suǒ
前后际分别灭三道断，如是三道离我、我所，
dàn yǒu shēng miè yóu rú shù lú fù cì wú míng yuán xíng zhě shì
但有生灭，犹如束芦。复次，无明缘行者，是
guān guò qù shí nǎi zhì shòu shì guān xiàn zài ài nǎi zhì yǒu shì
观过去；识乃至受，是观现在；爱乃至有，是
guān wèi lái yú shì yǐ hòu zhǎn zhuǎn xiāng xù wú míng miè xíng miè
观未来。于是以后，展转相续。无明灭行灭
zhě shì guān dài duàn fù cì shí èr yǒu zhī míng wéi sān kǔ cǐ
者，是观待断。复次，十二有支名为三苦，此

zhōng wú míng xíng nǎi zhì liù chù shì xíng kǔ chù shòu shì kǔ kǔ
中 无明、行乃至六处是行苦，触、受是苦苦，
yú shì huài kǔ wú míng miè xíng miè zhě shì sān kǔ duàn fù cì
余是坏苦；无明灭行灭者，是三苦断。复次，
wú míng yuán xíng zhě wú míng yīn yuán néng shēng zhū xíng wú míng miè xíng
无明缘行者，无明因缘能生诸行；无明灭行
miè zhě yǐ wú wú míng zhū xíng yì wú yú yì rú shì yòu wú míng
灭者，以无无明，诸行亦无，余亦如是。又无明
yuán xíng zhě shì shēng xì fù wú míng miè xíng miè zhě shì miè xì fù
缘行者，是生系缚，无明灭行灭者，是灭系缚。
yú yì rú shì yòu wú míng yuán xíng zhě shì suí shùn wú suǒ yǒu guān
余亦如是。又无明缘行者，是随顺无所有观；
wú míng miè xíng miè zhě shì suí shùn jìn miè guān yú yì rú shì
无明灭行灭者，是随顺尽灭观。余亦如是。

fó zǐ pú sà mó hē sà rú shì shí zhǒng nì shùn guān zhū
“佛子！菩萨摩诃萨如是十种逆顺观诸

yuán qǐ suǒ wèi yǒu zhī xiāng xù gù yī xīn suǒ shè gù zì yè
缘起。所谓：有支相续故，一心所摄故，自业
chā bié gù bù xiāng shě lí gù sān dào bú duàn gù guāngùò qù
差别故，不相舍离故，三道不断故，观过去、
xiàn zài wèi lái gù sān kǔ jù jí gù yīn yuán shēng miè gù shēng
现在、未来故，三苦聚集故，因缘生灭故，生
miè xì fù gù wú suǒ yǒu jìn guān gù
灭系缚故，无所有、尽观故：

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ rú shì shí zhǒng xiāng guān zhū
“佛子，菩萨摩诃萨以如是十种相观诸

yuán qǐ zhī wú wǒ wú rén wú shòu mìng zì xìng kōng wú zuò
缘起，知无我、无人、无寿命、自性空、无作
zhě wú shòu zhě jí dé kōng jiě tuō mén xiàn zài qián guān zhū yǒu zhī
者、无受者，即得空解脱门现在前。观诸有支
jiē zì xìng miè bì jìng jiě tuō wú yǒu shǎo fǎ xiāng shēng jí shí dé
皆自性灭，毕竟解脱，无有少法相生，即时得
wú xiāng jiě tuō mén xiàn zài qián rú shì rù kōng wú xiāng yǐ wú yǒu
无相解脱门现在前。如是入空、无相已，无有
yuàn qiú wéi chú dà bēi wéi shǒu jiào huà zhòng shēng jí shí dé wú
愿求，唯除大悲为首，教化众生，即时得无
yuàn jiě tuō mén xiàn zài qián pú sà rú shì xiū sān jiě tuō mén lí bǐ
愿解脱门现在前。菩萨如是修三解脱门，离彼

wǒ xiǎng lí zuò zhě shòuzhěxiǎng lí yǒu wú xiǎng
我想，离作者、受者想，离有、无想。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà dà bēizhuǎnzēng jīng qín xiū
“佛子！此菩萨摩诃萨大悲转增，精勤修

xí wèiwèimǎn pú tí fēn fǎ lìngyuánmǎn gù zuò shì niàn yī
习，为未满菩提分法令圆满故，作是念：‘一

qiè yǒuwéi yǒu hé hé zé zhuǎn wú hé hé zé bù zhuǎn yuán jí zé
切有为，有和合则转，无和合则不转；缘集则

zhuǎn yuán bù jí zé bù zhuǎn wǒ rú shì zhī yǒuwéi fǎ duō zhū guò
转，缘不集则不转。我如是知有为法多诸过

huàn dāngduàn cǐ hé hé yīn yuán rán wèichéng jiù zhòngshēng gù
患，当断此和合因缘；然为成就众生故，

yì bú bì jìngmiè yú zhū xíng fó zǐ pú sà rú shì guānchá yǒu
亦不毕竟灭于诸行。’佛子！菩萨如是观察有

wéiduōzhūguò è wú yǒu zì xìng bù shēng bú miè ér héng qǐ dà
为多诸过恶²，无有自性，不生不灭，而恒起大

bēi bù shě zhòngshēng jí dé bō rě bō luó mì xiànrán míng wú
悲，不舍众生，即得般若波罗蜜现前，名：无

zhàng ài zhì guāngmíng chéng jiù rú shì zhì guāngmíng yǐ suī xiū xí
障碍智光明。成就如是智光明已，虽修习

pú tí fēn yīn yuán ér bú zhù yǒuwéizhōng suī guānyǒuwéi fǎ zì xìng
菩提分因缘而不住有为中，虽观有为法自性

jì miè yì bú zhù jì mièzhōng yǐ pú tí fēn fǎ wèiyuánmǎn gù
寂灭亦不住寂灭中，以菩提分法未圆满故。

fó zǐ pú sà zhù cǐ xiànrán dì dé rù kōngsānmèi zì
“佛子！菩萨住此现前地，得入空三昧，自

xìngkōngsānmèi dì yī yì kōngsānmèi dì yī kōngsānmèi dà kōng
性空三昧、第一义空三昧、第一空三昧、大空

sānmèi hé kōngsānmèi qǐ kōngsānmèi rú shí bù fēn bié kōngsān
三昧、合空三昧、起空三昧、如实不分别空三

mèi bù shě lí kōngsānmèi lí bù lí kōngsānmèi cǐ pú sà dé rú
昧、不舍离空三昧、离不离空三昧。此菩萨得如

shí shí kōngsānmèiménwéishǒu bǎiqiānkōngsānmèi jiē xī xiànrán rú
是十空三昧门为首，百千空三昧皆悉现前；如

shí shí wú xiàng shí wú yuànsānmèiménwéishǒu bǎiqiān wú xiàng
是十无相、十无愿三昧门为首，百千无相、

² 大正藏：患

wú yuànsānmèimén jiē xī xiànrán
无愿三昧门皆悉现前。

fó zǐ pú sà zhù cǐ xiànrán dì fù gèng xiū xí mǎn zú
“佛子！菩萨住此现前地，复更修习满足

bù kě huài xīn jué dìng xīn chúnshàn xīn shènsēn xīn bú tuì zhuǎn
不可坏心、决定心、纯善心、甚深心、不退转

xīn bù xiū xī xīn guǎng dà xīn wú biān xīn qiú zhì xīn fāng
心、不休息心、广大心、无边心、求智心、方

biàn huì xiāngyìng xīn jiē xī yuánmǎn
便慧相应心，皆悉圆满。

fó zǐ pú sà yǐ cǐ shí xīn shùn fó pú tí bú jù yì
“佛子！菩萨以此十心顺佛菩提，不惧异

lùn rù zhū zhì dì lí èr shèngdào qù yú fó zhì zhū fán nǎo
论，入诸智地，离二乘道，趣于佛智，诸烦恼

mó wú néng jǔ huài zhù yú pú sà zhì huì guāngmíng yú kōng wú xiàng
魔无能沮坏，住于菩萨智慧光明，于空、无相、

wú yuàn fǎ zhōng jiē shàn xiū xí fāngbiàn zhì huì hénggòngxiāngyìng pú
无愿法中皆善修习，方便智慧恒共相应，菩

tí fēn fǎ cháng xíng bù shě fó zǐ pú sà zhù cǐ xiànrán dì zhōng
提分法常行不舍。佛子！菩萨住此现前地中，

dé bō rě bō luó mì xíngzēngshàng dé dì sānmíng lì shùnrěn yǐ yú
得般若波罗蜜行增上，得第三明利顺忍，以于

zhū fǎ rú shí xiàng suí shùn wú wéi gù
诸法如实相随顺无违故。

fó zǐ pú sà zhù cǐ xiànrán dì yǐ yǐ yuàn lì gù dé
“佛子！菩萨住此现前地已，以愿力故得

jiànduō fó suǒ wèi jiànduō bǎi fó nǎi zhì jiànduō bǎi qiān yì nà yóu
见多佛。所谓：见多百佛，乃至见多百千亿万那由

tā fó xī yǐ guǎng dà xīn shēn xīn gòngyǎnggōngjìng zūnzhòng
他佛。悉以广大心、深心，供养恭敬，尊重

zàn tàn yī fú yǐn shí wò jù tāngyào yī qiè zī shēng xī
赞叹，衣服、饮食、卧具、汤药，一切资生悉

yǐ fèng shī yì yǐ gòngyǎng yī qiè zhòngsēng yǐ cǐ shàngēn huí xiàng
以奉施，亦以供养一切众僧，以此善根回向

ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yú zhū fó suǒ gōngjìng tīng fǎ
阿耨多罗三藐三菩提。于诸佛所，恭敬听法，

wén yǐ shòu chí dé rú shí sānmèi zhì huì guāngmíng suí shùn xiū xíng
闻已受持，得如实三昧智慧光明，随顺修行，

yì chí bù shě yòu dé zhū fó shēnshēn fǎ zàng jīng yú bǎi jié jīng
忆持不舍。又得诸佛甚深法藏，经于百劫，经
yú qiān jié nǎi zhì wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā jié suǒ yǒu shàngēn
于千劫，乃至无量百千亿那由他劫，所有善根
zhuǎngèng míng jìng pì rú zhēn jīn yǐ pí liú lí bǎo shuò shuò mó yíng
转更明净。譬如真金，以毗琉璃宝数数磨莹，
zhuǎngèng míng jìng cǐ dì pú sà suǒ yǒu shàngēn yì fù rú shì yǐ fāng
转更明净；此地菩萨所有善根亦复如是，以方
biàn huì suí zhú guān chá zhuǎngèng míng jìng zhuǎn fù jì miè wú
便慧，随逐观察，转更明净，转复寂灭，无
néng yìng bì pì rú yuè guāng zhào zhòng shēn shēn lìng dé qīng liáng
能映蔽。譬如月光，照众生身，令得清凉，
sì zhǒng fēng lún suǒ bù néng huài cǐ dì pú sà suǒ yǒu shàngēn yì fù
四种风轮所不能坏；此地菩萨所有善根亦复
rú shì néng miè wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā zhòng shēng fán nǎo chì huǒ
如是，能灭无量百千亿那由他众生烦恼炽火，
sì zhǒng mó dào suǒ bù néng huài cǐ pú sà shí bō luó mì zhōng
四种魔道所不能坏。此菩萨，十波罗蜜中，
bō rě bō luó mì piān duō yú fēi bù xiū dàn suí lì suí fèn
般若波罗蜜偏多；余非不修，但随力随分。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì liù xiàn qián
“佛子！是名：略说菩萨摩诃萨第六现前

dì pú sà zhù cǐ dì duō zuò shàn huà tiān wáng suǒ zuò zì zài
地。菩萨住此地，多作善化天王，所作自在，
yī qiè shēng wén suǒ yǒu wèn nán wú néng tuì qū néng lìng zhòng shēng chú
一切声闻所有问难无能退屈，能令众生除
miè wǒ màn shēn rù yuán qǐ bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì
灭我慢、深入缘起。布施爱语利行同事——
rú shì yī qiè zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó nǎi zhì bù lí niàn jù
如是一切诸所作业，皆不离念佛，乃至不离念具
zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn wǒ dāng yú yī
足一切种、一切智智。复作是念：‘我当于一
qiè zhòng shēng zhōng wéi shǒu wéi shèng nǎi zhì wéi yī qiè zhì zhì yī zhǐ
切众生中为首、为胜，乃至为一切智智依止
zhě cǐ pú sà ruò qín xíng jīng jìn yú yī niàn qǐng dé bǎi qiān yì
者。’此菩萨若勤行精进，于一念顷，得百千亿
sān mèi nǎi zhì shì xiàn bǎi qiān yì pú sà yǐ wéi juàn shǔ ruò yǐ yuàn
三昧，乃至示现百千亿菩萨以为眷属；若以愿

lì zì zài shì xiàn guò yú cǐ shù nǎi zhì bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù
力自在示现，过于此数，乃至百千亿那由他劫不
néng shǔ zhī
能数知。”

ěr shí jīn gāng zàng pú sà yù chóng xuān qí yì ér shuō sòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
曰：

pú sà yuán mǎn wǔ dì yǐ 菩 萨 圆 满 五 地 已	guān fǎ wú xiàng yì wú xìng 观 法 无 相 亦 无 性
wú shēng wú miè ³ běn qīng jìng 无 生 无 灭 ³ 本 清 净	wú yǒu xì lùn wú qǔ shě 无 有 戏 论 无 取 舍
tǐ xiàng jì miè rú huàn děng 体 相 寂 灭 如 幻 等	yǒu wú bú èr lí fēn bié 有 无 不 二 离 分 别
suí shùn fǎ xìng rú shì guān 随 顺 法 性 如 是 观	cǐ zhì dé chéng rù liù dì 此 智 得 成 入 六 地
míng lì shùn rěn zhì jù zú 明 利 顺 忍 智 具 足	guān chá shì jiān shēng miè xiàng 观 察 世 间 生 灭 相
yǐ chī àn lì shì jiān shēng 以 痴 闇 力 世 间 生	ruò miè chī àn shì wú yǒu 若 灭 痴 闇 世 无 有
guān zhū yīn yuán shí yì kōng 观 诸 因 缘 实 义 空	bú huài jiǎ míng hé hé yòng 不 坏 假 名 和 合 用
wú zuò wú shòu wú sī niàn 无 作 无 受 无 思 念	zhū xíng rú yún biàn xīng qǐ 诸 行 如 云 遍 兴 起
bù zhī zhēn dì míng wú míng 不 知 真 谛 名 无 明	suǒ zuò sī yè yú chī guǒ 所 作 思 业 愚 痴 果
shí qǐ gòng shēng shì míng sè 识 起 共 生 是 名 色	rú shì nǎi zhì zhòng kǔ jù 如 是 乃 至 众 苦 聚
liǎo dá sān jiè yī xīn yǒu 了 达 三 界 依 心 有	shí èr yīn yuán yì fù rán 十 二 因 缘 亦 复 然
shēng sǐ jiē yóu xīn suǒ zuò 生 死 皆 由 心 所 作	xīn ruò miè zhě shēng sǐ jìn 心 若 灭 者 生 死 尽
wú míng suǒ zuò yǒu èr zhǒng 无 明 所 作 有 二 种	yuán zhōng bù liǎo wéi xíng yīn 缘 中 不 了 为 行 因
rú shì nǎi zhì lǎo zhōng mò 如 是 乃 至 老 终 殁	cóng cǐ kǔ shēng wú yǒu jìn 从 此 苦 生 无 有 尽

³ 大正藏：成

wú míng wéi yuán bù kě duàn   bǐ yuán ruò jìn xī jiē miè
无明为缘不可断   彼缘若尽悉皆灭

yú chī ài qǔ fán nǎo zhī   xíng yǒu shì yè yú jiē kǔ
愚痴爱取烦恼支   行有是业余皆苦

chī zhì liù chù shì xíng kǔ   chù shòu zēng zhǎng shì kǔ kǔ
痴至六处是行苦   触受增长是苦苦

suǒ yú yǒu zhī shì huài kǔ   ruò jiàn wú wǒ sān kǔ miè
所余有支是坏苦   若见无我三苦灭

wú míng yǔ xíng wéi guò qù   shí zhì yú shòu xiàn zài zhuǎn
无明与行为过去   识至于受现在转

ài qǔ yǒu shēng wèi lái kǔ   guān dài ruò duàn biān jì jìn
爱取有生未来苦   观待若断边际尽

wú míng wéi yuán shì shēng fù   yú yuán dé lí fù nǎi jìn
无明为缘是生缚   于缘得离缚乃尽

cóng yīn shēng guǒ lí zé duàn   guān chá yú cǐ zhī xìng kōng
从因生果离则断   观察于此知性空

suí shùn wú míng qǐ zhū yǒu   ruò bù suí shùn zhū yǒu duàn
随顺无明起诸有   若不随顺诸有断

cǐ yǒu bǐ yǒu wú yì rán   shí zhǒng sī wéi xīn lí zhuó
此有彼有无亦然   十种思惟心离著

yǒu zhī xiāng xù yī xīn shè   zì yè bù lí jí sān dào
有支相续一心摄   自业不离及三道

sān jì sān kǔ yīn yuán shēng   xì fù qǐ miè shùn wú jìn
三际三苦因缘生   系缚起灭顺无尽

rú shì pǔ guān yuán qǐ xíng   wú zuò wú shòu wú zhēn shí
如是普观缘起行   无作无受无真实

rú huàn rú mèng rú guāng yǐng   yì rú yú fū zhú yáng yàn
如幻如梦如光影   亦如愚夫逐阳焰

rú shì guān chá rù yú kōng   zhī yuán xìng lí dé wú xiàng
如是观察入于空   知缘性离得无相

liǎo qí xū wàng wú suǒ yuàn   wéi chú cí mǐn wèi zhòng shēng
了其虚妄无所愿   唯除慈愍为众生

dà shì xiū xíng jiě tuō mén   zhuǎn yì dà bēi qiú fó fǎ
大士修行解脱门   转益大悲求佛法

zhī zhū yǒu wéi hé hé zuò   zhì yào jué dìng qín xíng dào
知诸有为和合作   志乐决定勤行道

kōng sān mèi mén jù bǎi qiān   wú xiàng wú yuàn yì fù rán
空三昧门具百千   无相无愿亦复然

bō rě shùn rěn jiē zēng shàng 般若顺忍皆增上	jiě tuō zhì huì dé chéng mǎn 解脱智慧得成满
fù yǐ shēn xīn duō gòng fó 复以深心多供佛	yú fó jiào zhōng xiū xí dào 于佛教中修习道
dé fó fǎ zàng zēng shàn gēn 得佛法藏增善根	rú jīn liú lí suǒ mó yíng 如金琉璃所磨莹
rú yuè qīng liáng bèi zhòng wù 如月清凉被众物	sì fēng lái chù wú néng huài 四风来触无能坏
cǐ dì pú sà chāo mó dào 此地菩萨超魔道	yì xī qún shēng fán nǎo rè 亦息群生烦恼热
cǐ dì duō zuò shàn huà wáng 此地多作善化王	huà dǎo zhòng shēng chú wǒ màn 化导众生除我慢
suǒ zuò jiē qiú yī qiè zhì 所作皆求一切智	xī yǐ chāo shèng shēng wén dào 悉已超胜声闻道
cǐ dì pú sà qín jīng jìn 此地菩萨勤精进	huò zhū sān mèi bǎi qiān yì 获诸三昧百千亿
yì jiàn ruò gān wú liàng fó 亦见若干无量佛	pì rú shèng xià kōng zhōng rì 譬如盛夏空中日
shèn shēn wēi miào nán jiàn zhī 甚深微妙难见知	shēng wén dú jué wú néng liǎo 声闻独觉无能了
rú shì pú sà dì liù dì 如是菩萨第六地	wǒ wèi fó zǐ yǐ xuān shuō 我为佛子已宣说
shì shí tiān zhòng xīn huān xǐ 是时天众心欢喜	sàn bǎo chéng yún zài kōng zhù 散宝成云在空中住
pǔ fā zhǒngzhǒng miào yīn shēng 普发种种妙音声	gào yú zuì shèng qīng jìng zhě 告于最胜清净者
liǎo dá shèng yì zhì zì zài 了达胜义智自在	chéng jiù gōng dé bǎi qiān yì 成就功德百千亿
rén zhōng lián huā wú suǒ zhuó 人中莲华无所著	wèi lì qún shēng yǎn shēn xíng 为利群生演深行
zì zài tiān wáng zài kōng zhōng 自在天王在空中	fàng dà guāng míng zhào fó shēn 放大光明照佛身
yì sàn zuì shàng miào xiāng yún 亦散最上妙香云	pǔ gòng chú yōu fán nǎo zhě 普供除忧烦恼者
ěr shí tiān zhòng jiē huān xǐ 尔时天众皆欢喜	xī fā měi yīn tóng zàn shù 悉发美音同赞述
wǒ děng wén sī dì gōng dé 我等闻斯地功德	zé wéi yǐ huò dà shàn lì 则为已获大善利

tiān nǚ shì shí xīn qīng yuè jìng zòu yuè yīn qiān wàn zhǒng
天女是时心庆悦 竞奏乐音千万种
xī yǐ rú lái shén lì gù yīn zhōng gòng zuò rú shì yán
悉以如来神力故 音中共作如是言
wēi yí jì jìng zuì wú bǐ néng tiáo nán tiáo shì yīng gòng
威仪寂静最无比 能调难调世应供
yǐ chāo yī qiè zhū shì jiān ér xíng yú shì chǎn miào dào
已超一切诸世间 而行于世阐妙道
suī xiànzhǒngzhǒng wú liàngshēn zhī shēn yī yī wú suǒ yǒu
虽现种种无量身 知身一无所有
qiǎo yǐ yán cí shuō zhū fǎ bù qǔ wén zì yīn shēng xiàng
巧以言辞说诸法 不取文字音声相
wǎng yì bǎi qiān zhū guó tǔ yǐ zhū shàng gòng gòng yǎng fó
往诣百千诸国土 以诸上供供养佛
zhì huì zì zài wú suǒ zhuó bù shēng yú wǒ fó guó xiǎng
智慧自在无所著 不生于我佛国想
suī qín jiào huà zhū zhòng shēng ér wú bǐ jǐ yī qiè xīn
虽勤教化诸众生 而无彼己一切心
suī yǐ xiū chéng guǎng dà shàn ér yú shàn fǎ bù shēng zhuó
虽已修成广大善 而于善法不生著
yǐ jiàn yī qiè zhū shì jiān tān huì chī huǒ cháng chì rán
以见一切诸世间 贪恚痴火常炽然
yú zhū xiǎng niàn xī jiē lí fā qǐ dà bēi jīng jìn lì
于诸想念悉皆离 发起大悲精进力
yī qiè zhū tiān jí tiān nǚ zhǒngzhǒng gòng yǎng chēng zàn yǐ
一切诸天及天女 种种供养称赞已
xī gòng tóng shí mò rán zhù zhān yǎng rén zūn yuàn wén fǎ
悉共同时默然住 瞻仰人尊愿闻法
shí jiě tuō yuè fù qǐng yán cǐ zhū dà zhòng xīn qīng jìng
时解脱月复请言 此诸大众心清净
dì qī dì zhōng zhū xíng xiàng wéi yuàn fó zǐ wèi xuān shuō
第七地中诸行相 唯愿佛子为宣说

ěr shí jīn gāng zàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：

fó zǐ pú sà mó hē sà jù zú dì liù dì xíng yǐ yù rù
“佛子！菩萨摩诃萨具足第六地行已，欲入

dì qī yuǎnxíng dì dāng xiū shí zhǒng fāng biàn huì qǐ shū shèng dào hé
第七远行地，当修十种方便慧起殊胜道。何

děngwéi shí suǒ wèi suī shàn xiū kōng wú xiàng wú yuàn sān mèi
等为十？所谓：虽善修空、无相、无愿三昧，
ér cí bēi bù shě zhòng shēng suī dé zhū fó píngděng fǎ ér yào cháng
而慈悲不舍众生，虽得诸佛平等法，而乐常
gòng yǎng fó suī rù guān kōng zhì mén ér qín jí fú dé suī yuǎn
供养佛；虽入观空智门，而勤集福德；虽远
lí sān jiè ér zhuāng yán sān jiè suī bì jìng jì miè zhū fán nǎo yàn
离三界，而庄严三界；虽毕竟寂灭诸烦恼焰，
ér néng wèi yī qiè zhòng shēng qǐ miè tān chēn chī fán nǎo yàn suī
而能为一切众生起灭贪、瞋、痴烦恼焰；虽
zhī zhū fǎ rú huàn rú mèng rú yǐng rú xiǎng rú yàn rú huà
知诸法如幻、如梦、如影、如响、如焰、如化、
rú shuǐ zhōng yuè rú jìng zhōng xiàng zì xìng wú èr ér suí xīn zuò yè
如水中月、如镜中像、自性无二，而随心作业
wú liàng chā bié suī zhī yī qiè guó tǔ yóu rú xū kōng ér néng yǐ qīng
无量差别；虽知一切国土犹如虚空，而能以清
jìng miào xíng zhuāng yán fó tǔ suī zhī zhū fó fǎ shēn běn xìng wú shēn
净妙行庄严佛土；虽知诸佛法身本性无身，
ér yǐ xiàng hǎo zhuāng yán qí shēn suī zhī zhū fó yīn shēng xìng kōng jì
而以相好庄严其身；虽知诸佛音声性空寂
miè bù kě yán shuō ér néng suí yī qiè zhòng shēng chū zhǒng zhǒng chā bié
灭不可言说，而能随一切众生出种种差别
qīng jìng yīn shēng suī suí zhū fó liǎo zhī sān shì wéi shì yī niàn ér suí
清净音声；虽随诸佛了知三世唯是一念，而随
zhòng shēng yì jiě fēn bié yǐ zhǒng zhǒng xiàng zhǒng zhǒng shí zhǒng
众生意解分别，以种种相、种种时、种
zhǒng jié shù ér xiū zhū xíng pú sà yǐ rú shì shí zhǒng fāng biàn huì qǐ
种劫数而修诸行。菩萨以如是十种方便慧起
shū shèng xíng cóng dì liù dì rù dì qī dì rù yǐ cǐ xíng cháng xiàn
殊胜行，从第六地入第七地；入已，此行常现
zài qián míng wéi zhù dì qī yuǎn xíng dì
在前，名为：住第七远行地。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ dì qī dì yǐ rù wú
“佛子！菩萨摩诃萨住此第七地已，入无
liàng zhòng shēng jiè rù wú liàng zhū fó jiào huà zhòng shēng yè rù wú
量众生界，入无量诸佛教化众生业，入无
liàng shì jiè wǎng rù wú liàng zhū fó qīng jìng guó tǔ rù wú liàng zhǒng
量世界网，入无量诸佛清净国土，入无量种

zhǒngchābié fǎ rù wúliàngzhū fó xiànjué zhì rù wúliàng jié shù
种 差别法，入无量诸佛现觉智，入无量劫数，
rù wúliàngzhū fó jué liǎosān shì zhì rù wúliàngzhòngshēngchābié xìn
入无量诸佛觉了三世智，入无量众生差别信
jiě rù wúliàngzhū fó shì xiànzhǒngzhǒngmíng sè shēn rù wúliàng
解，入无量诸佛示现种种名色身，入无量
zhòngshēng yù yào zhū gēnchābié rù wúliàngzhū fó yǔ yán yīn shēng lìng
众生欲乐诸根差别，入无量诸佛语言音声令
zhòngshēng huān xǐ rù wúliàngzhòngshēng zhǒngzhǒng xīn xíng rù wú
众生欢喜，入无量众生种种心行，入无
liàngzhū fó liǎo zhī guǎng dà zhì rù wúliàngshēng wén chéng xìn jiě rù
量诸佛了知广大智，入无量声闻乘信解，入
wúliàngzhū fó shuō zhì dào lìng xìn jiě rù wúliàng pì zhī fó suǒchéng
无量诸佛说智道令信解，入无量辟支佛所成
jiù rù wúliàngzhū fó shuō shēnshēn zhì huì mén lìng qù rù rù wúliàng
就，入无量诸佛说甚深智慧门令趣入，入无量
zhū pú sà fāngbiàn xíng rù wúliàngzhū fó suǒshuō dà shèng jí chéng shì
诸菩萨方便行，入无量诸佛所说大乘集成事
lìng pú sà dé rù cǐ pú sà zuò shì niàn rú shì wúliàng rú lái jìng
令菩萨得入。此菩萨作是念：‘如是无量如来境
jiè nǎi zhì yú bǎiqiān yì nà yóu tā jié bù néng dé zhī wǒ xī yīng yǐ
界，乃至于百千亿万那由他劫不能得知，我悉应以
wú gōng yòng wú fēn bié xīn chéng jiù yuán mǎn
无功用无分别心成就圆满。’

fó zǐ cǐ pú sà yǐ shēn zhì huì rú shì guānchá cháng
“佛子！此菩萨以深智慧如是观察，常
qín xiū xí fāngbiàn huì qǐ shūshèngdào ān zhù bú dòng wú yǒu yī niàn
勤修习方便慧起殊胜道，安住不动，无有一念
xiū xi fèi shě xíng zhù zuò wò nǎi zhì shuì mèng wèi céng zàn
休息废舍；行、住、坐、卧乃至睡梦，未曾暂
yǔ gài zhàng xiāng yìng cháng bù shě yú rú shì xiǎng niàn cǐ pú sà yú
与盖障相应，常不舍于如是想念。此菩萨于
niàn niàn zhōng cháng néng jù zú shí bō luó mì hé yǐ gù niàn niàn
念念中，常能具足十波罗蜜。何以故？念念
jiē yǐ dà bēi wéi shǒu xiū xíng fó fǎ xiàng fó zhì gù suǒ yǒu shàn
皆以大悲为首，修行佛法，向佛智故。所有善
gēn wèi qiú fó zhì shī yǔ zhòngshēng shì míng tán nà bō luó mì
根，为求佛智，施与众生，是名：檀那波罗蜜；

néngmiè yī qiè zhū fán nǎo rè shì míng shī luó bō luó mì cí bēi
能灭一切诸烦恼热，是名：尸罗波罗蜜；慈悲
wéishǒu bù sǔn zhòng shēng shì míng chàn tí bō luó mì qiú shèng
为首，不损众生，是名：羼提波罗蜜；求胜
shàn fǎ wú yǒu yàn zú shì míng pí lí yē bō luó mì yī qiè zhì
善法，无有厌足，是名：毗梨耶波罗蜜；一切智
dào cháng xiàn zài qián wèi cháng sǎn luàn shì míng chán nà bō luó mì
道常现在前，未尝散乱，是名：禅那波罗蜜；
néng rěn zhū fǎ wú shēng wú miè shì míng bō rě bō luó mì néng chū
能忍诸法无生无灭，是名：般若波罗蜜；能出
shēng wú liàng zhì shì míng fāng biàn bō luó mì néng qiú shàng shàng
生无量智，是名：方便波罗蜜；能求上上
shèng zhì shì míng yuàn bō luó mì yī qiè yì lùn jí zhū mó zhòng
胜智，是名：愿波罗蜜；一切异论及诸魔众
wú néng jǔ huài shì míng lì bō luó mì rú shí liǎo zhī yī qiè fǎ
无能沮坏，是名：力波罗蜜；如实了知一切法，
shì míng zhì bō luó mì fó zǐ cǐ shí bō luó mì pú sà yú niàn
是名：智波罗蜜。佛子！此十波罗蜜，菩萨于念
niàn zhōng jiē dé jù zú rú shì sì shè sì chí sān shí qī pǐn
念中皆得具足；如是，四摄、四持、三十七品、
sān jiě tuō mén lüè shuō nǎi zhì yī qiè pú tí fēn fǎ yú niàn niàn zhōng
三解脱门，略说乃至一切菩提分法，于念念中
jiē xī yuán mǎn
皆悉圆满。”

ěr shí jiě tuō yuè pú sà wèn jīn gāng zàng pú sà yán fó
尔时，解脱月菩萨问金刚藏菩萨言：“佛
zǐ pú sà dàn yú cǐ dì qī dì zhōng mǎn zú yī qiè pú tí fēn fǎ
子！菩萨但于此第七地中满足一切菩提分法，
wéi zhū dì zhōng yì néng mǎn zú
为诸地中亦能满足？”

jīn gāng zàng pú sà yán fó zǐ pú sà yú shí dì zhōng jiē
金刚藏菩萨言：“佛子！菩萨于十地中皆
néng mǎn zú pú tí fēn fǎ rán dì qī dì zuì wéi shū shèng hé yǐ gù
能满足菩提分法，然第七地最为殊胜。何以故？
cǐ dì qī dì gōng yòng xíng mǎn dé rù zhì huì zì zài xíng gù fó zǐ
此第七地功用行满，得入智慧自在行故。佛子！
pú sà yú chū dì zhōng yuán yī qiè fó fǎ yuàn qiú gù mǎn zú pú tí
菩萨于初地中，缘一切佛法愿求故，满足菩提

fēn fǎ dì èr dì lí xīn gòu gù dì sān dì yuàn zhuǎn zēng zhǎng dé
分法；第二地离心垢故，第三地愿转增长得
fǎ guāng míng gù dì sì dì rù dào gù dì wǔ dì shùn shì suǒ zuò gù
法光明故，第四地入道故，第五地顺世所作故，
dì liù dì rù shēn shēn fǎ mén gù dì qī dì qǐ yī qiè fó fǎ gù
第六地入甚深法门故，第七地起一切佛法故，
jiē yì mǎn zú pú tí fēn fǎ hé yǐ gù pú sà cóng chū dì nǎi zhì
皆亦满足菩提分法。何以故？菩萨从初地乃至
dì qī dì chéng jiù zhì gōng yòng fēn yǐ cǐ lì gù cóng dì bā dì
第七地，成就智功用分。以此力故，从第八地
nǎi zhì dì shí⁴ wú gōng yòng xíng jiē xī chéng jiù fó zǐ pì rú yǒu
乃至第十⁴，无功用行皆悉成就。佛子！譬如有
èr shì jiè yī chù zá rǎn yī chù chún jìng shì èr zhōng jiān nán kě
二世界，一处杂染，一处纯净，是二中间难可
dé guò wéi chú pú sà yǒu dà fāng biàn shén tōng yuàn lì fó zǐ pú
得过，唯除菩萨有方便神通愿力。佛子！菩
sà zhū dì yì fù rú shì yǒu zá rǎn xíng yǒu qīng jìng xíng shì èr zhōng
萨诸地亦复如是，有杂染行，有清净行，是二中
jiān nán kě dé guò wéi chú pú sà yǒu dà yuàn lì fāng biàn zhì huì nǎi néng
间难可得过，唯除菩萨有大愿力方便智慧乃能
dé guò
得过。”

jiě tuō yuè pú sà yán fó zǐ cǐ qī dì pú sà wéi shì
解脱月菩萨言：“佛子！此七地菩萨，为是
rǎn xíng wéi shì jìng xíng
染行？为是净行？”

jīn gāng zàng pú sà yán
金刚藏菩萨言：

fó zǐ cóng chū dì zhì qī dì suǒ xíng zhū xíng jiē shě lí
“佛子！从初地至七地，所行诸行皆舍离
fán nǎo yè yǐ huí xiàng wú shàng pú tí gù fēn dé píng děng dào gù
烦恼业，以回向无上菩提故，分得平等道故，
rán wèi míng wéi chāo fán nǎo xíng fó zǐ pì rú zhuàn lún shèng wáng
然未名为超烦恼行。佛子！譬如转轮圣王
chéng tiān xiàng bǎo yóu sì tiān xià zhī yǒu pín qióng kùn kǔ zhī rén ér
乘天象宝游四天下，知有贫穷困苦之人，而

⁴ 大正藏：乃至第十地

bù wéi bǐ zhòng huàn suǒ rǎn rán wèi míng wéi chāo guò rén wèi ruò shě
不为彼众患所染，然未名为超过人位；若舍
wáng shēn shēng yú fàn shì chéng tiān gōng diàn jiàn qiān shì jiè yóu
王身，生于梵世，乘天宫殿，见千世界，游
qiān shì jiè shì xiàn fàn tiān guāng míng wēi dé ěr nǎi míng wéi chāo guò
千世界，示现梵天光明威德，尔乃名为超过
rén wèi fó zǐ pú sà yì fù rú shì shǐ cóng chū dì zhì yú qī dì
人位。佛子！菩萨亦复如是，始从初地至于七地，
chéng bō luó mì shèng yóu xíng shì jiān zhī zhū shì jiān fán nǎo guò huàn
乘波罗蜜乘游行世间，知诸世间烦恼过患，
yǐ chéng zhèng dào gù bú wéi fán nǎo guò shī suǒ rǎn rán wèi míng wéi
以乘正道故，不为烦恼过失所染，然未名为
chāo fán nǎo xíng ruò shě yī qiè yǒu gōng yòng xíng cóng dì qī dì rù dì
超烦恼行；若舍一切有功用行，从第七地入第
bā dì chéng pú sà qīng jìng shèng yóu xíng shì jiān zhī fán nǎo guò shī bú
八地，乘菩萨清净乘游行世间，知烦恼过失不
wéi suǒ rǎn ěr nǎi míng wéi chāo fán nǎo xíng yǐ dé yī qiè jìn chāo guò
为所染，尔乃名为超烦恼行，以得一切尽超过
gù fó zǐ cǐ dì qī dì pú sà jìn chāo guò duō tān děng zhū fán nǎo
故。佛子！此第七地菩萨尽超过多贪等诸烦恼
zhòng zhù cǐ dì bù míng yǒu fán nǎo zhě bù míng wú fán nǎo zhě hé
众住此地，不名有烦恼者，不名无烦恼者。何
yǐ gù yī qiè fán nǎo bú xiàn xíng gù bù míng yǒu zhě qiú rú lái zhì
以故？一切烦恼不现行故，不名有者；求如来智
xīn wèi mǎn gù bù míng wú zhě
心未满故，不名无者。

fó zǐ pú sà zhù cǐ dì qī dì yǐ shēn jìng xīn chéng
“佛子！菩萨住此第七地，以深净心，成
jiù shēn yè chéng jiù yǔ yè chéng jiù yì yè suǒ yǒu yī qiè bú shàn
就身业，成就语业，成就意业。所有一切不善
yè dào rú lái suǒ hē jiē yǐ shě lí yī qiè shàn yè rú
业道——如来所诃，皆已舍离；一切善业——如
lái suǒ zàn cháng shàn xiū xíng shì jiān suǒ yǒu jīng shū jì shù rú
来所赞，常善修行。世间所有经书、技术，如
wǔ dì zhōng shuō jiē zì rán ér xíng bù jiǎ gōng yòng cǐ pú sà yú
五地中说，皆自然而行，不假功用。此菩萨于
sān qiān dà qiān shì jiè zhōng wéi dà míng shī wéi chú rú lái jí bā dì
三千大千世界中为大明师，唯除如来及八地

yǐ shàng qí yú pú sà shēn xīn miào xíng wú yǔ děng zhě zhū chán sān
已上其余菩萨，深心妙行无与等者，诸禅三
mèi sān mó bō dǐ shéntōng jiě tuō jiē dé xiànrán rán shì xiū chéng
昧三摩钵底神通解脱皆得现前。然是修成，
fēi rú bā dì bào dé chéng jiù cǐ dì pú sà yú niànniànzhōng jù zú
非如八地报得成就。此地菩萨于念念中具足
xiū xí fāngbiàn zhì lì jí yī qiè pú tí fēn fǎ zhuǎnshèngyuánmǎn
修习方便智力及一切菩提分法，转胜圆满。

fó zǐ pú sà zhù cǐ dì rù pú sà shànguān zé sān mèi
“佛子！菩萨住此地，入菩萨善观择三昧
shàn zé yì sān mèi zuì shèng huì sān mèi fēn bié yì zàng sān mèi rú
善择义三昧、最胜慧三昧、分别义藏三昧、如
shí fēn bié yì sān mèi shàn zhù jiān gù gēn sān mèi zhì huì shéntōng mén
实分别义三昧、善住坚固根三昧、智慧神通门
sān mèi fǎ jiè yè sān mèi rú lái shèng lì sān mèi zhǒng zhǒng yì
三昧、法界业三昧、如来胜利三昧、种种义
zàng shēng sǐ niè pán mén sān mèi rù rú shì děng jù zú dà zhì shéntōng
藏生死涅槃门三昧，入如是等具足大智神通
mén bǎi qiān sān mèi jìng zhì cǐ dì shì pú sà dé cǐ sān mèi shàn
门百千三昧，净治此地。是菩萨得此三昧，善
zhì jìng fāngbiàn huì gù dà bēi lì gù chāo guò èr shèng dì dé guān
治净方便慧故，大悲力故，超过二乘地，得观
chá zhì huì dì
察智慧地。

fó zǐ pú sà zhù cǐ dì shàn jìng wú liàng shēn yè wú xiàng
“佛子！菩萨住此地，善净无量身业无相
xíng shàn jìng wú liàng yǔ yè wú xiàng xíng shàn jìng wú liàng yì yè wú
行，善净无量语业无相行，善净无量意业无
xiàng xíng gù dé wú shēng fǎ rěn guāng míng
相行故，得无生法忍光明。”

jiě tuō yuè pú sà yán fó zǐ pú sà cóng chū dì lái suǒ
解脱月菩萨言：“佛子！菩萨从初地来所
yǒu wú liàng shēn yǔ yì yè qǐ bù chāo guò èr shèng yé
有无量身、语、意业，岂不超过二乘耶？”

jīn gāng zàng pú sà yán fó zǐ bǐ xī chāo guò rán dàn
金刚藏菩萨言：“佛子！彼悉超过，然但
yǐ yuàn qiú zhū fó fǎ gù fēi shì zì zhì guān chá zhī lì jīn dì qī
以愿求诸佛法故，非是自智观察之力；今第七

dì zì zhì lì gù yī qiè èr shèngsuǒ bù néng jí pì rú wáng zǐ
地自智力故，一切二乘所不能及。譬如王子，
shēng zài wáng jiā wánghòusuǒshēng jù zú wángxiàng shēng yǐ jí
生在王家，王后所生，具足王相，生已即
shèng yī qiè chénzhòng dàn yǐ wáng lì fēi shì zì lì ruò shēncháng
胜一切臣众，但以王力，非是自力；若身长
dà yì yè xī chéng nǎi yǐ zì lì chāoguò yī qiè pú sà mó hē
大，艺业悉成，乃以自力超过一切。菩萨摩诃
sà yì fù rú shì chū fā xīn shí yǐ zhì qiú dà fǎ gù chāoguò yī
萨亦复如是，初发心时，以志求大法故，超过一
qiè shēngwén dú jué jīn zhù cǐ dì yǐ zì suǒ xíng zhì huì lì gù
切声闻、独觉；今住此地，以自所行智慧力故，
chūguò yī qiè èr shèng zhī shàng fó zǐ pú sà zhù cǐ dì qī dì
出过一切二乘之上。佛子！菩萨住此第七地，
dé shènshēnyuǎn lí wú xíng cháng xíng shēn yǔ yì yè qín qiú shàng dào
得甚深远离无行、常行身语意业，勤求上道
ér bù shě lí shì gù pú sà suī xíng shí jì ér bù zuò zhèng
而不舍离，是故菩萨虽行实际而不作证。”

jiě tuō yuè pú sà yán fó zǐ pú sà cóng hé dì lái
解脱月菩萨言：“佛子！菩萨从何地来，

néng rù mièdìng
能入灭定？”

jīn gāngzàng pú sà yán
金刚藏菩萨言：

fó zǐ pú sà cóng dì liù dì lái néng rù mièdìng jīn
“佛子！菩萨从第六地来，能入灭定。今
zhù cǐ dì néng niànniàn rù yì niànniàn qǐ ér bù zuò zhèng gù
住此地，能念念入，亦念念起，而不作证。故
cǐ pú sà míng wéi chéng jiù bù kě sī yì shēn yǔ yì yè xíng
此菩萨名为：成就不可思议身、语、意业，行
yú shí jì ér bù zuò zhèng pì rú yǒu rén chéng chuán rù hǎi yǐ shàn
于实际而不作证。譬如有人乘船入海，以善
qiǎo lì bù zāoshuǐ nán cǐ dì pú sà yì fù rú shì chéng bō luó mì
巧力不遭水难；此地菩萨亦复如是，乘波罗蜜
chuán xíng shí jì hǎi yǐ yuàn lì gù ér bù zhèng miè
船行实际海，以愿力故而不证灭。

fó zǐ cǐ pú sà dé rú shì sān mèi zhì lì yǐ dà fāng
“佛子！此菩萨得如是三昧智力，以大方

biàn suī shì xiànrshēng sǐ ér héngzhù niè pán suī juànshǔ wéirào
便，虽示现生死，而恒住涅槃；虽眷属围绕，
ér chángyào yuǎn lí suī yǐ yuàn lì sān jiè shòushēng ér bù wéi shì
而常乐远离；虽以愿力三界受生，而不为世
fǎ suǒ rǎn suī cháng jì miè yǐ fāngbiàn lì ér huán chì rán suī rán
法所染；虽常寂灭，以方便力而还炽然，虽然
bù shāo suī suí shùn fó zhì ér shì rù shēngwén pì zhī fó dì
不烧；虽随顺佛智，而示入声闻、辟支佛地；
suī dé fó jìng jiè zàng ér shì zhù mó jìng jiè suī qǐ mó dào ér xiàn
虽得佛境界藏，而示住魔境界；虽起魔道，而现
xíng mó fǎ suī shì tóngwàidào xíng ér bù shě fó fǎ suī shì suí shùn
行魔法；虽示同外道行，而不舍佛法；虽示随顺
yī qiè shì jiān ér cháng xíng yī qiè chū shì jiān fǎ suǒ yǒu yī qiè zhuāng
一切世间，而常行一切出世间法，所有一切庄
yán zhī shì chūguò yī qiè tiān lóng yè chā qián tà pó ā xiū
严之事，出过一切天、龙、夜叉、乾闥婆、阿修
luó jiā lóu luó jǐn nà luó mó hóu luó qié rén jí fēi rén dì
罗、迦楼罗、紧那罗、摩睺罗伽、人及非人、帝
shì fàn wáng sì tiān wáng děng zhī suǒ yǒu zhě ér bù shě lí yào fǎ
释、梵王、四天王等之所有者，而不舍离乐法
zhī xīn
之心。

fó zǐ pú sà chéng jiù rú shì zhì huì zhù yuǎn xíng dì
“佛子！菩萨成就如是智慧，住远行地，
yǐ yuàn lì gù dé jiàn duō fó suǒ wèi jiàn duō bǎi fó nǎi zhì jiàn
以愿力故，得见多佛。所谓：见多百佛，乃至见
duō bǎi qiān yì nà yóu tā fó yú bǐ fó suǒ yǐ guǎng dà xīn zēng
多百千亿那由他佛。于彼佛所，以广大心、增
shèng xīn gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn yī fú yǐn shí
胜心，供养恭敬，尊重赞叹，衣服、饮食、
wò jù yī yào yī qiè zī shēng xī yǐ fèng shī yì yǐ gòng yǎng yī
卧具、医药，一切资生悉以奉施，亦以供养一
qiè zhòng sēng yǐ cǐ shàn gēn huí xiàng ā nòng duō luó sān miǎo sān pú tí
切众僧，以此善根回向阿耨多罗三藐三菩提。
fù yú fó suǒ gōng jìng tīng fǎ wén yǐ shòu chí huò rú shí sān mèi zhì
复于佛所恭敬听法，闻已受持，获如实三昧智
huì guāng míng suí shùn xiū xíng yú zhū fó suǒ hù chí zhèng fǎ cháng
慧光明，随顺修行。于诸佛所护持正法，常

wéi rú lái zhī suǒ zàn xǐ yī qiè èr shèng suǒ yǒu wèn nán wú néng tuì qū
为如来之所赞喜，一切二乘所有问难无能退屈，
lì yì zhòng shēng fǎ rěn qīng jìng rú shì jīng wú liàng bǎi qiān yì nà yóu
利益众生，法忍清净。如是经无量百千亿万那由
tā jié suǒ yǒu shàn gēn zhuǎng gèng zēng shèng pì rú zhēn jīn yǐ zhòng
他劫，所有善根转更增胜。譬如真金，以众
miào bǎo jiàn cuò zhuāng yán zhuǎng gèng zēng shèng bèi yì guāng míng
妙宝间错庄严，转更增胜，倍益光明，
yú zhuāng yán jù suǒ bù néng jí pú sà zhù cǐ dì qī dì suǒ yǒu shàn
余庄严具所不能及；菩萨住此第七地所有善
gēn yì fù rú shì yǐ fāng biàn huì lì zhuǎng gèng míng jìng fēi shì èr
根亦复如是，以方便慧力转更明净，非是二
shèng zhī suǒ néng jí fó zǐ pì rú rì guāng xīng yuè dēng guāng wú
乘之所能及。佛子！譬如日光，星月等光无
néng jí zhě yán fú tí dì suǒ yǒu ní lǎo xī néng gān jié cǐ yuǎn xíng
能及者，阎浮提地所有泥潦悉能干竭；此远行
dì pú sà yì fù rú shì yī qiè èr shèng wú yǒu néng jí xī néng gān
地菩萨亦复如是，一切二乘无有能及，悉能干
jié yī qiè zhòng shēng zhū huò ní lǎo cǐ pú sà shí bō luó mì zhōng
竭一切众生诸惑泥潦。此菩萨，十波罗蜜中，
fāng biàn bō luó mì piān duō yú fēi bù xiū dàn suí lì suí fèn
方便波罗蜜偏多；余非不修⁵，但随力随分。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì qī yuǎn xíng
“佛子！是名：略说菩萨摩訶萨第七远行
dì pú sà zhù cǐ dì duō zuò zì zài tiān wáng shàn wèi zhòng shēng
地。菩萨住此地，多作自在天王，善为众生
shuō zhèng zhì fǎ lìng qí zhèng rù bù shī ài yǔ lì xíng tóng
说证智法，令其证入。布施、爱语、利行、同
shì rú shì yī qiè zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó nǎi zhì bù
事——如是一切诸所作业，皆不离念佛，乃至不
lí niàn jù zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn wǒ
离念具足一切种、一切智智。复作是念：‘我
dāng yú yī qiè zhòng shēng zhōng wéi shǒu wéi shèng nǎi zhì wéi yī qiè
当于一切众生中为首、为胜，乃至为一切
zhì zhì yī zhǐ zhě cǐ pú sà ruò fā qín jīng jìn yú yī niàn qǐng
智智依止者。’此菩萨若发勤精进，于一念顷，

⁵ 大正藏：行

dé bǎiqiān yì nà yóu tā sānmèi nǎi zhì shì xiànbǎiqiān yì nà yóu tā
 得百千亿那由他三昧，乃至示现百千亿那由他
 pú sà yǐ wéijuànshǔ ruò yǐ pú sà shūshèngyuàn lì zì zài shì xiàn
 菩萨以为眷属，若以菩萨殊胜愿力自在示现，
 guò yú cǐ shù nǎi zhì bǎiqiān yì nà yóu tā jié bù néngshǔ zhī
 过于此数，乃至百千亿那由他劫不能数知。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà yù chóngxuān qí yì ér shuōsòng
 尔时，金刚藏菩萨欲重宣其⁶义而说颂

yuē
 曰：

dì yī yì zhì sān mèi dào	liù dì xiū xíng xīn mǎn zú
第一义智三昧道	六地修行心满足
jí shí chéng jiù fāng biàn huì	pú sà yǐ cǐ rù qī dì
即时成就方便慧	菩萨以此入七地
suī míng sān tuō qǐ cí bēi	suī děng rú lái qín gòng fó
虽明三脱起慈悲	虽等如来勤供佛
suī guān yú kōng jí fú dé	pú sà yǐ cǐ shēng qī dì
虽观于空集福德	菩萨以此升七地
yuǎn lí sān jiè ér zhuāng yán	miè chú huò huǒ ér qǐ yàn
远离三界而庄严	灭除惑火而起焰
zhī fǎ wú èr qín zuò yè	liǎo chà jiē kōng yào yán tǔ
知法无二勤作业	了刹皆空乐严土
jiě shēn bú dòng jù zhū xiàng	dá shēng xìng lí shàn kāi yǎn
解身不动具诸相	达声性离善开演
rù yú yī niàn shì gè bié	zhì zhě yǐ cǐ shēng qī dì
入于一念事各别	智者以此升七地
guān chá cǐ fǎ dé míng liǎo	guǎng wèi qún mí xīng lì yì
观察此法得明了	广为群迷兴利益
rù zhòng shēng jiè wú yǒu biān	fó jiào huà yè yì wú liàng
入众生界无有边	佛教化业亦无量
guó tǔ zhū fǎ yǔ jié shù	jiě yù xīn xíng xī néng rù
国土诸法与劫数	解欲心行悉能入
shuō sān shèng fǎ yì wú xiàn	rú shì jiào huà zhū qún shēng
说三乘法亦无限	如是教化诸群生
pú sà qín qiú zuì shèng dào	dòng xī bù shě fāng biàn huì
菩萨勤求最胜道	动息不舍方便慧

⁶ 大正藏：此

yī yī huí xiàng fó pú tí niàn niàn chéng jiù bō luó mì
一一回向佛菩提念念成就波罗蜜

fā xīn huí xiàng shì bù shī miè huò wéi jiè bú hài rěn
发心回向是布施灭惑为戒不害忍

qiú shàn wú yàn sī jìn cè yú dào bú dòng jí xiū chán
求善无厌斯进策于道不动即修禅

rěn shòu wú shēng míng bō rě huí xiàng fāng biàn xī qiú yuàn
忍受无生名般若回向方便希求愿

wú néng cuī lì shàn liǎo zhì rú shì yī qiè jiē chéng mǎn
无能摧力善了智如是一切皆成满

chū dì pān yuán gōng dé mǎn èr dì lí gù sān zhēng xī
初地攀缘功德满二地离垢三诤息

sì dì rù dào wǔ shùn xíng dì liù wú shēng zhì guāng zhào
四地入道五顺行第六无生智光照

qī zhù pú tí gōng dé mǎn zhǒng zhǒng dà yuàn jiē jù zú
七住菩提功德满种种大愿皆具足

yǐ shì néng lìng bā dì zhōng yī qiè suǒ zuò xián qīng jìng
以是能令八地中一切所作咸清净

cǐ dì nán guò zhì nǎi chāo pì rú shì jiè èr zhōng jiān
此地难过智乃超譬如世界二中间

yì rú shèng wáng wú rǎn zhuó rán wèi míng wéi zǒng chāo dù
亦如圣王无染著然未名为总超度

ruò zhù dì bā zhì dì zhōng ěr nǎi yú yú xīn jìng jiè
若住第八智地中尔乃踰⁷于心境界

rú fàn guān shì chāo rén wèi rú lián chǔ shuǐ wú rǎn zhuó
如梵观世超人位如莲处水无染著

cǐ dì suī chāo zhū huò zhòng bù míng yǒu huò fēi wú huò
此地虽超诸惑众不名有惑非无惑

yǐ wú fán nǎo yú zhōng xíng ér qiú fó zhì xīn wèi zú
以无烦恼于中行而求佛智心未足

shì jiān suǒ yǒu zhòng jì yì jīng shū cí lùn pǔ míng liǎo
世间所有众技艺经书辞⁸论普明了

chán dìng sān mèi jí shén tōng rú shì xiū xíng xī chéng jiù
禅定三昧及神通如是修行悉成就

pú sà xiū chéng qī zhù dào chāo guò yī qiè èr shèng xíng
菩萨修成七住道超过一切二乘行

⁷ 大正藏：逾

⁸ 大正藏：词

chū dì yuàn chéng⁹ cǐ yóu zhì pì rú wáng zǐ lì jù zú
初地愿成⁹此由智譬如王子力具足
chéng jiù shèn shēn réng jìn dào xīn xīn jì miè bù qǔ zhèng
成就甚深仍进道心心寂灭不取证
pì rú chéng chuán rù hǎi zhōng zài shuǐ bù wéi shuǐ suǒ nì
譬如乘船入海中在水不为水所溺
fāng biàn huì xíng gōng dé jù yī qiè shì jiān wú néng liǎo
方便慧行功德具一切世间无事了
gòng yǎng duō fó xīn yì míng rú yǐ miào bǎo zhuāng yán jīn
供养多佛心益明如以妙宝庄严金
cǐ dì pú sà zhì zuì míng rú rì shū guāng jié ài shuǐ
此地菩萨智最明如日舒光竭爱水
yòu zuò zì zài tiān zhōng zhǔ huà dǎo qún shēng xiū zhèng zhì
又作自在天中主化导群生修正智
ruò yǐ yǒng měng jīng qín lì huò duō sān mèi jiàn duō fó
若以勇猛精勤力获多三昧见多佛
bǎi qiān yì shù nà yóu tā yuàn lì zì zài fù guò shì
百千亿数那由他愿力自在复过是
cǐ shì pú sà yuǎn xíng dì fāng biàn zhì huì qīng jìng dào
此是菩萨远行地方便智慧清净道
yī qiè shì jiān tiān jí rén shēng wén dú jué wú néng zhī
一切世间天及人声闻独觉无能知

大方广佛华严经卷第三十七

⁹ 大正藏：故

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sānmǎnduō mò tuónán ā bō là dì hē duōzhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺

mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎshān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.

wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎhòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎訶.

jǔ zàn
举赞

gāoshēng tā huà zì zài tiāngōng guǎngxuān shí dì yì wú
高升他化.自在天宫.广宣十地义无

qióng xíng bù jìn yuánróng huì yàn chóng chóng shuò pò tài xū kōng
穷.行布尽圆融.慧焰重重.烁破太虚空.

jǔ zì mǔzàn
举字母赞

(一遍)

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

(一遍)

又 ◎創琤衝初抄 釵鴟嗔獬謀攙搗又

娑 二 ◎思思蘇蘇思思西西思西思思娑

多 合 ○當登東都刀 驢低顛單 顛 耽兜多

壤 ●穰仍茸如饒 而仁然任髻柔壤

時普願法界眾生入般若波羅蜜門

四十二字妙陀羅字字包含義理多

婆功德大法界沐恩波

四生九有同登華藏玄門八難三塗共入毗盧性海

南無華嚴海會佛菩薩 三稱

壤—多—娑—又

梵韻滿娑

唱

壤—多—娑—又

字

25. 叉 ^{chao} 創 琤 衝 初 抄 釵 鴟 嗔 獬 謀 攙

搗 叉 唱 叉 字 時 普 願 法 界 眾 生 入 般 若

波 羅 蜜 門

26. **saodao 娑多** (二合) **si dang 思當 . si deng 思登 . su dong 蘇東 . su du si 蘇都 . 思**

dao si dai si di 刀 . si din 思黠 . si dan 西低 . si din 西顛 . si dan 思單 . si dan 西顛 . si dou 思耽 . si dou 思兜 .

saodao 娑多 唱 saodao 娑多 字时 . pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng 普愿法界众 生 . rù bō rě 入般若

bō luó mì mén 波罗蜜门 .

27. **rao 壤** **rangrengrong 穰 仍 茸 如 饒 徠 而 仁 然 任 髯 柔 壤**

chàng rao 唱 壤 字时 . pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng 普愿法界众 生 . rù bō rě bō luó mì 入般若波罗蜜

mén 门

sì shí èr zì miào tuó luó 四十二字妙陀罗 . zì zì bāohán yì lǐ duō 字字包含义理多 . chao 叉 .

saodao 娑多 . rao 壤 . fàn yùn mǎn suō pó 梵韵满娑婆 . gōng dé dà 功德大 . fǎ jiè mù ēn bō 法界沐恩波 .

sì shēng jiǔ yǒu 四生九有 . tóng dēng huā zàng xuán mén 同登华藏玄门 . bā nǎn sān tú 八难三途 .

gòng rù pí lú xìng hǎi 共入毗卢性海 .

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà 南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

huí xiàng jì 回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé 愿以此功德 pǔ jí yú yī qiè 普及于一切

wǒ děng yǔ zhòngshēng 我等与众 生 jī gòng chéng fó dào 皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí bā
大方广佛华严经卷第三十八

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

shí dì pǐn dì èr shí liù zhī wǔ
十地品第二十六之五

shì shí tiān wáng jí tiān zhòng 是时天王及天众	wén cǐ shèng xíng jiē huān xǐ 闻此胜行皆欢喜
wèi yù gòng yǎng yú rú lái 为欲供养于如来	jí yǐ wú yāng dà pú sà 及以无央大菩萨
yù miào huā fān jí chuáng gài 雨妙华幡及幢盖	xiāng mán yīng luò yǔ bǎo yī 香鬘璎珞与宝衣
wú liàng wú biān qiān wàn zhǒng 无量无边千万种	xī yǐ mó ní zuò yán shì 悉以摩尼作严饰
tiān nǚ tóng shí zòu tiān yuè 天女同时奏天乐	pǔ fā zhǒngzhǒngmiào yīn shēng 普发种种妙音声
gòng yǎng yú fó bìng fó zǐ 供养于佛并佛子	gòng zuò shì yán ér zàn tàn 共作是言而赞叹
yī qiè jiàn zhě liǎng zú zūn 一切见者两足尊	āi mǐn zhòng shēng xiàn shén lì 哀愍众生现神力
lìng cǐ zhǒng zhǒng zhū tiān yuè 令此种种诸天乐	pǔ fā miào yīn xián dé wén 普发妙音咸得闻
yú yī máo duān bǎi qiān yì 于一毛端百千亿	nà yóu tā guó wēi chén shù 那由他国微尘数
rú shì wú liàng zhū rú lái 如是无量诸如来	yú zhōng ān zhù shuō miào fǎ 于中安住说妙法
yī máo kǒng nèi wú liàng chà 一毛孔内无量刹	gè yǒu sì zhōu jí dà hǎi 各有四洲及大海
xū mí tiě wéi yì fù rán 须弥铁围亦复然	xī jiàn zài zhōng wú pò ài 悉见在中无迫隘
yī máo duān chù yǒu liù qù 一毛端处有六趣	sān zhǒng è dào jí rén tiān 三种恶道及人天
zhū lóng shén zhòng ā xiū luó 诸龙神众阿修罗	gè suí zì yè shòu guǒ bào 各随自业受果报

yú bǐ yī qiè chà tǔ zhōng	xī yǒu rú lái yǎn miào yīn
于彼一切刹土中	悉有如来演妙音
suí shùn yī qiè zhòng shēng xīn	wéi zhuàn zuì shàng jìng fǎ lún
随顺一切众生心	为转最上净法轮
chà zhōng zhǒng zhǒng zhòng shēng shēn	shēn zhōng fù yǒu zhǒng zhǒng chà
刹中种种众生身	身中复有种种刹
rén tiān zhū qù gè gè yì	fó xī zhī yǐ wéi shuō fǎ
人天诸趣各各异	佛悉知己为说法
dà chà suí niàn biàn wéi xiǎo	xiǎo chà suí niàn yì biàn dà
大刹随念变为小	小刹随念亦变大
rú shì shén tōng wú yǒu liàng	shì jiān gòng shuō bù néng jìn
如是神通无有量	世间共说不能尽
pǔ fā cǐ děng miào yīn shēng	chēng zàn rú lái gōng dé yǐ
普发此等妙音声	称赞如来功德已
zhòng huì huān xǐ mò rán zhù	yī xīn zhān yǎng yù tīng shuō
众会欢喜默然住	一心瞻仰欲听说
shí jiě tuō yuè fù qǐng yán	jīn cǐ zhòng huì jiē jì jìng
时解脱月复请言	今此众会皆寂静
yuàn shuō suí cì zhī suǒ rù	dì bā dì zhōng zhū xíng xiàng
愿说随次之所入	第八地中诸行相

ěr shí jīn gāng zàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán:
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：

fó zǐ pú sà mó hē sà yú qī dì zhōng shàn xiū xí fāng
“佛子！菩萨摩诃萨于七地中，善修习方

biàn huì shàn qīng jìng zhū dào shàn jí zhù dào fǎ dà yuàn lì suǒ shè
便慧，善清净诸道，善集助道法。大愿力所摄，
rú lái lì suǒ jiā zì shàn lì suǒ chí cháng niàn rú lái lì wú suǒ
如来力所加，自善力所持，常念如来力、无所
wèi bú gòng fó fǎ shàn qīng jìng shēn xīn sī jué néng chéng jiù fú
畏、不共佛法，善清净深心思觉，能成就福
dé zhì huì dà cí dà bēi bù shě zhòng shēng rù wú liàng zhì dào rù
德智慧，大慈大悲不舍众生，入无量智道，入
yī qiè fǎ běn lái wú shēng wú qǐ wú xiàng wú chéng wú
一切法，本来无生、无起、无相、无成、无
huài wú jìn wú zhuǎn wú xìng wéi xìng chū zhōng hòu jì jiē
坏、无尽、无转、无性为性，初、中、后际皆
xī píng děng wú fēn bié rú rú zhì zhī suǒ rù chù lí yī qiè xīn yì
悉平等，无分别如如智之所入处，离一切心意

shí fēn bié xiǎng wú suǒ qǔ zhuó yóu rú xū kōng rù yī qiè fǎ rú xū
识分别想，无所取著犹如虚空，入一切法如虚
kōng xìng shì míng dé wú shēng fǎ rěn
空性，是名：得无生法忍。

fó zǐ pú sà chéng jiù cǐ rěn jí shí dé rù dì bā bú
“佛子！菩萨成就此忍，即时得入第八不

dòng dì wéi shēn xíng pú sà nán kě zhī wú chā bié lí yī qiè xiàng
动地，为深行菩萨难可知无差别，离一切相、
yī qiè xiǎng yī qiè zhí zhuó wú liàng wú biān yī qiè shēng wén
一切想、一切执著，无量无边，一切声闻、

pì zhī fó suǒ bù néng jí lí zhū xuān zhēng jì miè xiàn qián pì rú
辟支佛所不能及，离诸諠诤，寂灭现前。譬如

bǐ qiū jù zú shéntōng dé xīn zì zài cì dì nǎi zhì rù miè jìn dìng
比丘，具足神通，得心自在，次第乃至入灭尽定，

yī qiè dòng xīn yì xiǎng fēn bié xī jiē zhǐ xī cǐ pú sà mó hē sà
一切动心、忆想分别悉皆止息。此菩萨摩诃萨

yì fù rú shì zhù bú dòng dì jí shě yī qiè gōng yòng xíng dé wú
亦复如是，住不动地，即舍一切功用行，得无

gōng yòng fǎ shēn kǒu yì yè niàn wù jiē xī zhù yú bào xíng
功用法，身、口、意业念务皆息，住于报行。

pì rú yǒu rén mèng zhōng jiàn shēn duò zài dà hé wèi yù dù¹⁰ gù
譬如有人，梦中见身堕在大河，为欲度¹⁰故，

fā dà yǒng měng shī dà fāng biàn yǐ dà yǒng měng shī fāng biàn gù
发大勇猛，施大方便；以大勇猛、施方便故，

jí biàn jué wù jì jué wù yǐ suǒ zuò jiē xī pú sà yì ěr jiàn
即便觉寤，既觉寤已，所作皆息。菩萨亦尔，见

zhòng shēng shēn zài sì liú zhōng wèi jiù dù gù fā dà yǒng měng
众生身在四流中，为救度故，发大勇猛，

qǐ dà jīng jìn yǐ yǒng měng jīng jìn gù zhì cǐ bú dòng dì¹¹ ;
起大精进；以勇猛、精进故，至此不动地¹¹；

jì zhì cǐ yǐ yī qiè gōng yòng mǐ bù jiē xī è xíng xiàng xíng xī
既至此已，一切功用靡不皆息，二行、相行悉

bú xiàn qián fó zǐ rú shēng fàn shì yù jiè fán nǎo jiē bú xiàn qián
不现前。佛子！如生梵世，欲界烦恼皆不现前；

zhù bú dòng dì yì fù rú shì yī qiè xīn yì shí xíng jiē bú xiàn qián
住不动地亦复如是，一切心、意、识行皆不现前。

¹⁰ 大正藏：渡

¹¹ 大正藏：至不动地

cǐ pú sà mó hē sà pú sà xīn fó xīn pú tí xīn niè pán xīn
此菩萨摩诃萨，菩萨心、佛心、菩提心、涅槃心

shàng bú xiàn qǐ kuàng fù qǐ yú shì jiān zhī xīn
尚不现起，况复起于世间之心！

fó zǐ cǐ dì pú sà běnyuàn lì gù zhū fó shì zūn qīn
“佛子！此地菩萨本愿力故，诸佛世尊亲

xiàn qí qián yǔ rú lái zhì lìng qí dé rù fǎ liú mén zhōng zuò rú shì
现其前与如来智，令其得入法流门中，作如是

yán shàn zāi shàn zāi shàn nán zǐ cǐ rěn dì yī shùn zhū fó
言：‘善哉善哉！善男子！此忍第一，顺诸佛

fǎ rán shàn nán zǐ wǒ děng suǒ yǒu shí lì wú wèi shí bā bú
法。然善男子！我等所有十力、无畏、十八不

gòng zhū fó zhī fǎ rǔ jīn wèi dé rǔ yīng wèi yù chéng jiù cǐ fǎ qín
共诸佛之法，汝今未得，汝应为欲成就此法勤

jiā jīng jìn wù fù fàng shě yú cǐ rěn mén yòu shàn nán zǐ rǔ suī
加精进，勿复放舍于此忍门。又善男子！汝虽

dé shì jì miè jiě tuō rán zhū fán fū wèi néng zhèng dé zhǒng zhǒng fán
得是寂灭解脱，然诸凡夫未能证得，种种烦

nǎo jiē xī xiàn qián zhǒng zhǒng jué guān cháng xiāng qīn hài rǔ dāng mǐn
恼皆悉现前，种种觉观常相侵害，汝当愍

niàn rú shì zhòng shēng yòu shàn nán zǐ rǔ dāng yì niàn běn suǒ shì
念如是众生。又善男子！汝当忆念本所誓

yuàn pǔ dà ráo yì yī qiè zhòng shēng jiē lìng dé rù bù kě sī yì zhì
愿，普大饶益一切众生，皆令得入不可思议智

huì zhī mén yòu shàn nán zǐ cǐ zhū fǎ fǎ xìng ruò fó chū shì ruò
慧之门。又善男子！此诸法法性，若佛出世，若

bù chū shì cháng zhù bú yì zhū fó bù yǐ dé cǐ fǎ gù míng wéi rú
不出世，常住不异，诸佛不以得此法故名为如

lái yī qiè èr shèng yì néng dé cǐ wú fēn bié fǎ yòu shàn nán zǐ
来，一切二乘亦能得此无分别法。又善男子！

rǔ guān wǒ děng shēn xiàng wú liàng zhì huì wú liàng guó tǔ wú liàng
汝观我等身相，无量智慧，无量国土，无量

fāng biàn wú liàng guāng míng wú liàng qīng jìng yīn shēng yì wú yǒu liàng
方便，无量光明，无量清净，音声亦无有量；

rǔ jīn yī yīng chéng jiù cǐ shì yòu shàn nán zǐ rǔ jīn shì dé cǐ yī
汝今宜应成就此事。又善男子！汝今适得此一

fǎ míng suǒ wèi yī qiè fǎ wú shēng wú fēn bié shàn nán zǐ
法明，所谓：一切法无生、无分别。善男子！

rú lái fǎ míng wú liàng rù wú liàng zuò wú liàng zhuǎn nǎi zhì bǎi
如来法明，无量入，无量作，无量转，乃至百

qiān yì nà yóu tā jié bù kě dé zhī rǔ yīng xiū xíng chéng jiù cǐ fǎ
千亿万那由他劫不可得知；汝应修行，成就此法。

yòu shàn nán zǐ rǔ guān shí fāng wú liàng guó tǔ wú liàng zhòng shēng
又善男子！汝观十方无量国土、无量众生、

wú liàng fǎ zhǒng zhǒng chā bié xī yīng rú shí tōng dá qí shì
无量法、种种差别，悉应如实通达其事。’

fó zǐ zhū fó shì zūn yǔ cǐ pú sà rú shì děng wú liàng qǐ
“佛子！诸佛世尊与此菩萨如是等无量起

zhì mén lìng qí néng qǐ wú liàng wú biān chā bié zhì yè fó zǐ ruò
智门，令其能起无量无边差别智业。佛子！若

zhū fó bù yǔ cǐ pú sà qǐ zhì mén zhě bǐ shí jí rù jiū jìng niè pán
诸佛不与此菩萨起智门者，彼时即入究竟涅槃，

qì shě yī qiè lì zhòng shēng yè yǐ zhū fó yǔ rú shì děng wú liàng wú
弃舍一切利众生业。以诸佛与如是等无量无

biān qǐ zhì mén gù yú yī niàn qǐng suǒ shēng zhì yè cóng chū fā xīn nǎi
边起智门故，于一念顷所生智业，从初发心乃

zhì qī dì suǒ xiū zhū xíng bǎi fēn bù jí yī nǎi zhì bǎi qiān yì nà yóu
至七地所修诸行，百分不及一，乃至百亿万那由

tā fēn yì bù jí yī rú shì ā sēng qí fēn gē luó fēn suàn shù
他分亦不及一；如是，阿僧祇分，歌罗分，算数

fēn pì yù¹² fēn yōu bō ní shā tuó fēn yì bù jí yī hé yǐ gù
分，譬喻¹²分，优波尼沙陀分，亦不及一。何以故？

fó zǐ shì pú sà xiān yǐ yī shēn qǐ xíng jīn zhù cǐ dì dé wú liàng
佛子！是菩萨先以一身起行，今住此地，得无量

shēn wú liàng yīn shēng wú liàng zhì huì wú liàng shòu shēng wú liàng
身、无量音声、无量智慧、无量受生、无量

jìng guó jiào huà wú liàng zhòng shēng gòng yǎng wú liàng zhū fó rù wú
净国，教化无量众生，供养无量诸佛，入无

liàng fǎ mén jù wú liàng shén tōng yǒu wú liàng zhòng huì dào chǎng chā
量法门，具无量神通，有无量众会道场差

bié zhù wú liàng shēn yǔ yì yè jí yī qiè pú sà xíng yǐ bú dòng
别，住无量身、语、意业集一切菩萨行，以不动

fǎ gù fó zǐ pì rú chéng chuán yù rù dà hǎi wèi zhì yú hǎi
法故。佛子！譬如乘船欲入大海，未至于海，

¹² 大正藏：谕（后同）

duō yòng gōng lì ruò zhì hǎi yǐ dàn suí fēng qù bù jiǎ rén lì yǐ
多用功力；若至海已，但随风去，不假人力以
zhì dà hǎi yī rì suǒ xíng bǐ yú wèi zhì qí wèi zhì shí shè jīng bǎi suì
至大海，一日所行比于未至，其未至时设经百岁
yì bù néng jí fó zǐ pú sà mó hē sà yì fù rú shì jī jí
亦不能及。佛子！菩萨摩訶萨亦复如是，积集
guǎng dà shàn gēn zī liáng chéng dà shèng chuán dào pú sà xíng hǎi yú
广大善根资粮，乘大乘船到菩萨行海，于
yī niàn qǐng yǐ wú gōng yòng zhì rù yī qiè zhì zhì jìng jiè běn yǒu gōng
一念顷以无功用智入一切智智境界，本有功
yòng xíng jīng yú wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā jié suǒ bù néng jí
用行经于无量百千亿那由他劫所不能及。

fó zǐ pú sà zhù cǐ dì bā dì yǐ dà fāng biàn shàn qiǎo
“佛子！菩萨住此第八地，以大方便善巧

zhì suǒ qǐ wú gōng yòng jué huì guān yī qiè zhì zhì suǒ xíng jìng suǒ wèi
智所起无功用觉慧，观一切智智所行境。所谓：
guān shì jiān chéng guān shì jiān huài yóu cǐ yè jí gù chéng yóu cǐ
观世间成，观世间坏；由此业集故成，由此
yè jìn gù huài jǐ shí chéng jǐ shí huài jǐ shí chéng zhù jǐ
业尽故坏。几时成？几时坏？几时成住？几
shí huài zhù jīe rú shí zhī yòu zhī dì jiè xiǎo xiàng dà xiàng wú
时坏住？皆如实知。又知地界小相、大相、无
liàng xiàng chà bié xiàng zhī shuǐ huǒ fēng jiè xiǎo xiàng dà xiàng
量相、差别相，知水、火、风界小相、大相、
wú liàng xiàng chà bié xiàng zhī wēi chén xì xiàng chà bié xiàng wú
无量相、差别相，知微尘细相、差别相、无
liàng chà bié xiàng suí hé shì jiè zhōng suǒ yǒu wēi chén jù jí wēi chén chà
量差别相。随何世界中所有微尘聚及微尘差
bié xiàng jīe rú shí zhī suí hé shì jiè zhōng suǒ yǒu dì shuǐ huǒ
别相，皆如实知；随何世界中所有地、水、火、
fēng jiè gè ruò gān wēi chén suǒ yǒu bǎo wù ruò gān wēi chén zhòng shēng
风界各若干微尘，所有宝物若干微尘，众生
shēn ruò gān wēi chén guó tǔ shēn ruò gān wēi chén jīe rú shí zhī zhī
身若干微尘，国土身若干微尘，皆如实知。知
zhòng shēng dà shēn xiǎo shēn gè ruò gān wēi chén chéng zhī dì yù shēn
众生大身、小身各若干微尘成，知地狱身、
chù shēng shēn è guǐ shēn ā xiū luó shēn tiān shēn rén shēn gè
畜生身、饿鬼身、阿修罗身、天身、人身各

ruò gān wēi chén chéng dé rú shì zhī wēi chén chā bié zhì yòu zhī yù jiè
若干微尘成，得如是知微尘差别智。又知欲界、
sè jiè wú sè jiè chéng zhī yù jiè sè jiè wú sè jiè huài
色界、无色界成，知欲界、色界、无色界坏，
zhī yù jiè sè jiè wú sè jiè xiǎo xiàng dà xiàng wú liàng xiàng
知欲界、色界、无色界小相、大相、无量相、
chā bié xiàng dé rú shì guān sān jiè chā bié zhì
差别相，得如是观三界差别智。

fó zǐ cǐ pú sà fù qǐ zhì míng jiào huà zhòng shēng suǒ
“佛子！此菩萨复起智明，教化众生。所
wèi shàn zhī zhòng shēng shēn chā bié shàn fēn bié zhòng shēng shēn shàn
谓：善知众生身差别，善分别众生身，善
guān chá suǒ shēng chù suí qí suǒ yìng ér wéi xiàn shēn jiào huà chéng shú
观察所生处；随其所应而为现身，教化成熟。
cǐ pú sà yú yī sān qiān dà qiān shì jiè suí zhòng shēng shēn xìn jiě chā
此菩萨于一三千大千世界，随众生身信解差
bié yǐ zhì guāng míng pǔ xiàn shòu shēng rú shì ruò èr ruò sān
别，以智光明普现受生；如是，若二、若三，
nǎi zhì bǎi qiān nǎi zhì bù kě shuō sān qiān dà qiān shì jiè suí zhòng
乃至百千，乃至不可说三千大千世界，随众
shēng shēn xìn jiě chā bié pǔ yú qí zhōng shì xiàn shòu shēng cǐ pú sà
生身信解差别，普于其中示现受生。此菩萨
chéng jiù rú shì zhì huì gù yú yī fó chà qí shēn bú dòng nǎi zhì bù
成就如是智慧故，于一佛刹其身不动，乃至不
kě shuō fó chà zhòng huì zhōng xī xiàn qí shēn fó zǐ cǐ pú sà suí
可说佛刹众会中悉现其身。佛子！此菩萨随
zhū zhòng shēng shēn xìn jiě zhǒng zhǒng chā bié yú bǐ fó guó zhòng huì
诸众生身心信解种种差别，于彼佛国众会
zhī zhōng ér xiàn qí shēn suǒ wèi yú shā mén zhòng zhōng shì shā mén xíng
之中而现其身。所谓：于沙门众中示沙门形，
pó luó mén zhòng zhōng shì pó luó mén xíng chà lì zhòng zhōng shì chà lì
婆罗门众中示婆罗门形，刹利众中示刹利
xíng rú shì pí shè zhòng shǒu tuó zhòng jū shì zhòng sì tiān
形；如是，毗舍众、首陀众、居士众、四天
wáng zhòng sān shí sān tiān zhòng yè mó tiān zhòng dōu shuài tuó tiān zhòng
王众、三十三天众、夜摩天众、兜率陀天众、
huà lè tiān zhòng tā huà zì zài tiān zhòng mó zhòng fàn zhòng nǎi
化乐天众、他化自在天众、魔众、梵众，乃

zhì ā jiā ní zhàitiānzhòngzhōng gè suí qí lèi ér wèixiànxíng yòuyīng
至阿迦尼吒天众中，各随其类而为现形。又应
yǐ shēngwénshēn dé dù zhě xiànshēngwénxíng yīng yǐ pì zhī fó shēn
以声闻身得度者，现声闻形；应以辟支佛身
dé dù zhě xiàn pì zhī fó xíng yīng yǐ pú sà shēn dé dù zhě xiàn pú
得度者，现辟支佛形；应以菩萨身得度者，现菩
sà xíng yīng yǐ rú lái shēn dé dù zhě xiàn rú lái xíng fó zǐ pú
萨形；应以如来身得度者，现如来形。佛子！菩
sà rú shì yú yī qiè bù kě shuō fó guó tǔ zhōng suí zhūzhòngshēng xìn
萨如是于一切不可说佛国土中，随诸众生信
yào chā bié rú shì rú shì ér wèixiànshēn
乐差别，如是如是而为现身。

fó zǐ cǐ pú sà yuǎn lí yī qiè shēnxiǎngfēn bié zhù yú
“佛子！此菩萨远离一切身想分别，住于
píngděng cǐ pú sà zhī zhòngshēngshēn guó tǔ shēn yè bàoshēn
平等。此菩萨知众生身、国土身、业报身、
shēngwénshēn dú jué shēn pú sà shēn rú lái shēn zhì shēn
声闻身、独觉身、菩萨身、如来身、智身、
fǎ shēn xū kōngshēn cǐ pú sà zhī zhūzhòngshēng xīn zhī suǒ yào
法身、虚空身。此菩萨知诸众生心之所乐，
néng yǐ zhòngshēngshēnzuò zì shēn yì zuòguó tǔ shēn yè bàoshēn
能以众生身作自身，亦作国土身、业报身，
nǎi zhì xū kōngshēn yòu zhī zhòngshēng xīn zhī suǒ yào néng yǐ guó tǔ
乃至虚空身。又知众生心之所乐，能以国土
shēnzuò zì shēn yì zuòzhòngshēngshēn yè bàoshēn nǎi zhì xū kōng
身作自身，亦作众生身、业报身，乃至虚空
shēn yòu zhī zhūzhòngshēng xīn zhī suǒ yào néng yǐ yè bàoshēnzuò zì
身。又知诸众生心之所乐，能以业报身作自
shēn yì zuòzhòngshēngshēn guó tǔ shēn nǎi zhì xū kōngshēn yòu
身，亦作众生身、国土身，乃至虚空身。又
zhī zhòngshēng xīn zhī suǒ yào néng yǐ zì shēnzuòzhòngshēngshēn guó
知众生心之所乐，能以自身作众生身、国
tǔ shēn nǎi zhì xū kōngshēn suí zhūzhòngshēngsuǒ yào bù tóng zé
土身，乃至虚空身。随诸众生所乐不同，则
yú cǐ shēnxiàn rú shì xíng cǐ pú sà zhī zhòngshēng jí yè shēn bào
于此身现如是形。此菩萨知众生集业身、报
shēn fán nǎoshēn sè shēn wú sè shēn yòu zhī guó tǔ shēnxiǎoxiàng
身、烦恼身、色身、无色身，又知国土身小相、

dà xiàng wú liàng xiàng rǎn xiàng jìng xiàng guǎng xiàng dào zhù
大相、无量相、染相、净相、广相、倒住
xiàng zhèng zhù xiàng pǔ rù xiàng fāng wǎng chā bié xiàng zhī yè
相、正住相、普入相、方网差别相，知业
bào shēn jiǎ míng chā bié zhī shēng wén shēn dú jué shēn pú sà shēn
报身假名差别，知声闻身、独觉身、菩萨身
jiǎ míng chā bié zhī rú lái shēn yǒu pú tí shēn yuàn shēn huà shēn
假名差别，知如来身有菩提身、愿身、化身、
lì chí shēn xiàng hǎo zhuān yán shēn wēi shì shēn yì shēng shēn
力持身、相好庄严身、威势身、意生身、
fú dé shēn fǎ shēn zhì shēn zhī zhì shēn shàn sī liáng xiàng rú
福德身、法身、智身，知智身善思量相、如
shí jué zé xiàng guǒ xíng suǒ shè xiàng shì jiān chū shì jiān chā bié xiàng
实决择相、果行所摄相、世间出世间差别相、
sān shèng chā bié xiàng gòng xiàng bú gòng xiàng chū lí xiàng fēi
三乘差别相、共相、不共相、出离相、非
chū lí xiàng xué xiàng wú xué xiàng zhī fǎ shēn píng děng xiàng bú
出离相、学相、无学相，知法身平等相、不
huài xiàng suí shí suí sú jiǎ míng chā bié xiàng zhòng shēng fēi zhòng shēng
坏相、随时随俗假名差别相、众生非众生
fǎ chā bié xiàng fó fǎ shèng sēng fǎ chā bié xiàng zhī xū kōng shēn wú
法差别相、佛法圣僧法差别相，知虚空身无
liàng xiàng zhōu biàn xiàng wú xíng xiàng wú yì xiàng wú biān xiàng
量相、周遍相、无形相、无异相、无边相、
xiǎn xiàn sè shēn xiàng fó zǐ pú sà chéng jiù rú shì shēn zhì yǐ
显现色身相。佛子！菩萨成就如是身智已，
dé mìng zì zài xīn zì zài cái zì zài yè zì zài shēng zì zài
得命自在、心自在、财自在、业自在、生自在、
yuàn zì zài jiě zì zài rú yì zì zài zhì zì zài fǎ zì zài
愿自在、解自在、如意自在、智自在、法自在。
dé cǐ shí zì zài gù zé wéi bù sī yì zhì zhě wú liàng zhì zhě guǎng
得此十自在故，则为不思議智者、无量智者、广
dà zhì zhě wú néng huài zhì zhě
大智者、无能坏智者。

cǐ pú sà rú shì rù yǐ rú shì chéng jiù yǐ dé bì jìng
“此菩萨如是入已，如是成就已，得毕竟

wú guò shī shēn yè wú guò shī yǔ yè wú guò shī yì yè shēn yǔ
无过失身业、无过失语业、无过失意业。身、语、

yì yè suí zhì huì xíng bō rě bō luó mì zēngshàng dà bēi wéishǒu
意业随智慧行，般若波罗蜜增上，大悲为首，
fāngbiànshànqiǎo shànnéng fēn bié shàn qǐ dà yuàn fó lì suǒ hù
方便善巧，善能分别，善起大愿，佛力所护，
cháng qín xiū xí lì zhòngshēng zhì pǔ zhù wú biānchā bié shì jiè fó
常勤修习利众生智，普住无边差别世界。佛
zǐ jǔ yào yán zhī pú sà zhù cǐ bú dòng dì shēn yǔ yì yè
子！举要言之：菩萨住此不动地，身、语、意业
zhū yǒu suǒ zuò jiē néng jī jí yī qiè fó fǎ fó zǐ pú sà zhù cǐ
诸有所作，皆能积集一切佛法。佛子！菩萨住此
dì dé shànzhù shēn xīn lì yī qiè fán nǎo bù xíng gù dé shànzhù
地，得善住深心力，一切烦恼不行故；得善住
shèng xīn lì bù lí yú dào gù dé shànzhù dà bēi lì bù shě lì
胜心力，不离于道故；得善住大悲力，不舍利
yì zhòngshēng gù dé shànzhù dà cí lì jiù hù yī qiè shì jiān gù
益众生故；得善住大慈力，救护一切世间故；
dé shànzhù tuó luó ní lì bú wàng yú fǎ gù dé shànzhù biàn cái lì
得善住陀罗尼力，不忘于法故；得善住辩才力，
shànguānchá fēn bié yī qiè fǎ gù dé shànzhù shéntōng lì pǔ wǎng
善观察分别一切法故；得善住神通力，普往
wú biān shì jiè gù dé shànzhù dà yuàn lì bù shě yī qiè pú sà suǒ
无边世界故；得善住大愿力，不舍一切菩萨所
zuò gù dé shànzhù bō luó mì lì chéng jiù yī qiè fó fǎ gù dé
作故；得善住波罗蜜力，成就一切佛法故；得
rú lái hù niàn lì yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì xiànrán gù cǐ pú
如来护念力，一切种、一切智智现前故。此菩
sà dé rú shì zhì lì néng xiàn yī qiè zhū suǒ zuò shì yú zhū shì zhōng
萨得如是智力，能现一切诸所作事，于诸事中
wú yǒuguò jù
无有过咎。

fó zǐ cǐ pú sà zhì dì míngwéi bú dòng dì wú néng
“佛子！此菩萨智地名为：不动地，无能
jǔ huài gù míngwéi bù tuì zhuǎn dì zhì huì wú tuì gù míngwéi
沮坏故；名为：不退转地，智慧无退故；名为：
nán dé dì yī qiè shì jiān wú néng cè gù míngwéi tóngzhēn dì
难得地，一切世间无能测故；名为：童真地，
lí yī qiè guò shī gù míngwéi shēng dì suí yào zì zài gù míng
离一切过失故；名为：生地，随乐自在故；名

wéi chéng dì gèng wú suǒ zuò gù míngwéi jiū jìng dì zhì huì
为：成地，更无所作故；名为：究竟地，智慧
jué dìng gù míngwéi biàn huà dì suí yuàn chéng jiù gù míngwéi
决定故；名为：变化地，随愿成就故；名为：
lì chí dì tā bù néng dòng gù míngwéi wú gōng yòng dì xiān yǐ
力持地，他不能动故；名为：无功用地，先已
chéng jiù gù fó zǐ pú sà chéng jiù rú shì zhì huì rù fó jìng jiè
成就故。佛子！菩萨成就如是智慧，入佛境界，
fó gōng dé zhào shùn fó wēi yí fó jìng xiàn qián cháng wéi rú lái
佛功德照，顺佛威仪，佛境现前，常为如来
zhī suǒ hù niàn fàn shì sì wáng jīn gāng lì shì cháng suí shì wèi
之所护念，梵释四王、金刚力士常随侍卫，
héng bù shě lí zhū dà sān mèi néng xiàn wú liàng zhū shēn chā bié yú yī
恒不舍离诸大三昧，能现无量诸身差别，于一
yī shēn yǒu dà shì lì bào dé shén tōng sān mèi zì zài suí yǒu kě huà
一身有大势力，报得神通三昧自在，随有可化
zhòng shēng zhī chù shì chéng zhèng jué fó zǐ pú sà rú shì rù dà
众生之处示成正觉。佛子！菩萨如是入大
shèng huì huò dà shén tōng fàng dà guāng míng rù wú ài fǎ jiè
乘会，获大神通，放大光明，入无碍法界，
zhī shì jiè chā bié shì xiàn yī qiè zhū dà gōng dé suí yì zì zài shàn
知世界差别，示现一切诸大功德，随意自在，善
néng tōng dá qián jì hòu jì pǔ fú yī qiè mó xié zhī dào shēn rù
能通达前际，后际，普伏一切魔邪之道，深入
rú lái suǒ xíng jìng jiè yú wú liàng guó tǔ xiū pú sà xíng yǐ néng huò dé
如来所行境界，于无量国土修菩萨行，以能获得
bú tuì zhuǎn fǎ shì gù shuō míng zhù bú dòng dì
不退转法，是故说名：住不动地。

fó zǐ pú sà zhù cǐ bú dòng dì yǐ yǐ sān mèi lì
“佛子！菩萨住此不动地已，以三昧力，

cháng dé xiàn jiàn wú liàng zhū fó héng bù shě lí chéng shì gòng yǎng cǐ
常得现见无量诸佛，恒不舍离承事供养。此
pú sà yú yī yī jié yī yī shì jiè jiàn wú liàng bǎi fó wú liàng qiān
菩萨于一一劫、一一世界，见无量百佛、无量千
fó nǎi zhì wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā fó gōng jìng zūn zhòng chéng
佛，乃至无量百千亿那由他佛，恭敬尊重，承
shì gòng yǎng yī qiè zī shēng xī yǐ fèng shī yú zhū fó suǒ dé yú rú
事供养，一切资生悉以奉施。于诸佛所得于如

lái shènsēn fǎ zàng shòu shì jiè chā bié děng wú liàng fǎ míng ruò yǒu
来甚深法藏，受世界差别等无量法明；若有
wènnàn shì jiè chā bié rú shì děng shì wú néng qū zhě rú shì jīng yú
问难世界差别如是等事，无能屈者。如是经于
wú liàng bǎi jié wú liàng qiān jié nǎi zhì wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā
无量百劫、无量千劫，乃至无量百千亿万那由他
jié suǒ yǒu shàngēn zhuǎn zēng míng jìng pì rú zhēn jīn zhì zuò bǎo guān
劫，所有善根转增明净。譬如真金治作宝冠，
zhì yán fú tí zhǔ shèng wáng dǐng shàng yī qiè chén mǐn zhū zhuāng yán jù
置阎浮提主圣王顶上，一切臣民诸庄严具
wú yǔ děng zhě cǐ dì pú sà suǒ yǒu shàngēn yì fù rú shì yī qiè èr
无与等者；此地菩萨所有善根亦复如是，一切二
shèng nǎi zhì dì qī dì pú sà suǒ yǒu shàngēn wú néng jí zhě yǐ zhù cǐ
乘乃至第七地菩萨所有善根无能及者，以住此
dì dà zhì guāng míng pǔ miè zhòng shēng fán nǎo hēi àn shàn néng kāi
地大智光明，普灭众生烦恼黑闇，善能开
chǎn zhì huì mén gù fó zǐ pì rú qiān shì jiè zhǔ dà fàn tiān wáng
闡智慧门故。佛子！譬如千世界主大梵天王，
néng pǔ yùn cí xīn pǔ fàng guāng míng mǎn qiān shì jiè cǐ dì pú
能普运慈心，普放光明，满千世界；此地菩
sà yì fù rú shì néng fàng guāng míng zhào bǎi wàn fó chà wēi chén shù
萨亦复如是，能放光明，照百万佛刹微尘数
shì jiè lìng zhū zhòng shēng miè fán nǎo huǒ ér dé qīng liáng cǐ pú sà
世界，令诸众生灭烦恼火而得清凉。此菩萨，
shí bō luó mì zhōng yuàn bō luó mì zēng shàng yú bō luó mì fēi bù
十波罗蜜中，愿波罗蜜增上；余波罗蜜非不
xiū xíng dàn suí lì suí fèn shì míng lüè shuō zhū pú sà mó hē sà dì
修行，但随力随分。是名：略说诸菩萨摩诃萨第
bā bú dòng dì ruò guǎng shuō zhě jīng wú liàng jié bú kě qióng jìn
八不动地；若广说者，经无量劫不可穷尽。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ dì duō zuò dà fàn tiān
“佛子！菩萨摩诃萨住此地，多作大梵天

wáng zhǔ qiān shì jiè zuì shèng zì zài shàn shuō zhū yì néng yǔ
王，主千世界，最胜自在，善说诸义，能与
shēng wén pì zhī fó zhū pú sà bō luó mì dào ruò yǒu wènnàn shì
声闻、辟支佛、诸菩萨波罗蜜道；若有问难世
jiè chā bié wú néng tuì qū bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì
界差别，无能退屈。布施、爱语、利行、同事——

rú shì yī qiè zhū suǒ zuò yè   jiē bù lí niàn fó   nǎi zhì bù lí niàn yī
 如是一切诸所作业，皆不离念佛，乃至不离念一
 qiè zhǒng   yī qiè zhì zhì   fù zuò shì niàn   wǒ dāng yú yī qiè zhòng
 切种、一切智智。复作是念：‘我当于一切众
 shēng zhōng wéi shǒu   wéi shèng   nǎi zhì wéi yī qiè zhì zhì yī zhǐ zhě
 生中为首、为胜，乃至为一切智智依止者。’

cǐ pú sà ruò yǐ fā qǐ dà jīng jìn lì   yú yī niàn qǐng   dé bǎi wàn sān
 此菩萨若以发起大精进力，于一念顷，得百万三
 qiān dà qiān shì jiè wēi chén shù sān mèi   nǎi zhì shì xiàn bǎi wàn sān qiān
 千大千世界微尘数三昧，乃至示现百万三千
 dà qiān shì jiè wēi chén shù pú sà yǐ wéi jūn shǔ   ruò yǐ pú sà shū
 大千世界微尘数菩萨以为眷属；若以菩萨殊
 shèng yuàn lì zì zài shì xiàn   guò yú shù shù   nǎi zhì bǎi qiān yì nà yóu
 胜愿力自在示现，过于是数，乃至百千亿那由
 tā jié bù néng shǔ zhī
 他劫不能数知。”

ěr shí   jīn gāng zàng pú sà yù chóng xuān qí yì ér shuō sòng
 尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
 曰：

qī dì xiū zhì fāng biàn huì	shàn jí zhù dào dà yuàn lì
七地修治方便慧	善集助道大愿力
fù dé rén zūn suǒ shè chí	wèi qiú shèng zhì dēng bā zhù
复得人尊所摄持	为求胜智登八住
gōng dé chéng jiù héng cí mǐn	zhì huì guǎng dà dēng xū kōng
功德成就恒慈愍	智慧广大等虚空
wén fǎ néng shēng jué dìng lì	shì zé jì miè wú shēng rěn
闻法能生决定力	是则寂灭无生忍
zhī fǎ wú shēng wú qǐ xiàng	wú chéng wú huài wú jìn zhuǎn
知法无生无起相	无成无坏无尽转
lí yǒu píng děng jué fēn bié	chāo zhū xīn xíng rú kōng zhù
离有平等绝分别	超诸心行如空住
chéng jiù shì rěn chāo xì lùn	shèn shēn bú dòng héng jì miè
成就是忍超戏论	甚深不动恒寂灭
yī qiè shì jiān wú néng zhī	xīn xiàng qǔ zhūó xī jiē lí
一切世间无能知	心相取著悉皆离
zhù yú cǐ dì bù fēn bié	pì rú bǐ qiū rù miè dìng
住于此地不分别	譬如比丘入灭定

rú mèng dù hé jué zé wú rú shēng fàn tiān jué xià yù
如 梦 度¹³ 河 觉 则 无 如 生 梵 天 绝 下 欲
yǐ běn yuàn lì méng quàn dǎo tàn qí rěn shèng yǔ guàn dǐng
以 本 愿 力 蒙 劝 导 叹 其 忍 胜 与 灌 顶
yǔ yán wǒ děng zhòng fó fǎ rǔ jīn wèi huò dāng qín jìn
语 言 我 等 众 佛 法 汝 今 未 获 当 勤 进
rǔ suī yǐ miè fán nǎo huǒ shì jiān huò yàn yóu chì rán
汝 虽 已 灭 烦 恼 火 世 间 惑 焰 犹 炽 然
dāng niàn běn yuàn dù zhòng shēng xī shǐ xiū yīn qù jiě tuō
当 念 本 愿 度 众 生 悉 使 修 因 趣 解 脱
fǎ xìng zhēn cháng lí xīn niàn èr shèng yú cǐ yì néng dé
法 性 真 常 离 心 念 二 乘 于 此 亦 能 得
bù yǐ cǐ gù wéi shì zūn dàn yǐ shèn shēn wú ài zhì
不 以 此 故 为 世 尊 但 以 甚 深 无 碍 智
rú shì rén tiān suǒ yīng gòng yǔ cǐ zhì huì lìng guān chá
如 是 人 天 所 应 供 与 此 智 慧 令 观 察
wú biān fó fǎ xī dé chéng yī niàn chāo guò nǎng zhòng xíng
无 边 佛 法 悉 得 成 一 念 超 过 曩 众 行
pú sà zhù zī miào zhì dì zé huò guǎng dà shén tōng lì
菩 萨 住 兹 妙 智 地 则 获 广 大 神 通 力
yī niàn fēn shēn biàn shí fāng rú chuán rù hǎi yīn fēng jì
一 念 分 身 遍 十 方 如 船 入 海 因 风 济
xīn wú gōng yòng rèn zhì lì xī zhī guó tǔ chéng huài zhù
心 无 功 用 任 智 力 悉 知 国 土 成 坏 住
zhū jiè zhǒng zhǒng gè shū yì xiǎo dà wú liàng jiē néng liǎo
诸 界 种 种 各 殊 异 小 大 无 量 皆 能 了
sān qiān shì jiè sì dà zhǒng liù qù zhòng shēng shēn gè bié
三 千 世 界 四 大 种 六 趣 众 生 身 各 别
jí yǐ zhòng bǎo wēi chén shù yǐ zhì guān chá xī wú yú
及 以 众 宝 微 尘 数 以 智 观 察 悉 无 余
pú sà néng zhī yī qiè shēn wèi huà zhòng shēng tóng bǐ xíng
菩 萨 能 知 一 切 身 为 化 众 生 同 彼 形
guó tǔ wú liàng zhǒng zhǒng bié xī wèi xiàn xíng wú bú biàn
国 土 无 量 种 种 别 悉 为 现 形 无 不 遍
pì rú rì yuè zhù xū kōng yī qiè shuǐ zhōng jiē xiàn yǐng
譬 如 日 月 住 虚 空 一 切 水 中 皆 现 影

¹³ 大正藏：渡

zhù yú fǎ jiè wú suǒ dòng
住于法界无所动

suí qí xīn yào gè bù tóng
随其心乐各不同

shēng wén dú jué yǔ pú sà
声闻独觉与菩萨

zhòng shēng guó tǔ yè bào shēn
众生国土业报身

xū kōng shēn xiàng jiē píng děng
虚空身相皆平等

shí zhǒng shèng zhì pǔ guān chá
十种圣智普观察

suǒ yǒu fó fǎ jiē chéng jiù
所有佛法皆成就

shí lì chéng jiù bú dòng yáo
十力成就不动摇

zhū fó hù niàn tiān wáng lǐ
诸佛护念天王礼

cǐ dì gōng dé wú biān jì
此地功德无边际

fù yǐ gòng fó shàn yì míng
复以供佛善益明

pú sà zhù cǐ dì bā dì
菩萨住此第八地

yǎn shuō sān shèng wú yǒu qióng
演说三乘无有穷

yī niàn suǒ huò zhū sān mèi
一念所获诸三昧

zhū suǒ zuò shì xī yì rán
诸所作事悉亦然

pú sà dì bā bú dòng dì
菩萨第八不动地

ruò yù cì dì guǎng fēn bié
若欲次第广分别

shuō cǐ pú sà bā dì shí
说此菩萨八地时

zhèn dòng shí fāng zhū guó tǔ
震动十方诸国土

suí xīn xiàn yǐng yì fù rán
随心现影亦复然

yī qiè zhòng zhōng jiē xiàn shēn
一切众中皆现身

jí yǐ fó shēn mǐ bú xiàn
及以佛身靡不现

zhǒng zhǒng shèng rén zhì fǎ shēn
种种圣人智法身

pǔ wéi zhòng shēng ér shì zuò
普为众生而示作

fù shùn cí bēi zuò zhòng yè
复顺慈悲作众业

chí jiè bú dòng rú xū mí
持戒不动如须弥

yī qiè mó zhòng wú néng zhuǎn
一切魔众无能转

mì jì jīn gāng héng shì wèi
密迹金刚恒侍卫

qiān wàn yì jié shuō bú jìn
千万亿劫说不尽

rú wáng dǐng shàng zhuāng yán jù
如王顶上庄严具

duō zuò fàn wáng qiān jiè zhǔ
多作梵王千界主

cí guāng pǔ zhào chú zhòng huò
慈光普照除众惑

bǎi wàn shì jiè wēi chén děng
百万世界微尘等

yuàn lì shì xiàn fù guò shì
愿力示现复过是

wǒ wéi rǔ děng yǐ lüè shuō
我为汝等已略说

jīng yú yì jié bù néng jìn
经于亿劫不能尽

rú lái xiàn dà shén tōng lì
如来现大神通力

wú liàng yì shù nán sī yì
无量亿数难思议

yī qiè zhī jiàn wú shàng zūn 一切知见无上尊	qí shēn pǔ fàng dà guāng míng 其身普放大光明
zhào yào bǐ zhū wú liàng tǔ 照耀彼诸无量土	xī shǐ zhòng shēng huò ān lè 悉使众生获安乐
pú sà wú liàng bǎi qiān yì 菩萨无量百千亿	jù shí yǒng zài xū kōng zhù 俱时踊在虚空住
yǐ guò zhū tiān shàng miào gòng 以过诸天妙供	gòngyǎngshuōzhōng zuì shèngzhě 供养说中最胜者
dà zì zài wáng zì zài tiān 大自在王自在天	xī gòng tóng xīn xǐ wú liàng 悉共同心喜无量
gè yǐ zhǒngzhǒngzhònggòng jù 各以种种众供具	gòng yǎng shèn shēn gōng dé hǎi 供养甚深功德海
fù yǒu tiān nǚ qiān wàn yì 复有天女千万亿	shēn xīn huān xǐ xī chōng biàn 身心欢喜悉充遍
gè zòu yuè yīn wú liàng zhǒng 各奏乐音无量种	gòng yǎng rén zhōng dà dǎo shī 供养人中大导师
shì shí zhòng yuè tóng shí zòu 是时众乐同时奏	bǎi qiān wàn yì wú liàng bié 百千万亿无量别
xī yǐ shàn shì wēi shén lì 悉以善逝威神力	yǎn chū miào yīn ér zàn tàn 演出妙音而赞叹
jì jìng tiáo róu wú gòu hài 寂静调柔无垢害	suí suǒ rù dì shàn xiū xí 随所入地善修习
xīn rú xū kōng yì shí fāng 心如虚空诣十方	guǎngshuō fó dào wù qúnshēng 广说佛道悟群生
tiān shàng rén jiān yī qiè chù 天上人间一切处	xī xiàn wú děng miào zhuāng yán 悉现无等妙庄严
yǐ cóng rú lái gōng dé shēng 以从如来功德生	lìng qí jiàn zhě yào fó zhì 令其见者乐佛智
bù lí yī chà yì zhòng tǔ 不离一刹诣众土	rú yuè pǔ xiàn zhào shì jiān 如月普现照世间
yīn shēng xīn niàn xī jiē miè 音声心念悉皆灭	pì yóu gǔ xiǎng wú bú yìng 譬犹谷响无不应
ruò yǒu zhòng shēng xīn xià liè 若有众生心下劣	wèi bǐ yǎn shuō shēng wén xíng 为彼演说声闻行
ruò xīn míng lì yào pì zhī 若心明利乐辟支	zé wèi bǐ shuō zhōng shèng dào 则为彼说中乘道
ruò yǒu cí bēi yào ráo yì 若有慈悲乐饶益	wèi shuō pú sà suǒ xíng shì 为说菩萨所行事

ruò yǒu zuì shèng zhì huì xīn zé shì rú lái wú shàng fǎ
若有最胜智慧心 则示如来无上法
pì rú huàn shī zuò zhòng shì zhǒng zhǒng xíng xiàng jiē fēi shí
譬如幻师作众事 种种形相皆非实
pú sà zhì huàn yì rú shì suī xiàn yī qiè lí yǒu wú
菩萨智幻亦如是 虽现一切离有无
rú shì měi yīn qiān wàn zhǒng gē zàn fó yǐ mò rán zhù
如是美音千万种 歌赞佛已默然住
jiě tuō yuè yán jīn zhòng jìng yuàn shuō jiǔ dì suǒ xíng dào
解脱月言今众净 愿说九地所行道

ěr shí jīn gāng zàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ rú shì wú liàng zhì sī liàng
“佛子！菩萨摩诃萨以如是无量智思量

guānchá yù gèng qiú zhuǎnshèng jì miè jiě tuō fù xiū xí rú lái zhì
观察，欲更求转胜寂灭解脱，复修习如来智
huì rù rú lái mì mì fǎ guānchá bù sī yì dà zhì xìng jìng zhū tuó
慧，入如来秘密法，观察不思议大智性，净诸陀
luó ní sān mèi mén jù guǎng dà shéntōng rù chā bié shì jiè xiū lì
罗尼三昧门，具广大神通，入差别世界，修力、
wú wèi bú gòng fǎ suí zhū fó zhuàn fǎ lún bù shě dà bēi běnyuàn
无畏、不共法，随诸佛转法轮，不舍大悲本愿
lì dé rù pú sà dì jiǔ shàn huì dì
力，得入菩萨第九善慧地。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ shàn huì dì rú shí zhī
“佛子！菩萨摩诃萨住此善慧地，如实知

shàn bú shàn wú jì fǎ xíng yǒu lòu wú lòu fǎ xíng shì jiān chū shì jiān fǎ
善不善无记法行、有漏无漏法行、世间出世间法
xíng sī yì bù sī yì fǎ xíng dìng bú dìng fǎ xíng shēng wén dú jué
行、思议不思议法行、定不定法行、声闻独觉
fǎ xíng pú sà xíng fǎ xíng rú lái dì fǎ xíng yǒu wéi fǎ xíng wú
法行、菩萨行法行、如来地法行、有为法行、无
wéi fǎ xíng cǐ pú sà yǐ rú shì zhì huì rú shí zhī zhòng shēng xīn chóu
为法行。此菩萨以如是智慧，如实知众生心稠
lín fán nǎo chóu lín yè chóu lín gēn chóu lín jiě chóu lín xìng
林、烦恼稠林、业稠林、根稠林、解稠林、性
chóu lín yào yù chóu lín suí mián chóu lín shòu shēng chóu lín xí
稠林、乐欲稠林、随眠稠林、受生稠林、习

qì xiāng xù chóu lín sān jù chā bié chóu lín cǐ pú sà rú shí zhī
气相续稠林、三聚差别稠林。此菩萨如实知

zhòngshēng xīn zhǒngzhǒngxiàng suǒ wèi zá qǐ xiàng sù zhuǎnxiàng
众生心种种相，所谓：杂起相、速转相、

huài bú huàixiàng wú xíng zhì xiàng wú biān jì xiàng qīng jìng xiàng
坏不坏相、无形质相、无边际相、清净相、

gòu wú gòuxiàng fù bú fù xiàng huàn suǒ zuò xiàng suí zhū qù shēng
垢无垢相、缚不缚相、幻所作相、随诸趣生

xiàng rú shì bǎi qiān wàn yì nǎi zhì wú liàng jiē rú shí zhī yòu zhī
相；如是百千万亿乃至无量，皆如实知。又知

zhū fán nǎo zhǒngzhǒngxiàng suǒ wèi jiǔ yuǎn suí xíng xiàng wú biān yǐn
诸烦恼种种相，所谓：久远随行相、无边引

qǐ xiàng jù shēng bù shě xiàng mián qǐ yī yì xiàng yǔ xīn xiāng yìng
起相、俱生不舍相、眠起一义相、与心相应

bù xiāng yìng xiàng suí qù shòu shēng ér zhù xiàng sān jiè chā bié xiàng
不相应相、随趣受生而住相、三界差别相、

ài jiàn chī màn rú jiàn shēn rù guò huàn xiàng sān yè yīn yuán bù jué xiàng
爱见痴慢如箭深入过患相、三业因缘不绝相；

lüè shuō nǎi zhì bā wàn sì qiān jiē rú shí zhī yòu zhī zhū yè zhǒng
略说乃至八万四千，皆如实知。又知诸业种

zhǒng xiàng suǒ wèi shàn bú shàn wú jì xiàng yǒu biǎo shì wú biǎo shì
种相，所谓：善不善无记相、有表示无表示

xiàng yǔ xīn tóng shēng bù lí xiàng yīn zì xìng chà nà huài ér cì dì
相、与心同生不离相、因自性刹那坏而次第

jí guǒ bù shī xiàng yǒu bào wú bào xiàng shòu hēi hēi děng zhòng bào xiàng
集果不失相、有报无报相、受黑黑等众报相、

rú tián wú liàng xiàng fán shèng chā bié xiàng xiàn shòu shēng shòu hòu shòu
如田无量相、凡圣差别相、现受生受后受

xiàng shèng fēi shèng dìng bú dìng xiàng lüè shuō nǎi zhì bā wàn sì qiān
相、乘非乘定不定相；略说乃至八万四千，

jiē rú shí zhī yòu zhī zhū gēn ruǎn zhōng shèng xiàng xiān jì hòu jì chā
皆如实知。又知诸根软中胜相、先际后际差

bié wú chā bié xiàng shàng zhōng xià xiàng fán nǎo jù shēng bù xiāng lí
别无差别相、上中下相、烦恼俱生不相离

xiàng shèng fēi shèng dìng bú dìng xiàng chún shú tiáo róu xiàng suí gēn
相、乘非乘定不定相、淳熟调柔相、随根

wǎng qīng zhuǎn huài xiàng zēng shàng wú néng huài xiàng tuì bú tuì chā bié
网轻转坏相、增上无能坏相、退不退差别

xiàng yuǎn suí gòngshēng bù tóngxiàng lüè shuō nǎi zhì bā wàn sì qiān
相、远随共生不同相；略说乃至八万四千，
jiē rú shí zhī yòu zhī zhū jiě ruǎnzhōngshàng zhū xìng ruǎnzhōngshàng
皆如实知。又知诸解软中上、诸性软中上、
yào yù ruǎnzhōngshàng jiē lüè shuō nǎi zhì bā wàn sì qiān yòu zhī zhū
乐欲软中上；皆略说乃至八万四千。又知诸
suí miánzhǒngzhǒngxiàng suǒ wèi yǔ shēn xīn gòngshēngxiàng yǔ xīn
随眠种种相，所谓：与深心共生相、与心
gòngshēngxiàng xīn xiāngyīng bù xiāngyīngchā bié xiàng jiǔ yuǎn suí xíng
共生相、心相应不相应差别相、久远随行
xiàng wú shǐ bù bá xiàng yǔ yī qiè chándìng jiě tuō sānmèisān mó bō
相、无始不拔相、与一切禅定解脱三昧三摩钵
dǐ shéntōngxiāngwéixiàng sān jiè xiāng xù shòushēng xì fù xiàng lìng
底神通相违相、三界相续受生系缚相、令
wú biān xīn xiāng xù xiàn qǐ xiàng kāi zhū chù mén xiàng jiān shí nán zhì
无边心相续现起相、开诸处门相、坚实难治
xiàng dì chù chéng jiù bù chéng jiù xiàng wéi yǐ shèng dào bá chū xiàng
相、地处成就就不成就相、唯以圣道拔出相。
yòu zhī shòushēngzhǒngzhǒngxiàng suǒ wèi suí yè shòushēngxiàng liù
又知受生种种相，所谓：随业受生相、六
qù chā bié xiàng yǒu sè wú sè chā bié xiàng yǒu xiǎng wú xiǎng chā bié
趣差别相、有色无色差别相、有想无想差别
xiàng yè wéi tián ài shuǐ rùn wú míng àn fù shí wéi zhǒng zǐ shēng hòu yǒu
相、业为田爱水润无明暗覆识为种子生后有
yá xiàng míng sè jù shēng bù xiāng lí xiàng chī ài xī qiú xù yǒu xiàng
芽相、名色俱生不相离相、痴爱希求续有相、
yù shòu yù shēng wú shǐ lè zhuó xiàng wàng wèi chū sān jiè tān qiú xiàng
欲受欲生无始乐著相、妄谓出三界贪求相。
yòu zhī xí qì zhǒngzhǒngxiàng suǒ wèi xíng bù xíng chā bié xiàng suí
又知习气种种相，所谓：行不行差别相、随
qù xūn xí xiàng suí zhòngshēng xíng xūn xí xiàng suí yè fán nǎo xūn xí
趣熏习相、随众生行熏习相、随业烦恼熏习
xiàng shàn bú shàn wú jì xūn xí xiàng suí rù hòu yǒu xūn xí xiàng
相、善不善无记熏习相、随入后有熏习相、
cì dì xūn xí xiàng bú duàn fán nǎo yuǎn xíng bù shě xūn xí xiàng shí fēi
次第熏习相、不断烦恼远行不舍熏习相、实非
shí xūn xí xiàng jiàn wén qīn jìn shēng wén dú jué pú sà rú lái xūn xí
实熏习相、见闻亲近声闻独觉菩萨如来熏习

xiàng yòu zhī zhòngshēngzhèngdìng xié dìng bú dìngxiàng suǒ wèi zhèng
相。又知众生正定邪定不定相，所谓：正
jiànzhèngdìngxiàng xié jiàn xié dìngxiàng èr jù bú dìngxiàng wǔ nì
见正定相、邪见邪定相、二俱不定相、五逆
xié dìngxiàng wǔ gēnzhèngdìngxiàng èr jù bú dìngxiàng bā xié xié
邪定相、五根正定相、二俱不定相、八邪邪
dìngxiàng zhèngxìngzhèngdìngxiàng gèng bú zuò èr jù lí bú dìngxiàng
定相、正性正定相、更不作二俱离不定相、
shēnzhuó xié fǎ xié dìngxiàng xí xíngshèngdào zhèngdìngxiàng èr jù
深著邪法邪定相、习行圣道正定相、二俱
shě bú dìngxiàng fó zǐ pú sà suí shùn rú shì zhì huì míng zhù
舍不定相。佛子！菩萨随顺如是智慧，名：住
shàn huì dì zhù cǐ dì yǐ liǎo zhī zhòngshēngzhū xíngchā bié jiàohuà
善慧地；住此地已，了知众生诸行差别，教化
tiáo fú lìng dé jiě tuō
调伏，令得解脱。

fó zǐ cǐ pú sà shànnéngyǎnshuōshēngwénshèng fǎ dú
“佛子！此菩萨善能演说声闻乘法，独
jué shèng fǎ pú sà shèng fǎ rú lái dì fǎ yī qiè xíngchù zhì
觉乘法、菩萨乘法、如来地法；一切行处，智
suí xíng gù néng suí zhòngshēnggēn xìng yù jiě suǒ xíng yǒu yì
随行故，能随众生根、性、欲、解、所行有异、
zhū qù chā bié yì suí shòu shēng fán nǎo mián fù zhū yè
诸趣¹⁴差别，亦随受生、烦恼、眠、缚、诸业
xí qì ér wèi shuō fǎ lìng shēng xìn jiě zēng yì zhì huì gè yú qí
习气而为说法，令生信解，增益智慧，各于其
shèng ér dé jiě tuō
乘而得解脱。

fó zǐ pú sà zhù cǐ shàn huì dì zuò dà fǎ shī jù fǎ
“佛子！菩萨住此善慧地，作大法师，具法
shī xíng shànnéngshǒu hù rú lái fǎ zàng yǐ wú liàng shàn qiǎo zhì
师行，善能守护如来法藏，以无量善巧智，
qǐ sì wú ài biàn yòng pú sà yán cí ér yǎnshuō fǎ cǐ pú sà cháng
起四无碍辩，用菩萨言辞而演说法。此菩萨常
suí sì wú ài zhì zhuǎn wú zàn shě lí hé děng wéi sì suǒ wèi
随四无碍智转，无暂舍离。何等为四，所谓：

¹⁴ 大正藏：聚

fǎ wú ài zhì yì wú ài zhì cí wú ài zhì yào shuō wú ài zhì
法无碍智、义无碍智、辞无碍智、乐说无碍智。

cǐ pú sà yǐ fǎ wú ài zhì zhī zhū fǎ zì xiàng yì wú ài zhì zhī
此菩萨以法无碍智，知诸法自相；义无碍智，知

zhū fǎ bié xiàng cí wú ài zhì wú cuò miù shuō yào shuō wú ài zhì
诸法别相；辞无碍智，无错谬说；乐说无碍智，

wú duàn jìn shuō fù cì yǐ fǎ wú ài zhì zhī zhū fǎ zì xìng
无断尽说。复次，以法无碍智，知诸法自性；

yì wú ài zhì zhī zhū fǎ shēng miè cí wú ài zhì ān lì yī qiè fǎ
义无碍智，知诸法生灭；辞无碍智，安立一切法

bú duàn shuō yào shuō wú ài zhì suí suǒ ān lì bù kě huài wú biān
不断说；乐说无碍智，随所安立，不可坏无边

shuō fù cì yǐ fǎ wú ài zhì zhī xiàn zài fǎ chā bié yì wú ài
说。复次，以法无碍智，知现在法差别；义无碍

zhì zhī guò qù wèi lái fǎ chā bié cí wú ài zhì yú qù lái
智，知过去、未来法差别；辞无碍智，于去、来、

jīn fǎ wú cuò miù shuō yào shuō wú ài zhì yú yī yī shì wú biān fǎ
今法无错谬说；乐说无碍智，于一一世无边法

míng liǎo shuō fù cì yǐ fǎ wú ài zhì zhī fǎ chā bié yì wú ài
明了说。复次，以法无碍智，知法差别；义无碍

zhì zhī yì chā bié cí wú ài zhì suí qí yán yīn shuō yào shuō wú
智，知义差别；辞无碍智，随其言音说；乐说无

ài zhì suí qí xīn yào shuō fù cì fǎ wú ài zhì yǐ fǎ zhì zhī
碍智，随其心乐说。复次，法无碍智，以法智知

chā bié bú yì yì wú ài zhì yǐ bǐ zhì zhī chā bié rú shí cí wú
差别不异；义无碍智，以比智知差别如实；辞无

ài zhì yǐ shì zhì chā bié shuō yào shuō wú ài zhì yǐ dì yī yì zhì
碍智，以世智差别说；乐说无碍智，以第一义智

shàn qiǎo shuō fù cì fǎ wú ài zhì zhī zhū fǎ yī xiàng bú huài
善巧说。复次，法无碍智，知诸法一相不坏；

yì wú ài zhì zhī yùn jiè chù dì yuán qǐ shàn qiǎo cí
义无碍智，知蕴、界、处、谛、缘起善巧；辞

wú ài zhì yǐ yī qiè shì jiān yì jiě liǎo měi miào yīn shēng wén zì shuō
无碍智，以一切世间易解了美妙音声、文字说；

yào shuō wú ài zhì yǐ zhuǎn shèng wú biān fǎ míng shuō fù cì fǎ
乐说无碍智，以转胜无边法明说。复次，法

wú ài zhì zhī yī shèng píng děng xìng yì wú ài zhì zhī zhū shèng chā
无碍智，知一乘平等性；义无碍智，知诸乘差

bié xìng cí wú ài zhì shuō yī qiè shèng wú chā bié yào shuō wú ài
别性；辞无碍智，说一切乘无差别；乐说无碍
zhì shuō yī yī shèng wú biān fǎ fù cì fǎ wú ài zhì zhī yī
智，说一一乘无边法。复次，法无碍智，知一
qiè pú sà xíng zhì xíng fǎ xíng zhì suí zhèng yì wú ài zhì zhī shí
切菩萨行、智行、法行智随证；义无碍智，知十
dì fēn wèi yì chā bié cí wú ài zhì shuō dì dào wú chā bié xiàng
地分位义差别；辞无碍智，说地道无差别相；
yào shuō wú ài zhì shuō yī yī dì wú biān xíng xiàng fù cì fǎ wú
乐说无碍智，说一一地无边行相。复次，法无
ài zhì zhī yī qiè rú lái yī niàn chéng zhèng jué yì wú ài zhì zhī
碍智，知一切如来一念成正觉；义无碍智，知
zhǒng zhǒng shí zhǒng zhǒng chù děng gè chā bié cí wú ài zhì shuō
种种时、种种处等各差别；辞无碍智，说
chéng zhèng jué chā bié yào shuō wú ài zhì yú yī yī jù fǎ wú liàng
成正觉差别；乐说无碍智，于一一句法无量
jié shuō bú jìn fù cì fǎ wú ài zhì zhī yī qiè rú lái yǔ lì
劫说不尽。复次，法无碍智，知一切如来语、力、
wú suǒ wèi bú gòng fó fǎ dà cí dà bēi biàn cái fāng biàn zhuàn
无所畏、不共佛法，大慈大悲，辩才方便，转
fǎ lún yī qiè zhì zhì suí zhèng yì wú ài zhì zhī rú lái suí bā wàn
法轮，一切智智随证；义无碍智，知如来随八万
sì qiān zhòng shēng xīn xíng gēn jiě chā bié yīn shēng cí wú
四千众生心、行、根、解、差别音声；辞无
ài zhì suí yī qiè zhòng shēng xíng yǐ rú lái yīn shēng chā bié shuō
碍智，随一切众生行，以如来音声差别说；
yào shuō wú ài zhì suí zhòng shēng xìn jiě yǐ rú lái zhì qīng jìng xíng
乐说无碍智，随众生信解，以如来智清净行
yuán mǎn shuō
圆满说。

fó zǐ pú sà zhù dì jiǔ dì dé rú shì shàn qiǎo wú ài
“佛子！菩萨住第九地，得如是善巧无碍
zhì dé rú lái miào fǎ zàng zuò dà fǎ shī dé yì tuó luó ní fǎ
智，得如来妙法藏，作大法师，得义陀罗尼、法
tuó luó ní zhì tuó luó ní guāng zhào tuó luó ní shàn huì tuó luó ní
陀罗尼 智陀罗尼 光照陀罗尼 善慧陀罗尼、
zhòng cái tuó luó ní wēi dé tuó luó ní wú ài mén tuó luó ní wú
众财陀罗尼、威德陀罗尼、无碍门陀罗尼、无

biān jì tuó luó ní zhǒngzhǒng yì tuó luó ní rú shì děng bǎi wàn ā
边 际 陀 罗 尼、 种 种 义 陀 罗 尼， 如 是 等 百 万 阿
sēng qí tuó luó ní mén jiē dé yuán mǎn yǐ bǎi wàn ā sēng qí shàn qiǎo
僧 祇 陀 罗 尼 门 皆 得 圆 满， 以 百 万 阿 僧 祇 善 巧
yīn shēng biàn cái mén ér yǎn shuō fǎ cǐ pú sà dé rú shì bǎi wàn ā
音 声 辩 才 门 而 演 说 法。 此 菩 萨 得 如 是 百 万 阿
sēng qí tuó luó ní mén yǐ yú wú liàng fó suǒ yī yī fó qián xī yǐ
僧 祇 陀 罗 尼 门 已， 于 无 量 佛 所 一 一 佛 前， 悉 以
rú shì bǎi wàn ā sēng qí tuó luó ní mén tīng wén zhèng fǎ wén yǐ bú
如 是 百 万 阿 僧 祇 陀 罗 尼 门 听 闻 正 法， 闻 已 不
wàng yǐ wú liàng chā bié mén wèi tā yǎn shuō cǐ pú sà chū jiàn yú fó
忘， 以 无 量 差 别 门 为 他 演 说。 此 菩 萨 初 见 于 佛，
tóu dǐng lǐ jìng jí yú fó suǒ dé wú liàng fǎ mén cǐ suǒ dé fǎ mén
头 顶 礼 敬， 即 于 佛 所 得 无 量 法 门； 此 所 得 法 门，
fēi bǐ wén chí zhū dà shēng wén yú bǎi qiān jié suǒ néng lǐng shòu cǐ pú
非 彼 闻 持 诸 大 声 闻， 于 百 千 劫 所 能 领 受。 此 菩
sà dé rú shì tuó luó ní rú shì wú ài zhì zuò yú fǎ zuò ér shuō yú
萨 得 如 是 陀 罗 尼、 如 是 无 碍 智， 坐 于 法 座 而 说 于
fǎ dà qiān shì jiè mǎn zhōng zhòng shēng suí qí xīn yào chā bié wèi shuō
法； 大 千 世 界 满 中 众 生， 随 其 心 乐 差 别 为 说；
wéi chú zhū fó jí shòu zhí pú sà qí yú zhòng huì wēi dé guāng míng wú
唯 除 诸 佛 及 受 职 菩 萨， 其 余 众 会 威 德 光 明 无
néng yǔ bǐ cǐ pú sà chǔ yú fǎ zuò yù yǐ yī yīn lìng zhū dà zhòng
能 与 比。 此 菩 萨 处 于 法 座， 欲 以 一 音， 令 诸 大 众
jiē dé jiě liǎo jí dé jiě liǎo huò shí yù yǐ zhǒngzhǒng yīn shēng
皆 得 解 了， 即 得 解 了； 或 时 欲 以 种 种 音 声，
lìng zhū dà zhòng jiē dé kāi wù huò shí xīn yù fàng dà guāng míng yǎn
令 诸 大 众 皆 得 开 悟； 或 时 心 欲 放 大 光 明， 演
shuō fǎ mén huò shí xīn yù yú qí shēn shàng yī yī máo kǒng jiē yǎn
说 法 门； 或 时 心 欲 于 其 身 上 一 一 毛 孔， 皆 演
fǎ yīn huò shí xīn yù nǎi zhì sān qiān dà qiān shì jiè suǒ yǒu yī qiè xíng
法 音； 或 时 心 欲 乃 至 三 千 大 千 世 界 所 有 一 切 形、
wú xíng wù jiē xī yǎn chū miào fǎ yán yīn huò shí xīn yù fā yī yán yīn
无 形 物， 皆 悉 演 出 妙 法 言 音； 或 时 心 欲 发 一 言 音，
zhōu biàn fǎ jiè xī lìng jiě liǎo huò shí xīn yù yī qiè yán yīn jiē zuò
周 遍 法 界， 悉 令 解 了； 或 时 心 欲 一 切 言 音， 皆 作
fǎ yīn héng zhù bú miè huò shí xīn yù yī qiè shì jiè xiāo dí zhōng
法 音， 恒 住 不 灭； 或 时 心 欲 一 切 世 界 箫、 笛、 钟、

gǔ jí yǐ gē yǒng yī qiè yuèshēng jiē yǎn fǎ yīn huò shí xīn yù yú
鼓及以歌咏，一切乐声皆演法音；或时心欲于
yī zì zhōng yī qiè fǎ jù yán yīn chābié jiē xī jù zú huò shí
一字中，一切法句言音差别，皆悉具足；或时
xīn yù lìng bù kě shuō wú liàng shì jiè dì shuǐ huǒ fēng sì dà jù
心欲令不可说无量世界地、水、火、风四大聚
zhōngsuǒyǒuwēichén yī yī chénzhōng jiē xī yǎnchū bù kě shuō fǎ
中所有微尘，一一尘中皆悉演出不可说法
mén rú shì suǒ niàn yī qiè suí xīn wú bù dé zhě
门。如是所念，一切随心，无不得者。

fó zǐ cǐ pú sà jiǎ shǐ sānqiān dà qiān shì jiè suǒyǒu
“佛子！此菩萨，假使三千大千世界所有
zhòngshēngxián zhì qí qián yī yī jiē yǐ wú liàngyán yīn ér xīngwènàn
众生咸至其前，一一皆以无量言音而兴问难，
yī yī wènàn gè gè bù tóng pú sà yú yī niànqǐng xī nénglǐngshòu
一一问难各各不同；菩萨于一念顷悉能领受，
réng yǐ yī yīn pǔ wèi jiě shì lìng suí xīn yào gè dé huān xǐ rú shì
仍以一音普为解释，令随心乐，各得欢喜。如是
nǎi zhì bù kě shuō shì jiè suǒyǒuzhòngshēng yī chà nà jiān yī yī jiē
乃至不可说世界所有众生，一刹那间，一一皆
yǐ wú liàngyán yīn ér xīngwènàn yī yī wènàn gè gè bù tóng pú
以无量言音而兴问难，一一问难各各不同；菩
sà yú yī niànqǐng xī nénglǐngshòu yì yǐ yī yīn pǔ wèi jiě shì gè
萨于一念顷悉能领受，亦以一音普为解释，各
suí xīn yào lìng dé huān xǐ nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō shì jiè mǎn
随心乐，令得欢喜。乃至不可说不可说世界满
zhōngzhòngshēng pú sà jiē néng suí qí xīn yào suí gēn suí jiě ér
中众生，菩萨皆能随其心乐、随根、随解而
wèishuō fǎ chéng fó shén lì guǎngzuò fó shì pǔ wèi yī qiè zuò suǒ
为说法，承佛神力广作佛事，普为一切作所
yī hù fó zǐ cǐ pú sà fù gèngjīng jìn chéng jiù zhì míng jiǎ
依怙。佛子！此菩萨复更精进，成就智明。假
shǐ yī máoduānchùyǒu bù kě shuō shì jiè wēichénshù zhū fó zhòng huì
使一毛端处有不可说世界微尘数诸佛众会，
yī yī zhòng huì yǒu bù kě shuō shì jiè wēichénshùzhòngshēng yī yī
一一众会有不可说世界微尘数众生，一一
zhòngshēngyǒu bù kě shuō shì jiè wēichénshùxìng yù bǐ zhū fó suí
众生有不可说世界微尘数性、欲，彼诸佛随

qí xìng yù gè yǔ fǎ mén rú yī máoduānchù yī qiè fǎ jiè chù
其性、欲各与法门；如一毛端处，一切法界处
xī yì rú shì rú shì suǒshuō wú liàng fǎ mén pú sà yú yī niàn zhōng
悉亦如是。如是所说无量法门，菩萨于一念中
xī néng lǐng shòu wú yǒuwàng shī
悉能领受，无有忘失。

fó zǐ pú sà zhù cǐ dì jiǔ dì zhòu yè zhuān qín gèng
“佛子！菩萨住此第九地，昼夜专勤更

wú yú niàn wéi rù fó jìng jiè qīn jìn rú lái rù zhū pú sà shēnshēn jiě
无余念，唯入佛境界亲近如来，入诸菩萨甚深解
tuō cháng zài sān mèi héngjiàn zhū fó wèicéngshě lí yī yī jié
脱，常在三昧，恒见诸佛，未曾舍离。一一劫

zhōngjiàn wú liàng fó wú liàng bǎi fó wú liàng qiān fó nǎi zhì wú liàng
中见无量佛、无量百佛、无量千佛，乃至无量

bǎi qiān yì nà yóu tā fó gōngjìng zūnzhòng chéng shì gòngyǎng yú
百千亿那由他佛，恭敬尊重，承事供养，于

zhū fó suǒzhǒngzhǒng wèn nàn dé shuō fǎ tuó luó ní suǒ yǒu shàngēn
诸佛所种种问难，得说法陀罗尼，所有善根

zhuǎngèng míng jìng pì rú zhēn jīn shànqiǎo jīn shī yòng zuò bǎo guān
转更明净。譬如真金，善巧金师用作宝冠，

zhuàn lún shèng wáng yǐ yán qí shǒu sì tiān xià nèi yī qiè xiǎo wáng jí
转轮圣王以严其首，四天下内一切小王及

zhū chén mǐn zhū zhuāng yán jù wú yǔ děng zhě cǐ dì jiǔ dì pú sà shàn
诸臣民诸庄严具无与等者；此第九地菩萨善

gēn yì fù rú shì yī qiè shēng wén pì zhī fó jí xià dì pú sà suǒ
根亦复如是，一切声闻、辟支佛及下地菩萨所

yǒu shàngēn wú néng yǔ děng fó zǐ pì rú èr qiān shì jiè zhǔ dà fàn
有善根无能与等。佛子！譬如二千世界主大梵

tiān wáng shēn chū guāng míng èr qiān jiè zhōng yōu yuǎn zhī chù xī néng
天王，身出光明，二千界中幽远之处悉能

zhào yào chú qí hēi àn cǐ dì pú sà suǒ yǒu shàngēn yì fù rú shì
照耀，除其黑闇；此地菩萨所有善根亦复如是，

néng chū guāng míng zhào zhòng shēng xīn fán nǎo hēi àn jiē lìng xī miè
能出光明照众生心，烦恼黑闇皆令息灭。

cǐ pú sà shí bō luó mì zhōng lì bō luó mì zuì shèng yú bō luó
此菩萨，十波罗蜜中，力波罗蜜最胜；余波罗

mì fēi bù xiū xíng dàn suí lì suí fēn
蜜非不修行，但随力随分。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì jiǔ shàn huì
“佛子！是名：略说菩萨摩诃萨第九善慧
dì ruò guǎng shuō zhě yú wú liàng jié yì bù néng jìn fó zǐ pú
地；若广说者，于无量劫亦不能尽。佛子！菩
sà mó hē sà zhù cǐ dì duō zuò èr qiān shì jiè zhǔ dà fàn tiān wáng
萨摩诃萨住此地，多作二千世界主大梵天王，
shàn néng tǒng lǐ zì zài ráo yì néng wèi yī qiè shēng wén yuán jué
善能统理，自在饶益，能为一切声闻、缘觉
jí zhū pú sà fēn bié yǎn shuō bō luó mì xíng suí zhòng shēng xīn suǒ yǒu
及诸菩萨分别演说波罗蜜行；随众生心，所有
wèn nán wú néng qū zhě bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì
问难无能屈者。布施、爱语、利行、同事——
rú shì yī qiè zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó nǎi zhì bù lí niàn yī
如是一切诸所作业，皆不离念佛，乃至不离念一
qiè zhǒng yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn wǒ dāng yú yī qiè zhòng
切种、一切智智。复作是念：‘我当于一切众
shēng zhōng wéi shǒu wèi shèng nǎi zhì wéi yī qiè zhì zhì yī zhǐ zhě
生中为首、为胜，乃至为一切智智依止者。’
cǐ pú sà ruò fā qín jīng jìn yú yī niàn qǐng dé bǎi wàn ā sēng qí guó
此菩萨若发勤精进，于一念顷，得百万阿僧祇国
tǔ wēi chén shù sān mèi nǎi zhì shì xiàn bǎi wàn ā sēng qí guó tǔ wēi
土微尘数三昧，乃至示现百万阿僧祇国土微
chén shù pú sà yǐ wéi juàn shǔ ruò yǐ pú sà shū shèng yuàn lì zì zài
尘数菩萨以为眷属；若以菩萨殊胜愿力自在
shì xiàn guò yú cǐ shù nǎi zhì bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù néng shù
示现，过于此数，乃至百千亿那由他劫不能数
zhī ”
知。”

ěr shí jīn gāng zàng pú sà yù chóng xuān qí yì ér shuō sòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
曰：

wú liàng zhì lì shàn guān chá zuì shàng wēi miào shì nán zhī
无量智力善观察 最上微妙世难知
pǔ rù rú lái mì mì chù lì yì zhòng shēng rù jiǔ dì
普入如来秘密处 利益众生入九地
zǒng chí sān mèi jiē zì zài huò dà shén tōng rù zhòng chà
总持三昧皆自在 获大神通入众刹

lì zhì wú wèi bú gòng fǎ yuàn lì bēi xīn rù jiǔ dì
力智无畏不共法 愿力悲心入九地

zhù yú cǐ dì chí fǎ zàng liǎo shàn bú shàn jí wú jì
住于此地持法藏 了善不善及无记

yǒu lòu wú lòu shì chū shì sī bù sī yì xī shàn zhī
有漏无漏世出世 思不思议悉善知

ruò fǎ jué dìng bù jué dìng sān shèng suǒ zuò xī guān chá
若法决定不决定 三乘所作悉观察

yǒu wéi wú wéi xíng chā bié rú shì ér zhī rù shì jiān
有为无为行差别 如是而知入世间

ruò yù zhī zhū zhòng shēng xīn zé néng yǐ zhì rú shí zhī
若欲知诸众生心 则能以智如实知

zhǒng zhǒng sù zhuǎn huài fēi huài wú zhì wú biān děng zhòng xiàng
种种速转坏非坏 无质无边等众相

fán nǎo wú biān héng gòng bàn mián qǐ yī yì xù zhū qù
烦恼无边恒共伴 眠起一义续诸趣

yè xìng zhǒng zhǒng gè chā bié yīn huài guǒ jí jiē néng liǎo
业性种种各差别 因坏果集皆能了

zhū gēn zhǒng zhǒng xià zhōng shàng xiān hòu jì děng wú liàng bié
诸根种种下中上 先后际等无量别

jiě xìng yào yù yì fù rán bā wàn sì qiān mǐ bù zhī
解性乐欲亦复然 八万四千靡不知

zhòng shēng huò jiàn héng suí fù wú shǐ chóu lín wèi chú jiǎn
众生惑见恒随缚 无始稠林未除翦

yǔ zhì gòng jù xīn bìng shēng cháng xiāng jī xì bú duàn jué
与志共俱心并生 常相羈系不断绝

dàn wéi wàng xiǎng fēi shí wù bù lí yú xīn wú chù suǒ
但唯妄想非实物 不离于心无处所

chán dìng jìng pái réng tuì zhuǎn jīn gāng dào miè fāng bì jìng
禅定境排仍退转 金刚道灭方毕竟

liù qù shòu shēng gè chā bié yè tián ài rùn wú míng fù
六趣受生各差别 业田爱润无明覆

shí wéi zhǒng zǐ míng sè yá sān jiè wú shǐ héng xiāng xù
识为种子名色芽 三界无始恒相续

huò yè xīn xí shēng zhū qù ruò lí yú cǐ bú fù shēng
惑业心习生诸趣 若离于此不复生

zhòng shēng xī zài sān jù zhōng huò nì yú jiàn huò xíng dào
众生悉在三聚中 或溺于见或行道

zhù yú cǐ dì shàn guān chá suí qí xīn yào jí gēn jiě
住于此地善观察随其心乐及根解

xī yǐ wú ài miào biàn cái rú qí suǒ yīng chā bié shuō
悉以无碍妙辩才如其所应差别说

chǔ yú fǎ zuò rú shī zǐ yì rú niú wáng bǎo shān wáng
处于法座如师子亦如牛王宝山王

yòu rú lóng wáng bù mì yún zhù gān lù yǔ chōng dà hǎi
又如龙王布密云霏甘露雨充大海

shàn zhī fǎ xìng jí ào yì suí shùn yán cí néng biàn shuō
善知法性及奥义随顺言辞能辩说

zǒng chí bǎi wàn ā sēng qí pì rú dà hǎi shòu zhòng yǔ
总持百万阿僧祇譬如大海受众雨

zǒng chí sān mèi jiē qīng jìng néng yú yī niàn jiàn duō fó
总持三昧皆清净能于一念见多佛

yī yī fó suǒ jiē wén fǎ fù yǐ miào yīn ér yǎn chàng
一一佛所皆闻法复以妙音而演畅

ruò yù sān qiān dà qiān jiè jiào huà yī qiè zhū qún shēng
若欲三千大千界教化一切诸群生

rú yún guǎng bù wú bù jí suí qí gēn yù xī lìng xǐ
如云广布无不及随其根欲悉令喜

máo duān fó zhòng wú yǒu shù zhòng shēng xīn yào yì wú jí
毛端佛众无有数众生心乐亦无极

xī yīng qí xīn yǔ fǎ mén yī qiè fǎ jiè jiē rú shì
悉应其心与法门一切法界皆如是

pú sà qín jiā jīng jìn lì fù huò gōng dé zhuǎn zēng shèng
菩萨勤加精进力复获功德转增胜

wén chí ěr suǒ zhū fǎ mén rú dì néng chí yī qiè zhǒng
闻持尔所诸法门如地能持一切种

shí fāng wú liàng zhū zhòng shēng xián lái qīn jìn huì zhōng zuò
十方无量诸众生咸来亲近会中坐

yī niàn suí xīn gè wèn nán yī yīn pǔ duì xī chōng zú
一念随心各问难一音普对悉充足

zhù yú cǐ dì wéi fǎ wáng suí jī huì yòu wú yàn juàn
住于此地为法王随机诲诱无厌倦

rì yè jiàn fó wèi céng shě rù shēn jì miè zhì jiě tuō
日夜见佛未曾舍入深寂灭智解脱

gòng yǎng zhū fó shàn yì míng rú wáng dǐng shàng miào bǎo guān
供养诸佛善益明如王顶上妙宝冠

fù shǐ zhòng shēng fán nǎo miè   pì rú fàn wáng guāng pǔ zhào
复使众生烦恼灭   譬如梵王光普照
zhù cǐ duō zuò dà fàn wáng   yǐ sān shèng fǎ huà zhòng shēng
住此多作大梵王   以三乘法化众生
suǒ xíng shàn yè pǔ ráo yì   nǎi zhì dāng chéng yī qiè zhì
所行善业普饶益   乃至当成一切智
yī niàn suǒ rù zhū sān mèi   ā sēng qí chà wēi chén shù
一念所入诸三昧   阿僧祇刹微尘数
jiàn fó shuō fǎ yì fù rán   yuàn lì suǒ zuò fù guò cǐ
见佛说法亦复然   愿力所作复过此
cǐ shì dì jiǔ shàn huì dì   dà zhì pú sà suǒ xíng chù
此是第九善慧地   大智菩萨所行处
shèn shēn wēi miào nán kě jiàn   wǒ wèi fó zǐ yǐ xuān shuō
甚深微妙难可见   我为佛子已宣说

大方广佛华严经卷第三十八

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sānmǎnduō mò tuónán ā bō là dì hē duōzhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺
mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎshān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.
wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎhòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎诃.

jǔ zàn
举赞

gāoshēng tā huà zì zài tiāngōng guǎng xuān shí dì yì wú
高升他化.自在天宫.广宣十地义无
qióng xíng bù jìn yuánróng huì yàn chóng chóng shuò pò tài xū kōng
穷.行布尽圆融.慧焰重重.烁破太虚空.

jǔ zì mǔzàn
举字母赞

(一遍)

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ
华严字母

(一遍)

南無華嚴海會佛菩薩 三稱

四生九有同登華藏玄門八難三塗共入毗盧性海

婆功德大法界沐恩波

四十二字妙陀羅字字包含義理多

時普願法界眾生入般若波羅蜜門

車 娑 多 攞 曷

◎昌稱衝樞怛 差蚩瞋闡覲韞雙車

●旁棚鬢葡萄 排皮貧杵 娉 薏髻婆

合 ○當登東都刀 驢低顛單 顛 耽兜多

○郎楞籠盧勞 來黎嶙闌 林藍婁攞

●杭恒洪胡毫 孩奚賢寒 言 含候曷

唱

車 娑 多 攞 曷

字

梵韻滿娑

28. hao lao dao (三合) hanglangdang henglengdeng honglong 曷攞多 杭郎當 . 恒楞登 . 洪籠

dong hu lu du hao lao dao hai lai dai hi li di hin lin din han 東 . 胡盧都 . 毫勞刀 . 孩來驢 . 奚黎低 . 賢嶙顛 . 寒

lan dan hin lin din han lan dan hou lou dou hao lao dao 闌單 . 言林顛 . 含藍耽 . 候婁兜 . 曷攞多

chàng **hao lao dao** zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó
唱 **曷 攞 多** 字时。普愿法界众 生。入般若波罗
mì mén
蜜门。

29. **pao** pangpengpong pu pao pai pi pin pan pinpanpoupao
婆 旁 棚 鬻 葡 炮 排 皮 貧 杼 姘 薙 髻 婆

chàng **pao** zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 **婆** 字时。普愿法界众 生。入般若波罗蜜
mén
门。

30. **chao** changchengchongchu chao chai chi chin chanchinchan
車 昌 稱 衝 樞 怛 差 蚩 瞋 闡 覲 韞

chouchao chàng **chao** zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
雙 車 唱 **車** 字时。普愿法界众 生。入般若
bō luó mì mén
波罗蜜门。

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō **hao lao**
四 十 二 字 妙 陀 罗。字 字 包 含 义 理 多。**曷 攞**

dao **pao** **chao** fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
多。**婆**。**車**。梵 韵 满 娑 婆 功 德 大。法 界 沐 恩 波。

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nǎn sān tú
四 生 九 有。同 登 华 藏 玄 门。八 难 三 途。

gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入 毗 卢 性 海。

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南 无 华 严 海 会 佛 菩 萨 (合 掌 三 称)

huí xiàng jì
回 向 偈

(一 遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòng chéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí jiǔ
大方广佛华严经卷第三十九

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

shí dì pǐn dì èr shí liù zhī liù
十地品第二十六之六

jìng jū tiān zhòng nà yóu tā wén cǐ dì zhōng zhū shèng xíng
净居天众那由他闻此地中诸胜行

kōngzhōng yǒngyuè xīn huān xǐ xī gòngqián chénggòngyǎng fó
空中踊跃心欢喜悉共虔诚供养佛

bù kě sī yì pú sà zhòng yì zài kōng zhōng dà huān xǐ
不可思议菩萨众亦在空中大欢喜

jù rán zuì shàng yuè yì xiāng pǔ xūn zhòng huì lìng qīng jìng
俱然最上悦意香普熏众会令清净

zì zài tiānwáng yǔ tiānzhòng wú liàng yì shù zài xū kōng
自在天王与天众无量亿数在虚空

pǔ sàn tiān yī gòng yǎng fó bǎi qiān wàn zhǒng bīn fēn xià
普散天衣供养佛百千万种缤纷下

tiān zhū cǎi nǚ wú yǒu liàng mǐ bù huān xīn gòng yǎng fó
天诸采女无有量靡不欢欣供养佛

gè zòu zhǒng zhǒng miào yuè yīn xī yǐ cǐ yán ér zàn tàn
各奏种种妙乐音悉以此言而赞叹

fó shēn ān zuò yī guó tǔ yī qiè shì jiè xī xiàn shēn
佛身安坐一国土一切世界悉现身

shēnxiàng duānyán wú liàng yì fǎ jiè guǎng dà xī chōng mǎn
身相端严无量亿法界广大悉充满

yú yī máokǒng fànguāng míng pǔ miè shì jiān fán nǎo àn
于一毛孔放光明普灭世间烦恼暗

guó tǔ wēi chén kě zhī shù cǐ guāng míng shù bù kě cè
国土微尘可知数此光明数不可测

huò jiàn rú lái jù zhòng xiàng zhuàn yú wú shàng zhèng fǎ lún
或见如来具众相转于无上正法轮

huò jiàn yóu xíng zhū fó chà huò jiàn jì rán ān bú dòng
或见游行诸佛刹或见寂然安不动

huò xiàn zhù yú dōu shuài gōng
或现住于兜率宫

huò xiàn xià shēng rù mǔ tāi
或现下生入母胎

huò shì zhù tāi huò chū tāi
或示住胎或出胎

xī lìng wú liàng guó zhōng jiàn
悉令无量国中见

huò xiàn chū jiā xiū shì dào
或现出家修世道

huò xiàn dào chǎng chéng zhèng jué
或现道场成正觉

huò xiàn shuō fǎ huò niè pán
或现说法或涅槃

pǔ shǐ shí fāng wú bù dǔ
普使十方无不睹

pì rú huàn shī zhī huàn shù
譬如幻师知幻术

zài yú dà zhòng duō suǒ zuò
在于大众多所作

rú lái zhì huì yì fù rán
如来智慧亦复然

yú shì jiān zhōng pǔ xiàn shēn
于世间中普现身

fó zhù shèn shēn zhēn fǎ xìng
佛住甚深真法性

jì miè wú xiàng tóng xū kōng
寂灭无相同虚空

ér yú dì yī shí yì zhōng
而于第一实义中

shì xiàn zhǒng zhǒng suǒ xíng shì
示现种种所行事

suǒ zuò lì yì zhòng shēng shì
所作利益众生事

jiē yī fǎ xìng ér dé yǒu
皆依法性而得有

xiàng yǔ wú xiàng wú chā bié
相与无相无差别

rù yú jiū jìng jiē wú xiàng
入于究竟皆无相

ruò yǒu yù dé rú lái zhì
若有欲得如来智

yīng lí yī qiè wàng fēn bié
应离一切妄分别

yǒu wú tōng dá jiē píng děng
有无通达皆平等

jí zuò rén tiān dà dǎo shī
疾作人天大导师

wú liàng wú biān tiān nǚ zhòng
无量无边天女众

zhǒng zhǒng yán yīn chēng zàn yǐ
种种言音称赞已

shēn xīn jì jìng gòng ān lè
身心寂静共安乐

zhān yǎng rú lái mò rán zhù
瞻仰如来默然住

jí shí pú sà jiě tuō yuè
即时菩萨解脱月

zhī zhū zhòng huì xián jì jìng
知诸众会咸寂静

xiàng jīn gāng zàng ér qǐng yán
向金刚藏而请言

dà wú wèi zhě zhēn fó zǐ
大无畏者真佛子

cóng dì jiǔ dì rù shí dì
从第九地入十地

suǒ yǒu gōng dé zhū xíng xiàng
所有功德诸行相

jí yǐ shén tōng biàn huà shì
及以神通变化事

yuàn cōng huì zhě wèi xuān shuō
愿聪慧者为宣说

ěr shí jīn gāng zàng pú sà mó hē sà gào jiě tuō yuè pú sà
尔时，金刚藏菩萨摩诃萨告解脱月菩萨

yán
言：

fó zǐ pú sà mó hē sà cóngchū dì nǎi zhì dì jiǔ dì
“佛子！菩萨摩诃萨从初地乃至第九地，
yǐ rú shì wú liàng zhì huì guānchá jué liǎo yǐ shàn sī wéi xiū xí shàn
以如是无量智慧观察觉了已，善思惟修习，善
mǎn zú bái fǎ jí wú biānzhù dào fǎ zēngzhǎng dà fú dé zhì huì
满足白法，集无边助道法，增长大福德智慧，
guǎngxíng dà bēi zhī shì jiè chā bié rù zhòngshēng jiè chóu lín rù
广行大悲，知世界差别，入众生界稠林，入
rú lái suǒ xíng chù suí shùn rú lái jì miè xíng cháng guānchá rú lái lì
如来所行处，随顺如来寂灭行，常观察如来力、
wú suǒ wèi bú gòng fó fǎ míng wéi dé yī qiè zhǒng yī qiè zhì
无所畏、不共佛法，名为：得一切种、一切智
zhì shòu zhí wèi
智受职位。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ rú shì zhì huì rù shòu zhí dì
“佛子！菩萨摩诃萨以如是智慧入受职地
yǐ jí dé pú sà lí gòu sān mèi rù fǎ jiè chā bié sān mèi zhuāng
已，即得菩萨离垢三昧、入法界差别三昧、庄
yán dào chǎng sān mèi yī qiè zhǒng huā guāng sān mèi hǎi zàng sān mèi
严道场三昧、一切种华光三昧、海藏三昧、
hǎi yìn sān mèi xū kōng jiè guǎng dà sān mèi guān yī qiè fǎ zì xìng sān
海印三昧、虚空界广大三昧、观一切法自性三
mèi zhī yī qiè zhòngshēng xīn xíng sān mèi yī qiè fó jiē xiàn qián sān mèi
昧、知一切众生心行三昧、一切佛皆现前三昧，
rú shì děng bǎi wàn ā sēng qī sān mèi jiē xiàn zài qián pú sà yú cǐ yī
如是等百万阿僧祇三昧皆现在前。菩萨于此一
qiè sān mèi ruò rù ruò qǐ jiē dé shàn qiǎo yì shàn liǎo zhī yī qiè
切三昧，若入若起，皆得善巧，亦善了知一切
sān mèi suǒ zuò chā bié qí zuì hòu sān mèi míng shòu yī qiè zhì shèng
三昧所作差别。其最后三昧，名：受一切智胜
zhí wèi cǐ sān mèi xiàn zài qián shí yǒu dà bǎo lián huā hū rán chū shēng
职位。此三昧现在前时，有大宝莲华忽然出生。
qí huā guǎng dà liàng děng bǎi wàn sān qiān dà qiān shì jiè yǐ zhòng
其华广大，量等百万三千大千世界，以众
miào bǎo jiàn cuò zhuāng yán chāo guò yī qiè shì jiān jìng jiè chū shì shàn
妙宝间错庄严，超过一切世间境界；出世善

gēn zhī suǒshēng qǐ zhī zhū fǎ rú huàn xìng zhòng xíng suǒ chéng héng
根之所生起，知诸法如幻性众行所成，恒

fànguāng míng pǔ zhào fǎ jiè fēi zhū tiān chù zhī suǒ néng yǒu pí liú
放光明普照法界，非诸天处之所能有；毗瑠

lí mó ní bǎo wéi jīng zhān tán wáng wéi tái mǎ nǎo wéi xū yán fú
璃摩尼宝为茎，梅檀王为台，码瑙为须，阎浮

tán jīn wéi yè qí huā cháng yǒu wú liàng guāng míng zhòng bǎo wéi zàng
檀金为叶，其华常有无量光明，众宝为藏，

bǎo wǎng mí fù shí sān qiān dà qiān shì jiè wēi chén shù lián huā yǐ wéi
宝网弥覆，十三千大千世界微尘数莲华以为

juàn shǔ ěr shí pú sà zuò cǐ huā zuò shēn xiàng dà xiǎo zhèng xiāng
眷属。尔时，菩萨坐此华座，身相大小正相

chèn kě wú liàng pú sà yǐ wéi juàn shǔ gè zuò qí yú lián huā zhī shàng
称可；无量菩萨以为眷属，各坐其余莲华之上，

zhōu zā wéi rào yī yī gè dé bǎi wàn sān mèi xiàng dà pú sà yī xīn
周匝围绕，一一各得百万三昧，向大菩萨一心

zhān yǎng
瞻仰。

fó zǐ cǐ dà pú sà bìng qí juàn shǔ zuò huā zuò shí suǒ
“佛子！此大菩萨并其眷属坐华座时，所

yǒu guāng míng jí yǐ yán yīn pǔ jiē chōng mǎn shí fāng fǎ jiè yī qiè shì
有光明及以言音普皆充满十方法界，一切世

jiè xián xī zhèn dòng è qù xiū xī guó tǔ yán jìng tóng xíng pú sà
界咸悉震动，恶趣休息，国土严净，同行菩萨

mǐ bù lái jí rén tiān yīn yuè tóng shí fā shēng suǒ yǒu zhòng shēng xī
靡不来集，人天音乐同时发声，所有众生悉

dé ān lè yǐ bù sī yì gòng yǎng zhī jù gòng yī qiè fó zhū fó zhòng
得安乐，以不思議供养之具供一切佛，诸佛众

huì xī jiē xiǎn xiàn
会悉皆显现。

fó zǐ cǐ pú sà zuò bǐ dà lián huā zuò shí yú liǎng zú
“佛子！此菩萨坐彼大莲华座时，于两足

xià fàng bǎi wàn ā sēng qí guāng míng pǔ zhào shí fāng zhū dà dì yù
下放百万阿僧祇光明，普照十方诸大地狱，

miè zhòng shēng kǔ yú liǎng xī lún fàng bǎi wàn ā sēng qí guāng míng
灭众生苦；于两膝轮放百万阿僧祇光明，

pǔ zhào shí fāng zhū chù shēng qù miè zhòng shēng kǔ yú qí lún zhōng
普照十方诸畜生趣，灭众生苦；于脐轮中

fàngbǎiwàn ā sēng qí guāngmíng pǔ zhào shí fāngyán luó wáng jiè miè
放百万阿僧祇光明，普照十方阎罗王界，灭
zhòngshēng kǔ cóngzuòyòu xié fàngbǎiwàn ā sēng qí guāngmíng pǔ
众生苦；从左右肋放百万阿僧祇光明，普
zhào shí fāng yī qiè rén qù mièzhòngshēng kǔ cóngliǎngshǒuzhōngfàng
照十方一切人趣，灭众生苦；从两手中放
bǎiwàn ā sēng qí guāngmíng pǔ zhào shí fāng yī qiè zhūtiān jí ā xiū
百万阿僧祇光明，普照十方一切诸天及阿修
luó suǒyǒugōngdiàn cóngliǎngjiānshàngfàngbǎiwàn ā sēng qí guāngmíng
罗所有宫殿；从两肩上放百万阿僧祇光明，
pǔ zhào shí fāng yī qiè shēngwén cóng qí xiàngbèifàngbǎiwàn ā sēng
普照十方一切声闻；从其项背放百万阿僧
qí guāngmíng pǔ zhào shí fāng pì zhī fó shēn cóng qí miàn mén fàng
祇光明，普照十方辟支佛身；从其面门放
bǎiwàn ā sēng qí guāngmíng pǔ zhào shí fāng chū shǐ fā xīn nǎi zhì jiǔ
百万阿僧祇光明，普照十方初始发心乃至九
dì zhū pú sà shēn cóngliǎngméijiānfàngbǎiwàn ā sēng qí guāngmíng
地诸菩萨身；从两眉间放百万阿僧祇光明，
pǔ zhào shí fāng shòu zhí pú sà lìng mó gōngdiàn xī jiē bú xiàn cóng qí
普照十方受职菩萨，令魔宫殿悉皆不现；从其
dǐngshàngfàngbǎiwàn ā sēng qí sānqiān dà qiān shì jiè wēichénshùguāng
顶上放百万阿僧祇三千大千世界微尘数光
míng pǔ zhào shí fāng yī qiè shì jiè zhū fó rú lái dào chǎng zhòng huì
明，普照十方一切世界诸佛如来道场众会，
yòurào shí zā zhù xū kōngzhōng chéngguāngmíngwǎng míng chì
右绕十匝，住虚空中，成光明网，名：炽
rán guāngmíng fā qǐ zhǒngzhǒngzhū gòngyǎng shì gòngyǎng yú fó yú
然光明，发起种种诸供养事供养于佛，余
zhū pú sà cóngchū fā xīn nǎi zhì jiǔ dì suǒyǒugòngyǎng ér bǐ yú cǐ
诸菩萨从初发心乃至九地所有供养而比于此，
bǎi fēn bú jí yī nǎi zhì suànshù pì yù suǒ bù néng jí qí guāngmíng
百分不及一，乃至算数譬喻所不能及。其光明
wǎng pǔ yú shí fāng yī yī rú lái zhòng huì zhī qián yù zhòng miào xiāng
网普于十方一一如来众会之前，雨众妙香、
huāmán yī fú chuángfān bǎo gài zhū mó ní děngzhuāngyán
华鬘、衣服、幢幡、宝盖、诸摩尼等庄严
zhī jù yǐ wéigòngyǎng jiē cóngchū shì shàngēnsuǒshēng chāoguò yī
之具以为供养，皆从出世善根所生，超过一

qiè shì jiān jìng jiè ruò yǒuzhòngshēngjiàn zhī cǐ zhě jiē yú ā nòuduō
切世间境界。若有众生见知此者，皆于阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí dé bú tuì zhuǎn
罗三藐三菩提得不退转。

fó zǐ cǐ dà guāngmíngzuò yú rú shì gòngyǎng shì bì
“佛子！此大光明作于如是供养事毕，
fù rào shí fāng yī qiè shì jiè yī yī zhū fó dào chǎngzhòng huì jīng shí
复绕十方一切世界一一诸佛道场众会，经十
zā yǐ cóngzhū rú lái zú xià ér rù ěr shí zhū fó jí zhū pú sà
匝已，从诸如来足下而入。尔时，诸佛及诸菩萨，
zhī mǒu shì jiè zhōng mǒu pú sà mó hē sà néng xíng rú shì guǎng dà zhī
知某世界中，某菩萨摩诃萨能行如是广大之
xíng dào shòu zhí wèi fó zǐ shì shí shí fāng wú liàng wú biān nǎi zhì
行到受职位。佛子！是时，十方无量无边乃至
jiǔ dì zhū pú sà zhòng jiē lái wéi rào gōng jìng gòng yǎng yī xīn guān
九地诸菩萨众皆来围绕，恭敬供养，一心观
chá zhèng guān chá shí qí zhū pú sà jí gè huò dé shí qiān sān mèi
察。正观察时，其诸菩萨即各获得十千三昧。
dāng ěr zhī shí shí fāng suǒ yǒu shòu zhí pú sà jiē yú jīn gāng zhuāng
当尔之时，十方所有受职菩萨，皆于金刚庄
yán yì dé xiàng zhōng chū dà guāng míng míng néng huài mó yuàn bǎi
严臆德相中出大光明，名：能坏魔怨，百
wàn ā sēng qí guāng míng yǐ wéi juàn shǔ pǔ zhào shí fāng xiàn yú wú
万阿僧祇光明以为眷属，普照十方，现于无
liàng shén tōng biàn huà zuò shì shì yǐ ér lái rù cǐ pú sà mó hē sà
量神通变化；作是事已，而来入此菩萨摩诃萨
jīn gāng zhuāng yán yì dé xiàng zhōng qí guāng rù yǐ lìng cǐ pú sà
金刚庄严臆德相中；其光入已，令此菩萨
suǒ yǒu zhì huì shì lì zēng zhǎng guò bǎi qiān bèi
所有智慧、势力增长过百千倍。

ěr shí shí fāng yī qiè zhū fó cóng méi jiān chū qīng jìng guāng
“尔时，十方一切诸佛从眉间出清净光
míng míng zēng yì yī qiè zhì shén tōng wú shù guāng míng yǐ wéi juàn
明，名：增益一切智神通，无数光明以为眷
shǔ pǔ zhào shí fāng yī qiè shì jiè yòu rào shí zā shì xiàn rú lái
属，普照十方一切世界，右绕十匝，示现如来
guǎng dà zì zài kāi wù wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā zhū pú sà zhòng
广大自在，开悟无量百千亿那由他诸菩萨众，

zhōubiànzhèndòng yī qiè fó chà mièchú yī qiè zhū è dào kǔ yīn bì
周 遍 震 动 一 切 佛 刹， 灭 除 一 切 诸 恶 道 苦， 隐 蔽
yī qiè zhū mó gōng diàn shì yī qiè fó dé pú tí chù dào chǎng zhòng huì
一 切 诸 魔 宫 殿， 示 一 切 佛 得 菩 提 处 道 场 众 会
zhuāng yán wēi dé rú shì pǔ zhào jìn xū kōng biàn fǎ jiè yī qiè shì jiè
庄 严 威 德； 如 是 普 照 尽 虚 空 遍 法 界 一 切 世 界
yǐ ér lái zhì cǐ pú sà huì shàng zhōu wǎ yòu rào shì xiàn zhǒng zhǒng
已， 而 来 至 此 菩 萨 会 上 周 匝 右 绕， 示 现 种 种
zhuāng yán zhī shì xiàn shì shì yǐ cóng dà pú sà dǐng shàng ér rù
庄 严 之 事； 现 是 事 已， 从 大 菩 萨 顶 上 而 入，
qí juàn shǔ guāng míng yì gè rù bǐ zhū pú sà dǐng dāng ěr zhī shí cǐ
其 眷 属 光 明 亦 各 入 彼 诸 菩 萨 顶。 当 尔 之 时， 此
pú sà dé xiān suǒ wèi dé bǎi wàn sān mèi míng wéi yǐ dé shòu zhí zhī
菩 萨 得 先 所 未 得 百 万 三 昧， 名 为： 已 得 受 职 之
wèi rù fó jìng jiè jù zú shí lì duò zài fó shù fó zǐ rú
位， 入 佛 境 界， 具 足 十 力， 堕 在 佛 数。 佛 子！ 如
zhuàn lún shèng wáng suǒ shēng tài zǐ mǔ shì zhèng hòu shēn xiàng jù zú
转 轮 圣 王 所 生 太 子， 母 是 正 后， 身 相 具 足。
qí zhuàn lún wáng lìng cǐ tài zǐ zuò bái xiàng bǎo miào jīn zhī zuò zhāng
其 转 轮 王 令 此 太 子 坐 白 象 宝 妙 金 之 座， 张
dà wǎng màn jiàn dà chuáng fān rán xiāng sǎn huā zòu zhū yīn yuè
大 网 幔， 建 大 幢 幡， 然 香 散 花， 奏 诸 音 乐，
qǔ sì dà hǎi shuǐ zhì jīn píng nèi wáng zhí cǐ píng guàn tài zǐ dǐng shì
取 四 大 海 水 置 金 瓶 内， 王 执 此 瓶 灌 太 子 顶， 是
shí jí míng shòu wáng zhí wèi duò zài guàn dǐng chà lì wáng shù jí
时 即 名： 受 王 职 位， 堕 在 灌 顶 刹 利 王 数， 即
néng jù zú xíng shí shàn dào yì dé míng wéi zhuàn lún shèng wáng pú
能 具 足 行 十 善 道， 亦 得 名 为： 转 轮 圣 王。 菩
sà shòu zhí yì fù rú shì zhū fó zhì shuǐ guàn qí dǐng gù míng wéi
萨 受 职 亦 复 如 是， 诸 佛 智 水 灌 其 顶 故， 名 为：
shòu zhí jù zú rú lái shí zhǒng lì gù duò zài fó shù fó zǐ
受 职； 具 足 如 来 十 种 力 故， 堕 在 佛 数。 佛 子！
shì míng pú sà shòu dà zhì zhí pú sà yǐ cǐ dà zhì zhí gù néng
是 名： 菩 萨 受 大 智 职。 菩 萨 以 此 大 智 职 故， 能
xíng wú liàng bǎi qiān wàn yì nà yóu tā nán xíng zhī xíng zēng zhǎng wú liàng
行 无 量 百 千 万 亿 那 由 他 难 行 之 行， 增 长 无 量
zhì huì gōng dé míng wéi ān zhù fǎ yún dì
智 慧 功 德， 名 为： 安 住 法 云 地。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ fǎ yún dì rú shí zhī yù
“佛子！ 菩萨摩诃萨住此法云地， 如实知欲

jiè jí sè jiè jí wú sè jiè jí shì jiè jí fǎ jiè jí yǒu
界集、 色界集、 无色界集、 世界集、 法界集、 有

wéi jiè jí wú wéi jiè jí zhòngshēng jiè jí shí jiè jí xū kōng
为界集、 无为界集、 众 生 界集、 识界集、 虚空

jiè jí niè pán jiè jí cǐ pú sà rú shí zhī zhū jiàn fán nǎo xíng jí
界集、 涅槃界集。 此菩萨如实知诸见烦恼行集，

zhī shì jiè chéng huài jí zhī shēng wén xíng jí pì zhī fó xíng jí pú
知世界 成 坏集， 知 声 闻行集、 辟支佛行集、 菩

sà xíng jí rú lái lì wú suǒ wèi sè shēn fǎ shēn jí yī qiè zhǒng yī
萨行集、 如来力无所畏色身法身集、 一切 种 一

qiè zhì zhì jí shì dé pú tí zhuàn fǎ lún jí rù yī qiè fǎ fēn bié jué
切智智集 示得菩提 转 法轮集 入一切法分别决

dìng zhì jí jǔ yào yán zhī yǐ yī qiè zhì zhī yī qiè jí fó zǐ
定智集。 举要言之， 以一切智， 知一切集。 佛子！

cǐ pú sà mó hē sà yǐ rú shì shàng shàng jué huì rú shí zhī zhòng
此菩萨摩诃萨以如是上 上 觉慧， 如实知众

shēng yè huà fán nǎo huà zhū jiàn huà shì jiè huà fǎ jiè huà
生 业化、 烦恼化、 诸见化、 世界化、 法界化、

shēng wén huà pì zhī fó huà pú sà huà rú lái huà yī qiè fēn
声 闻化、 辟支佛化、 菩萨化、 如来化、 一切分

bié wú fēn bié huà rú shì děng jiē rú shí zhī yòu rú shí zhī fó chí
别无分别化， 如是等皆如实知。 又如实知佛持、

fǎ chí sēng chí yè chí fán nǎo chí shí chí yuàn chí gòng
法持、 僧持、 业持、 烦恼持、 时持、 愿持、 供

yǎng chí xíng chí jié chí zhì chí rú shì děng jiē rú shí zhī
养持、 行持、 劫持、 智持， 如是等皆如实知。

yòu rú shí zhī zhū fó rú lái rù wēi xì zhì suǒ wèi xiū xíng wēi xì zhì
又如实知诸佛如来入微细智， 所谓： 修行微细智、

mìng zhōng wēi xì zhì shòu shēng wēi xì zhì chū jiā wēi xì zhì xiàn
命 终 微细智、 受 生 微细智、 出家微细智、 现

shén tōng wēi xì zhì chéng zhèng jué wēi xì zhì zhuàn fǎ lún wēi xì zhì
神通微细智、 成 正 觉微细智、 转 法轮微细智、

zhù shòu mìng wēi xì zhì bō niè pán wēi xì zhì jiào fǎ zhù wēi xì zhì
住 寿 命 微细智、 般涅槃微细智、 教法住微细智，

rú shì děng jiē rú shí zhī yòu rù rú lái mì mì chù suǒ wèi shēn mì
如是等皆如实知。 又入如来秘密处， 所谓： 身秘

mì yǔ mì mì xīn mì mì shí fēi shí sī liáng mì mì shòu pú sà
密、语秘密、心秘密、时非时思量秘密、授菩萨

jì mì mì shè zhòng shēng mì mì zhǒng zhǒng chéng mì mì yī qiè
记秘密、摄众生秘密、种种乘秘密、一切

zhòng shēng gēn xíng chā bié mì mì yè suǒ zuò mì mì dé pú tí xíng mì
众生根行差别秘密、业所作秘密、得菩提行秘

mì rú shì děng jiē rú shí zhī yòu zhī zhū fó suǒ yǒu rù jié zhì suǒ
密，如是等皆如实知。又知诸佛所有入劫智，所

wèi yī jié rù ā sēng qí jié ā sēng qí jié rù yī jié yǒu shù jié
谓：一劫入阿僧祇劫、阿僧祇劫入一劫、有数劫

rù wú shù jié wú shù jié rù yǒu shù jié yī niàn rù jié jié rù yī
入无数劫、无数劫入有数劫、一念入劫、劫入一

niàn jié rù fēi jié fēi jié rù jié yǒu fó jié rù wú fó jié wú
念、劫入非劫、非劫入劫、有佛劫入无佛劫、无

fó jié rù yǒu fó jié guò qù wèi lái jié rù xiàn zài jié xiàn zài jié rù
佛劫入有佛劫、过去未来劫入现在劫、现在劫入

guò qù wèi lái jié guò qù jié rù wèi lái jié wèi lái jié rù guò qù jié
过去未来劫 过去劫入未来劫 未来劫入过去劫

cháng jié rù duǎn jié duǎn jié rù cháng jié rú shì děng jiē rú shí zhī
长劫入短劫 短劫入长劫 如是等皆如实知。

yòu zhī rú lái zhū suǒ rù zhì suǒ wèi rù máo dào zhì rù wēi chén
又知如来诸所入智，所谓：入毛道智、入微尘

zhì rù guó tǔ shēn zhèng jué zhì rù zhòng shēng shēn zhèng jué zhì
智、入国土身正觉智、入众生身正觉智、

rù zhòng shēng xīn zhèng jué zhì rù zhòng shēng xíng zhèng jué zhì rù suí
入众生心正觉智、入众生行正觉智、入随

shùn yī qiè chù zhèng jué zhì rù shì xiàn biàn xíng zhì rù shì xiàn shùn xíng
顺一切处正觉智、入示现遍行智、入示现顺行

zhì rù shì xiàn nì xíng zhì rù shì xiàn sī yì bù sī yì shì jiān liǎo zhī
智、入示现逆行智、入示现思议不思议世间了知

bù liǎo zhī xíng zhì rù shì xiàn shēng wén zhì pì zhī fó zhì pú sà xíng rú
不了知行智、入示现声闻智辟支佛智菩萨行如

lái xíng zhì fó zǐ yī qiè zhū fó suǒ yǒu zhì huì guǎng dà wú liàng
来行智。佛子！一切诸佛所有智慧广大无量，

cǐ dì pú sà jiē néng dé rù
此地菩萨皆能得入。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ dì jí dé pú sà bù sī
“佛子！菩萨摩诃萨住此地，即得菩萨不思

yì jiě tuō wú zhàng ài jiě tuō jìng guān chá jiě tuō pǔ zhào míng jiě
议解脱、无障碍解脱、净观察解脱、普照明解
tuō rú lái zàng jiě tuō suí shùn wú ài lún jiě tuō tōng dá sān shì
脱、如来藏解脱、随顺无碍轮解脱、通达三世
jiě tuō fǎ jiè zàng jiě tuō guāng míng lún jiě tuō wú yú jìng jiè jiě
解脱、法界藏解脱、光明轮解脱、无余境界解
tuō cǐ shí wéi shǒu yǒu wú liàng bǎi qiān ā sēng qí jiě tuō mén jiē
脱；此十为首，有无量百千阿僧祇解脱门，皆
yú cǐ dì shí dì zhōng dé rú shì nǎi zhì wú liàng bǎi qiān ā sēng qí
于此第十地中得。如是乃至无量百千阿僧祇
sān mèi mén wú liàng bǎi qiān ā sēng qí tuó luó ní mén wú liàng bǎi qiān
三昧门、无量百千阿僧祇陀罗尼门、无量百千
ā sēng qí shéntōng mén jiē xī chéng jiù
阿僧祇神通门，皆悉成就。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà tōng dá rú shì zhì huì suí
“佛子！此菩萨摩訶萨通达如是智慧，随
shùn wú liàng pú tí chéng jiù shàn qiǎo niàn lì shí fāng wú liàng zhū fó
顺无量菩提，成就善巧念力，十方无量诸佛
suǒ yǒu wú liàng dà fǎ míng dà fǎ zhào dà fǎ yǔ yú yī niàn qǐng
所有无量大法明、大法照、大法雨，于一念顷
jiē néng ān néng shòu néng shè néng chí pì rú suǒ qié luó lóng wáng
皆能安、能受、能摄、能持。譬如娑伽罗龙王
suǒ zhù dà yǔ wéi chú dà hǎi yú yī qiè chù jiē bù néng ān bù néng
所霏大雨，唯除大海，余一切处皆不能安、不能
shòu bù néng shè bù néng chí rú lái mì mì zàng dà fǎ míng dà
受、不能摄、不能持。如来秘密藏大法明、大
fǎ zhào dà fǎ yǔ yì fù rú shì wéi chú dì shí dì pú sà yú yī
法照、大法雨亦复如是，唯除第十地菩萨，余一
qiè zhòng shēng shēng wén dú jué nǎi zhì dì jiǔ dì pú sà jiē bù
切众生、声闻、独觉乃至第九地菩萨，皆不
néng ān bù néng shòu bù néng shè bù néng chí fó zǐ pì rú
能安、不能受、不能摄、不能持。佛子！譬如
dà hǎi néng ān néng shòu néng shè néng chí yī dà lóng wáng suǒ
大海，能安、能受、能摄、能持一大龙王所
zhù dà yǔ ruò èr ruò sān nǎi zhì wú liàng zhū lóng wáng yǔ yú yī
霏大雨；若二、若三乃至无量诸龙王雨，于一
niàn jiān yī shí zhù xià jiē néng ān néng shòu néng shè néng chí
念间一时霏下，皆能安、能受、能摄、能持。

hé yǐ gù yǐ shì wú liàngguǎng dà qì gù zhù fǎ yún dì pú sà yì
何以故？以是无量广大器故。住法云地菩萨亦
fù rú shì néng ān néngshòu néngshè néng chí yī fó fǎ míng
复如是，能安、能受、能摄、能持一佛法明、
fǎ zhào fǎ yǔ ruò èr ruò sān nǎi zhì wú liàng yú yī niànqǐng
法照、法雨；若二、若三乃至无量，于一念顷
yī shí yǎnshuō xī yì rú shì shì gù cǐ dì míngwéi fǎ yún
一时演说，悉亦如是。是故此地名为：法云。”

jiě tuō yuè pú sà yán fó zǐ cǐ dì pú sà yú yī niàn
解脱月菩萨言：“佛子！此地菩萨于一念
jiān néng yú jǐ rú lái suǒ ān shòu shè chí dà fǎ míng dà
间，能于几如来所安、受、摄、持大法明、大
fǎ zhào dà fǎ yǔ
法照、大法雨？”

jīn gāngzàng pú sà yán fó zǐ bù kě yǐ suànshù néng zhī
金刚藏菩萨言：“佛子！不可以算数能知，
wǒ dāng wèi rǔ shuō qí pì yù fó zǐ pì rú shí fāng gè yǒu shí bù
我当为汝说其譬喻。佛子！譬如十方各有十不
kě shuō bǎi qiān yì nà yóu tā fó chà wēi chén shù shì jiè qí shì jiè
可说百千亿万那由他佛刹微尘数世界，其世界
zhōng yī yī zhòngshēng jiē dé wén chí tuó luó ní wéi fó shì zhě shēng
中一一众生皆得闻持陀罗尼，为佛侍者，声
wén zhòng zhōng duō wén dì yī rú jīn gāng lián huā shàng fó suǒ dà shèng
闻众中多闻第一，如金刚莲华上佛所大胜
bǐ qiū rán yī zhòngshēng suǒ shòu zhī fǎ yú bù chóngshòu fó zǐ
比丘；然一众生所受之法，余不重受。佛子！
yú rǔ yì yún hé cǐ zhū zhòngshēng suǒ shòu zhī fǎ wéi yǒu liàng yé
于汝意云何？此诸众生所受之法为有量耶？
wéi wú liàng yé
为无量耶？”

jiě tuō yuè pú sà yán qí shù shènduō wú liàng wú biān
解脱月菩萨言：“其数甚多，无量无边。”

jīn gāngzàng pú sà yán
金刚藏菩萨言：

fó zǐ wǒ wèi rǔ shuō lìng rǔ dé jiě fó zǐ cǐ fǎ
“佛子！我为汝说，令汝得解。佛子！此法
yún dì pú sà yú yī fó suǒ yī niàn zhī qǐng suǒ ān suǒ shòu suǒ
云地菩萨，于一佛所一念之顷，所安、所受、所

shè suǒ chí dà fǎ míng dà fǎ zhào dà fǎ yǔ sān shì fǎ zàng
摄、所持大法明、大法照、大法雨、三世法藏，
qián ěr suǒ shì jiè yī qiè zhòngshēngsuǒ wén chí fǎ yú cǐ bǎi fēn bù
前尔所世界一切众生所闻持法，于此百分不
jí yī nǎi zhì pì yù yì bù néng jí rú yī fó suǒ rú shì shí fāng
及一，乃至譬喻亦不能及。如一佛所，如是十方
rú qiánsuǒshuō ěr suǒ shì jiè wēichénshù fó fù guò cǐ shù wú liàng
如前所说，尔所世界微尘数佛复过此数，无量
wú biān yú bǐ yī yī zhū rú lái suǒ suǒ yǒu fǎ míng fǎ zhào fǎ
无边，于彼一一诸如来所所有法明、法照、法
yǔ sān shì fǎ zàng jiē néng ān néng shòu néng shè néng chí
雨、三世法藏，皆能安、能受、能摄、能持，
shì gù cǐ dì míng wéi fǎ yún fó zǐ cǐ dì pú sà yǐ zì yuàn lì
是故此地名为：法云。佛子！此地菩萨以自愿力，
qǐ dà bēi yún zhèn dà fǎ léi tōng míng wú wèi yǐ wéi diàn guāng
起大悲云，震大法雷，通、明、无畏以为电光，
fú dé zhì huì ér wéi mì yún xiàn zhǒng zhǒng shēn zhōu xuán wǎng fǎn
福德智慧而为密云，现种种身，周旋往返，
yú yī niàn qǐng pǔ biàn shí fāng bǎi qiān yì nà yóu tā shì jiè wēi chén
于一念顷，普遍十方百千亿那由他世界微尘
shù guó tǔ yǎn shuō dà fǎ cuī fú mó yuàn fù guò cǐ shù yú wú
数国土，演说大法，摧伏魔怨；复过此数，于无
liàng bǎi qiān yì nà yóu tā shì jiè wēi chén shù guó tǔ suí zhū zhòng shēng
量百千亿那由他世界微尘数国土，随诸众生
xīn zhī suǒ yào zhù gān lù yǔ miè chú yī qiè zhòng huò chén yàn shì
心之所乐，霏甘露雨，灭除一切众惑尘焰。是
gù cǐ dì míng wéi fǎ yún fó zǐ cǐ dì pú sà yú yī shì jiè cóng
故此地名为：法云。佛子！此地菩萨于一世界从
dōu shuài tiān xià nǎi zhì niè pán suí suǒ yìng dù zhòng shēng xīn ér xiàn fó
兜率天下乃至涅槃，随所应度众生心而现佛
shì ruò èr ruò sān nǎi zhì rú shàng wēi chén shù guó tǔ fù guò
事；若二、若三，乃至如上微尘数国土，复过
yú cǐ nǎi zhì wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā shì jiè wēi chén shù guó tǔ
于此，乃至无量百千亿那由他世界微尘数国土，
jiē yì rú shì shì gù cǐ dì míng wéi fǎ yún
皆亦如是。是故此地名为：法云。

fó zǐ cǐ dì pú sà zhì huì míng dá shéntōng zì zài
“佛子！此地菩萨智慧明达，神通自在。

suí qí xīn niàn néng yǐ xiá shì jiè zuò guǎng shì jiè guǎng shì jiè zuò
随其心念，能以狭世界作广世界，广世界作
xiá shì jiè gòu shì jiè zuò jìng shì jiè jìng shì jiè zuò gòu shì jiè luàn
狭世界；垢世界作净世界，净世界作垢世界；乱
zhù cì zhù dào zhù zhèng zhù rú shì wú liàng yī qiè shì jiè jiē
住、次住、倒住、正住，如是无量一切世界皆
néng hù zuò huò suí xīn niàn yú yī chén zhōng zhì yī shì jiè xū mí lú
能互作。或随心念，于一尘中置一世界须弥卢
děng yī qiè shān chuān chén xiàng rú gù shì jiè bù jiǎn huò fù yú
等一切山川，尘相如故，世界不减；或复于
yī wēi chén zhī zhōng zhì èr zhì sān nǎi zhì bù kě shuō shì jiè xū mí
一微尘之中置二、置三，乃至不可说世界须弥
lú děng yī qiè shān chuān ér bǐ wēi chén tǐ xiàng rú běn yú zhōng
卢等一切山川，而彼微尘体相如本，于中
shì jiè xī dé míng xiàn huò suí xīn niàn yú yī shì jiè zhōng shì xiàn èr
世界悉得明现。或随心念，于一世界中示现二
shì jiè zhuāng yán nǎi zhì bù kě shuō shì jiè zhuāng yán huò yú yī shì
世界庄严，乃至不可说世界庄严；或于一世
jiè zhuāng yán zhōng shì xiàn èr shì jiè nǎi zhì bù kě shuō shì jiè huò
界庄严中示现二世界，乃至不可说世界。或
suí xīn niàn yǐ bù kě shuō shì jiè zhōng zhòng shēng zhì yī shì jiè huò
随心念，以不可说世界中众生置一世界；或
suí xīn niàn yǐ yī shì jiè zhōng zhòng shēng zhì bù kě shuō shì jiè ér
随心念，以一世界中众生置不可说世界，而
yú zhòng shēng wú suǒ ráo hài huò suí xīn niàn yú yī máo kǒng shì xiàn
于众生无所娆害。或随心念，于一毛孔示现
yī qiè fó jìng jiè zhuāng yán zhī shì huò suí xīn niàn yú yī niàn zhōng
一切佛境界庄严之事。或随心念，于一念中
shì xiàn bù kě shuō shì jiè wēi chén shù shēn yī yī shēn shì xiàn rú shì
示现不可说世界微尘数身，一一身示现如是
wēi chén shù shǒu yī yī shǒu gè zhí héng hé shā shù huā lián xiāng qiè
微尘数手，一一手各执恒河沙数华鬘、香篋、
mán gài chuáng fān zhōu biàn shí fāng gòng yǎng yú fó yī yī shēn
鬘盖、幢幡，周遍十方，供养于佛；一一身
fù shì xiàn ěr xǔ wēi chén shù tóu yī yī tóu fù xiàn ěr xǔ wēi chén shù
复示现尔许微尘数头，一一头复现尔许微尘数
shé yú niàn niàn zhōng zhōu biàn shí fāng tàn fó gōng dé huò suí
舌，于念念中，周遍十方，叹佛功德。或随

xīn niàn yú yī niànjiān pǔ biàn shí fāng shì chéngzhèng jué nǎi zhì niè
心念，于一念间普遍十方，示成正觉乃至涅槃，
pán jí yǐ guó tǔ zhuāngyán zhī shì huòxiàn qí shēn pǔ biàn sān shì
槃，及以国土庄严之事；或现其身普遍三世，
ér yú shēnzhōng yǒu wú liàng zhū fó jí fó guó tǔ zhuāngyán zhī shì shì
而于身中有无量诸佛及佛国土庄严之事，世
jiè chéng huài mǐ bù jiē xiàn huò yú zì shēn yī máokǒng zhōng chū yī
界成坏靡不皆现；或于自身一毛孔中出一
qiè fēng ér yú zhòngshēng wú suǒ nǎo hài huò suí xīn niàn yǐ wú biān
切风，而于众生无所恼害。或随心念，以无边
shì jiè wéi yī dà hǎi cǐ hǎi shuǐ zhōng xiàn dà lián huā guāng míng yán hǎo
世界为一大海，此海水中现大莲华，光明严好，
biàn fù wú liàng wú biān shì jiè yú zhōng shì xiàn dà pú tí shù zhuāng
遍覆无量无边世界，于中示现大菩提树庄
yán zhī shì nǎi zhì shì chéng yī qiè zhǒng zhì huò yú qí shēn xiàn shí
严之事，乃至示成一切种智；或于其身现十
fāng shì jiè yī qiè guāng míng mó ní bǎo zhū rì yuè xīng xiù yún diàn
方世界一切光明，摩尼宝珠、日月星宿、云电
děng guāng mǐ bù jiē xiàn huò yǐ kǒu xū qì néng dòng shí fāng wú liàng
等光靡不皆现；或以口嘘气，能动十方无量
shì jiè ér bú lìng zhòngshēng yǒu jīng bù xiǎng huò xiàn shí fāng fēng zāi
世界，而不令众生有惊怖想；或现十方风灾、
huǒ zāi jí yǐ shuǐ zāi huò suí zhòngshēng xīn zhī suǒ yào shì xiàn sè shēn
火灾及以水灾；或随众生心之所乐，示现色身，
zhuāngyán jù zú huò yú zì shēn shì xiàn fó shēn huò yú fó shēn ér
庄严具足；或于自身示现佛身，或于佛身而
xiàn zì shēn huò yú fó shēn xiàn jǐ guó tǔ huò yú jǐ guó tǔ ér xiàn
现自身；或于佛身现己国土，或于己国土而现
fó shēn fó zǐ cǐ fǎ yún dì pú sà néng xiàn rú shì jí yú wú liàng
佛身。佛子！此法云地菩萨能现如是及余无量
bǎi qiān yì nà yóu tā zì zài shén lì
百千亿那由他自在神力。”

ěr shí huì zhōng zhū pú sà jí tiān lóng yè chā qián tà
尔时，会中诸菩萨及天、龙、夜叉、乾闥
pó ā xiū luó hù shì sì wáng shì tí huán yīn fàn tiān jìng
婆、阿修罗、护世四王、释提桓因、梵天、净
jū mó xī shǒu luó zhū tiān zǐ děng xián zuò shì niàn ruò pú sà
居、摩醯首罗诸天子等，咸作是念：“若菩萨

shéntōng zhì lì néng rú shì zhě fó fù yún hé
神通智力能如是者，佛复云何？”

ěr shí jiě tuō yuè pú sà zhī zhūzhòng huì xīn zhī suǒ niàn bái
尔时，解脱月菩萨知诸众会心之所念，白

jīn gāngzàng pú sà yán fú zǐ jīn cǐ dà zhòng wén qí pú sà
金刚藏菩萨言：“佛子！今此大众闻其菩萨

shéntōng zhì lì duò zài yí wǎng shàn zāi rén zhě wèi duàn bǐ yí
神通智力，堕在疑网。善哉仁者！为断彼疑，

dāng shǎo shì xiàn pú sà shén lì zhuāng yán zhī shì
当少示现菩萨神力庄严之事。”

shí jīn gāngzàng pú sà jí rù yī qiè fó guó tǔ tǐ xìng sān mèi
时，金刚藏菩萨即入一切佛国土体性三昧。

rù cǐ sān mèi shí zhū pú sà jí yī qiè dà zhòng jiē zì jiàn shēn zài
入此三昧时，诸菩萨及一切大众，皆自见身在

jīn gāngzàng pú sà shēn nèi yú zhōng xī jiàn sān qiān dà qiān shì jiè
金刚藏菩萨身内，于中悉见三千大千世界，

suǒ yǒu zhǒng zhǒng zhuāng yán zhī shì jīng yú yì jié shuō bù néng jìn yòu
所有种种庄严之事，经于亿劫说不能尽。又

yú qí zhōng jiàn pú tí shù qí shēn zhōu wéi shí wàn sān qiān dà qiān shì
于其中见菩提树，其身周围十万三千大千世

jiè gāo bǎi wàn sān qiān dà qiān shì jiè zhī yè suǒ yìn yì fù rú shì
界，高百万三千大千世界，枝叶所荫亦复如是。

chèn shù xíng liàng yǒu shī zǐ zuò zuò shàng yǒu fó hào yī qiè zhì
称树形量，有师子座，座上有佛，号：一切智

tōng wáng yī qiè dà zhòng xī jiàn qí fó zuò pú tí shù xià shī zǐ zuò
通王。一切大众悉见其佛坐菩提树下师子座

shàng zhǒng zhǒng zhū xiàng yǐ wéi zhuāng yán jiǎ shǐ yì jié shuō bù néng
上，种种诸相以为庄严，假使亿劫说不能

jìn jīn gāngzàng pú sà shì xiàn rú shì dà shén lì yǐ huán lìng zhòng
尽。金刚藏菩萨示现如是大神力已，还令众

huì gè zài běn chù shí zhū dà zhòng dé wèi céng yǒu shēng qí tè xiǎng
会各在本处。时，诸大众得未曾有，生奇特想，

mò rán ér zhù xiàng jīn gāngzàng yī xīn zhān yǎng
默然而住，向金刚藏一心瞻仰。

ěr shí jiě tuō yuè pú sà bái jīn gāngzàng pú sà yán fú zǐ
尔时，解脱月菩萨白金刚藏菩萨言：“佛子！

jīn cǐ sān mèi shèn wéi xī yǒu yǒu dà shì lì qí míng hé děng
今此三昧，甚为希有，有大势力，其名何等？”

jīn gāngzàngyán   cǐ sānmèimíng   yī qiè fó guó tǔ tǐ
金刚藏言：“此三昧名：一切佛国土体

xìng
性。”

yòuwèn   cǐ sānmèijìng jiè yún hé
又问：“此三昧境界云何？”

dá yán
答言：

fó zǐ   ruò pú sà xiū cǐ sānmèi   suí xīn suǒ niàn   néng yú
“佛子！若菩萨修此三昧，随心所念，能于
shēnzhōngxiàn héng hé shā shì jiè wēichénshù fó chà fù guò cǐ shù wú
身中现恒河沙世界微尘数佛刹，复过此数，无
liàng wú biān
量无边。

fó zǐ   pú sà zhù fǎ yún dì   dé rú shì děng wú liàng bǎi
“佛子！菩萨住法云地，得如是等无量百
qiānzhū dà sānmèi   gù cǐ pú sà shēn   shēn yè bù kě cè zhī yǔ
千诸大三昧，故此菩萨身、身业不可测知，语、
yǔ yè   yì yì yè   shéntōng zì zài   guānchásān shì sānmèijìng
语业，意、意业，神通自在，观察三世三昧境
jiè zhì huì jìng jiè   yóu xì yī qiè zhū jiě tuō mén   biànhuàsuǒ zuò
界、智慧境界，游戏一切诸解脱门；变化所作、
shén lì suǒ zuò   guāng míng suǒ zuò   lüè shuō nǎi zhì jǔ zú xià zú
神力所作、光明所作，略说乃至举足、下足，
rú shì yī qiè zhū yǒu suǒ zuò   nǎi zhì fǎ wáng zǐ   zhù shàn huì dì pú
如是一切诸有所作，乃至法王子、住善慧地菩
sà jiē bù néng zhī   fó zǐ   cǐ fǎ yún dì pú sà suǒ yǒu jìng jiè   lüè
萨皆不能知。佛子！此法云地菩萨所有境界，略
shuō rú shì   ruò guǎng shuō zhě   jiǎ shǐ wú liàng bǎi qiān ā sēng qí jié
说如是；若广说者，假使无量百千阿僧祇劫
yì bù néng jìn
亦不能尽。”

jiě tuō yuè pú sà yán   fó zǐ   ruò pú sà shéntōng jìng jiè
解脱月菩萨言：“佛子！若菩萨神通境界
rú shì   fó shéntōng lì qí fù yún hé
如是，佛神通力其复云何？”

jīn gāngzàngyán
金刚藏言：

fó zǐ pì rú yǒurén yú sì tiān xià qǔ yī kuài tǔ ér
“佛子！譬如有人，于四天下取一块土，而
zuò shì yán wéi wú biān shì jiè dà dì tǔ duō wéi cǐ tǔ duō
作是言：‘为无边世界大地土多，为此土多？’
wǒ guān rǔ wèn yì fù rú shì rú lái zhì huì wú biān wú děng yún hé
我观汝问亦复如是，如来智慧无边无等，云何
ér yǔ pú sà bǐ liàng fù cì fó zǐ rú sì tiān xià qǔ shǎo xǔ
而与菩萨比量？复次，佛子！如四天下取少许
tǔ yú zhě wú liàng cǐ fǎ yún dì shéntōng zhì huì yú wú liàng jié
土，余者无量；此法云地神通智慧，于无量劫
dàn shuō shǎo fèn kuàng rú lái dì fó zǐ wǒ jīn wèi rǔ yǐn shì
但说少分，况如来地！佛子！我今为汝引事
wéi zhèng lìng rǔ dé zhī rú lái jìng jiè fó zǐ jiǎ shǐ shí fāng
为证，令汝得知如来境界。佛子！假使十方，
yī yī fāng gè yǒu wú biān shì jiè wēi chén shù zhū fó guó tǔ yī yī guó
一一方各有无边世界微尘数诸佛国土，一一国
tǔ dé rú shì dì pú sà chōng mǎn rú gān zhè zhú wěi dào
土得如是地菩萨充满，如甘蔗、竹、苇、稻、
má cóng lín bǐ zhū pú sà yú bǎi qiān yì nà yóu tā jié xiū pú sà xíng
麻丛林，彼诸菩萨于百千亿那由他劫修菩萨行
suǒ shēng zhì huì bǐ yī rú lái zhì huì jìng jiè bǎi fēn bù jí yī nǎi
所生智慧，比一如来智慧境界，百分不及一，乃
zhì yōu bō ní shā tuó fēn yì bù néng jí
至优波尼沙陀分亦不能及。

fó zǐ cǐ pú sà zhù rú shì zhì huì bú yì rú lái shēn
“佛子！此菩萨住如是智慧，不异如来身、
yǔ yì yè bù shě pú sà zhū sān mèi lì yú wú shù jié chéng shì
语、意业，不舍菩萨诸三昧力，于无数劫承事
gòng yǎng yī qiè zhū fó yī yī jié zhōng yǐ yī qiè zhǒng gòng yǎng zhī
供养一切诸佛，一一劫中以一切种供养之
jù ér wéi gòng yǎng yī qiè zhū fó shén lì suǒ jiā zhì huì guāng míng
具而为供养。一切诸佛神力所加，智慧光明
zhuǎn gèng zēng shèng yú fǎ jiè zhōng suǒ yǒu wèn nán shàn wèi jiě shì bǎi
转更增胜，于法界中所有问难善为解释，百
qiān yì jié wú néng qū zhě fó zǐ pì rú jīn shī yǐ shàng miào zhēn
千亿劫无能屈者。佛子！譬如金师以上妙真
jīn zuò yán shēn jù dà mó ní bǎo diàn cè qí jiān zì zài tiān wáng shēn
金作严身具，大摩尼宝钿厕其间，自在天王身

zì fú dài qí yú tiānrénzhuāngyán zhī jù suǒ bù néng jí cǐ dì pú
自服戴，其余天人庄严之具所不能及；此地菩

sà yì fù rú shì shǐ cóngchū dì nǎi zhì jiǔ dì yī qiè pú sà suǒ yǒu
萨亦复如是，始从初地乃至九地，一切菩萨所有

zhì xíng jiē bù néng jí cǐ dì pú sà zhì huì guāng míng néng lìng zhòng
智行皆不能及。此地菩萨智慧光明，能令众

shēng nǎi zhì rù yú yī qiè zhì zhì yú zhì guāng míng wú néng rú shì
生乃至入于一切智智，余智光明无能如是。

fó zǐ pì rú mó xī shǒu luó tiānwáng guāng míng néng lìng zhòng shēng
佛子！譬如摩醯首罗天王光明，能令众生

shēn xīn qīng liáng yī qiè guāng míng suǒ bù néng jí cǐ dì pú sà zhì
身心清凉，一切光明所不能及；此地菩萨智

huì guāng míng yì fù rú shì néng lìng zhòng shēng jiē dé qīng liáng nǎi
慧光明亦复如是，能令众生皆得清凉，乃

zhì zhù yú yī qiè zhì zhì yī qiè shēng wén pì zhī fó nǎi zhì dì jiǔ
至住于一切智智，一切声闻、辟支佛乃至第九

dì pú sà zhì huì guāng míng xī bù néng jí fó zǐ cǐ pú sà mó
地菩萨智慧光明悉不能及。佛子！此菩萨摩

hē sà yǐ néng ān zhù rú shì zhì huì zhū fó shì zūn fù gèng wèi shuō sān
诃萨已能安住如是智慧，诸佛世尊复更为说三

shì zhì fǎ jiè chā bié zhì biàn yī qiè shì jiè zhì zhào yī qiè shì jiè
世智、法界差别智、遍一切世界智、照一切世界

zhì cí niàn yī qiè zhòng shēng zhì jǔ yào yán zhī nǎi zhì wèi shuō dé
智、慈念一切众生智，举要言之，乃至为说得

yī qiè zhì zhì cǐ pú sà shí bō luó mì zhōng zhì bō luó mì zuì wéi
一切智智。此菩萨，十波罗蜜中，智波罗蜜最为

zēng shàng yú bō luó mì fēi bù xiū xíng
增上；余波罗蜜非不修行。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì shí fǎ yún
“佛子！是名：略说菩萨摩诃萨第十法云

dì ruò guǎng shuō zhě jiǎ shǐ wú liàng ā sēng qí jié yì bù néng jìn
地，若广说者，假使无量阿僧祇劫亦不能尽。

fó zǐ pú sà zhù cǐ dì duō zuò mó xī shǒu luó tiānwáng yú fǎ
佛子！菩萨住此地，多作摩醯首罗天王，于法

zì zài néng shòu zhòng shēng shēng wén dú jué yī qiè pú sà bō
自在，能授众生、声闻、独觉、一切菩萨波

luó mì xíng yú fǎ jiè zhōng suǒ yǒu wèn nán wú néng qū zhě bù shī
罗蜜行，于法界中所有问难无能屈者。布施、

ài yǔ lì xíng tóng shì rú shì yī qiè zhū suǒ zuò yè jiē bù
爱语、利行、同事——如是一切诸所作业，皆不

lí niàn fó nǎi zhì bù lí niàn jù zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì
离念佛，乃至不离念具足一切种、一切智智。

fù zuò shì niàn wǒ dāng yú yī qiè zhòng shēng wéi shǒu wéi shèng
复作是念：‘我当于一切众生为首、为胜，

nǎi zhì wéi yī qiè zhì zhì yī zhǐ zhě ruò qín jiā jīng jìn yú yī niàn
乃至为一切智智依止者。’若勤加精进，于一念

qǐng dé shí bù kě shuō bǎi qiān yì nà yóu tā fó chà wēi chén shù sān mèi
顷，得十不可说百千亿那由他佛刹微尘数三昧，

nǎi zhì shì xiàn ěr suǒ wēi chén shù pú sà yǐ wéi juàn shǔ ruò yǐ pú sà
乃至示现尔所微尘数菩萨以为眷属；若以菩萨

shū shèng yuàn lì zì zài shì xiàn guò yú cǐ shù suǒ wèi ruò xiū xíng
殊胜愿力自在示现，过于此数，所谓：若修行、

ruò zhuāng yán ruò xìn jiě ruò suǒ zuò ruò shēn ruò yǔ ruò guāng
若庄严、若信解、若所作、若身、若语、若光

míng ruò zhū gēn ruò shén biàn ruò yīn shēng ruò xíng chù nǎi zhì
明、若诸根、若神变、若音声、若行处，乃至

bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù néng shù zhī
百千亿那由他劫不能数知。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà shí dì xíng xiàng cì dì xiàn
“佛子！此菩萨摩诃萨十地行相次第现

qián zé néng qù rù yī qiè zhì zhì pì rú ā nòu dá chí chū sì dà hé
前，则能趣入一切智智。譬如阿耨达池出四大河，

qí hé liú zhù biàn yán fú tí jì wú jìn jié fù gèng zēng zhǎng nǎi
其河流注遍阎浮提，既无尽竭，复更增长，乃

zhì rù hǎi lìng qí chōng mǎn fó zǐ pú sà yì ěr cóng pú tí
至入海，令其充满。佛子！菩萨亦尔，从菩提

xīn liú chū shàngēn dà yuàn zhī shuǐ yǐ sì shè fǎ chōng mǎn zhòng shēng
心流出善根大愿之水，以四摄法充满众生，

wú yǒu qióng jìn fù gèng zēng zhǎng nǎi zhì rù yú yī qiè zhì hǎi lìng
无有穷尽，复更增长，乃至入于一切智海，令

qí chōng mǎn
其充满。

fó zǐ pú sà shí dì yīn fó zhì gù ér yǒu chà bié rú
“佛子！菩萨十地，因佛智故而有差别，如

yīn dà dì yǒu shí shān wáng hé děng wéi shí suǒ wèi xuě shān wáng
因大地有十山王。何等为十？所谓：雪山王、

xiāngshānwáng pí tuó lí shānwáng shénxiānshānwáng yóuqiántuó
香山王、鞞陀梨山王、神仙山王、由乾陀
shānwáng mǎ ěr shānwáng ní mǐn tuó luó shānwáng zhuó jié luó shān
山王、马耳山王、尼民陀罗山王、斫羯罗山
wáng jì dū mò dǐ shānwáng xū mí lú shānwáng fó zǐ rú
王、计都末底山王、须弥卢山王。佛子！如
xuěshānwáng yī qiè yào cǎo xián zài qí zhōng qǔ bù kě jìn pú sà
雪山王，一切药草咸在其中，取不可尽；菩萨
suǒ zhù huān xǐ dì yì fù rú shì yī qiè shì jiān jīng shū jì yì wén
所住欢喜地亦复如是，一切世间经书、技艺、文
sòng zhòu shù xián zài qí zhōng shuō bù kě jìn fó zǐ rú xiāng
颂、咒术咸在其中，说不可尽。佛子！如香
shānwáng yī qiè zhū xiāng xián jí qí zhōng qǔ bù kě jìn pú sà
山王，一切诸香咸集其中，取不可尽；菩萨
suǒ zhù lí gòu dì yì fù rú shì yī qiè pú sà jiè xíng wēi yí xián zài
所住离垢地亦复如是，一切菩萨戒行、威仪咸在
qí zhōng shuō bù kě jìn fó zǐ rú pí tuó lí shānwáng chún
其中，说不可尽。佛子！如鞞陀梨山王，纯
bǎo suǒ chéng yī qiè zhòng bǎo xián zài qí zhōng qǔ bù kě jìn pú
宝所成，一切众宝咸在其中，取不可尽；菩
sà suǒ zhù fā guāng dì yì fù rú shì yī qiè shì jiān chán dìng shén tōng
萨所住发光地亦复如是，一切世间禅定神通、
jiě tuō sān mèi sān mó bō dǐ xián zài qí zhōng shuō bù kě jìn fó
解脱三昧、三摩钵底咸在其中，说不可尽。佛
zǐ rú shén xiān shānwáng chún bǎo suǒ chéng wǔ tōng shén xiān xián
子！如神仙山王，纯宝所成，五通神仙咸
zhù qí zhōng wú yǒu qióng jìn pú sà suǒ zhù yàn huì dì yì fù rú shì
住其中，无有穷尽；菩萨所住焰慧地亦复如是，
yī qiè dào zhōng shū shèng zhì huì xián zài qí zhōng shuō bù kě jìn fó
一切道中殊胜智慧咸在其中，说不可尽。佛
zǐ rú yóu qián tuó luó shānwáng chún bǎo suǒ chéng yè chā dà shén
子！如由乾陀罗山王，纯宝所成，夜叉大神
xián zhù qí zhōng wú yǒu qióng jìn pú sà suǒ zhù nán shèng dì yì fù
咸住其中，无有穷尽；菩萨所住难胜地亦复
rú shì yī qiè zì zài rú yì shén tōng xián zài qí zhōng shuō bù kě jìn
如是，一切自在如意神通咸在其中，说不可尽。
fó zǐ rú mǎ ěr shānwáng chún bǎo suǒ chéng yī qiè zhū guǒ xián
佛子！如马耳山王，纯宝所成，一切诸果咸

zài qí zhōng qǔ bù kě jìn pú sà suǒ zhù xiàn qián dì yì fù rú shì
在其中，取不可尽；菩萨所住现前地亦复如是，
rù yuán qǐ lǐ shēng wénguǒ zhèng xián zài qí zhōng shuō bù kě jìn rú
入缘起理声闻果证咸在其中，说不可尽。如
ní mǐn tuó luó shān wáng chún bǎo suǒ chéng dà lì lóng shén xián zhù qí
尼民陀罗山王，纯宝所成，大力龙神咸住其
zhōng wú yǒu qióng jìn pú sà suǒ zhù yuǎn xíng dì yì fù rú shì fāng
中，无有穷尽；菩萨所住远行地亦复如是，方
biàn zhì huì dú jué guǒ zhèng xián zài qí zhōng shuō bù kě jìn rú zhuó
便智慧独觉果证咸在其中，说不可尽。如斫
jiē luó shān wáng chún bǎo suǒ chéng zhū zì zài zhòng xián zhù qí zhōng
羯罗山王，纯宝所成，诸自在众咸住其中，
wú yǒu qióng jìn pú sà suǒ zhù bú dòng dì yì fù rú shì yī qiè pú
无有穷尽；菩萨所住不动地亦复如是，一切菩
sà zì zài xíng chā bié shì jiè xián zài qí zhōng shuō bù kě jìn rú jì
萨自在行差别世界咸在其中，说不可尽。如计
dū shān wáng chún bǎo suǒ chéng dà wēi dé ā xiū luó wáng xián zhù qí
都山王，纯宝所成，大威德阿修罗王咸住其
zhōng wú yǒu qióng jìn pú sà suǒ zhù shàn huì dì yì fù rú shì yī
中，无有穷尽；菩萨所住善慧地亦复如是，一
qiè shì jiān shēng miè zhì xíng xián zài qí zhōng shuō bù kě jìn rú xū mí
切世间生灭智行咸在其中，说不可尽。如须弥
lú shān wáng chún bǎo suǒ chéng dà wēi dé zhū tiān xián zhù qí zhōng
卢山王，纯宝所成，大威德诸天咸住其中，
wú yǒu qióng jìn pú sà suǒ zhù fǎ yún dì yì fù rú shì rú lái lì
无有穷尽；菩萨所住法云地亦复如是，如来力、
wú wèi bú gòng fǎ yī qiè fó shì xián zài qí zhōng wèn dá xuān shuō
无畏、不共法、一切佛事咸在其中，问答宣说
bù kě qióng jìn
不可穷尽。

fó zǐ cǐ shí bǎo shān wáng tóng zài dà hǎi chā bié dé
“佛子！此十宝山王，同在大海，差别得
míng pú sà shí dì yì fù rú shì tóng zài yī qiè zhì zhōng chā bié
名；菩萨十地亦复如是，同在一切智中，差别
dé míng fó zǐ pì rú dà hǎi yǐ shí zhǒng xiàng dé dà hǎi míng
得名。佛子！譬如大海，以十种相，得大海名，
bù kě yí duó hé děng wéi shí yī cì dì jiàn shēn èr bù
不可移夺。何等为十？一、次第渐深；二、不

shòu sǐ shī sān yú shuǐ rù zhōng jiē shī běnmíng sì pǔ tóng yī
受死尸；三、余水入中皆失本名；四、普同一
wèi wú wú liàngzhēnbǎo liù wú néng zhì dǐ qī guǎng dà
味；五、无量珍宝；六、无能至底；七、广大
wú liàng bā dà shēnsuǒ jū jiǔ cháo bú guòxiàn shí pǔ
无量；八、大身所居；九、潮不过限；十、普
shòu dà yǔ wú yǒuyíng yì pú sà xíng yì fù rú shì yǐ shí xiàng
受大雨，无有盈溢。菩萨行亦复如是，以十相
gù míng pú sà xíng bù kě yí duó hé děngwéi shí suǒ wèihuān
故，名菩萨行，不可移夺。何等为十？所谓欢
xǐ dì chūshēng dà yuànjiàn cì shēn gù lí gòu dì bú shòu yī qiè
喜地，出生大愿渐次深故；离垢地，不受一切
pò jiè shī gù fā guāng dì shě lí shì jiān jiǎ míng zì gù yàn huì
破戒尸故；发光地，舍离世间假名字故；焰慧
dì yǔ fó gōng dé tóng yī wèi gù nánshèng dì chūshēng wú liàng
地，与佛功德同一味故；难胜地，出生无量
fāngbiànshéntōng shì jiān suǒ zuò zhòngzhēnbǎo gù xiàncián dì guān
方便神通、世间所作众珍宝故；现前地，观
chá yuánshēngshēnshēn lǐ gù yuǎnxíng dì guǎng dà jué huì shànguān
察缘生甚深理故；远行地，广大觉慧善观
chá gù bú dòng dì shì xiànguǎng dà zhuāngyán shì gù shàn huì dì
察故；不动地，示现广大庄严事故；善慧地，
dé shēn jiě tuō xíng yú shì jiān rú shí ér zhī bú guòxiàn gù fǎ yún dì
得深解脱行于世间，如实而知不过限故；法云地，
néng shòu yī qiè zhū fó rú lái dà fǎ míng yǔ wú yàn zú gù fó zǐ
能受一切诸佛如来大法明雨无厌足故。佛子！
pì rú dà mó ní zhū yǒu shí zhǒng xìng chū guò zhòng bǎo hé děngwéi shí
譬如大摩尼珠有十种性出过众宝。何等为十？
yī zhě cóng dà hǎi chū èr zhě qiǎojiàng zhì lí sān zhě yuánmǎn wú quē
一者从大海出；二者巧匠治理；三者圆满无缺；
sì zhě qīngjìng lí gòu wǔ zhě nèi wài míngchè liù zhě shànqiǎozuān
四者清净离垢；五者内外明彻；六者善巧钻
chuān qī zhě guàn yǐ bǎo lǚ bā zhě zhì zài liú lí gāochuáng zhī
穿；七者贯以宝缕；八者置在琉璃高幢之
shàng jiǔ zhě pǔ fàng yī qiè zhǒngzhǒng guāng míng shí zhě néng suí wáng
上；九者普放一切种种光明；十者能随王
yì yù zhòng bǎo wù rú zhòng shēng xīn chōngmǎn qí yuàn fó zǐ
意雨众宝物，如众生心充满其愿。佛子！

dāng zhī pú sà yì fù rú shì yǒu shí zhǒng shì chūguòzhòngshèng hé
当知菩萨亦复如是，有十种事出过众圣。何
děngwéi shí yī zhě fā yī qiè zhì xīn èr zhě chí jiè tóu tuó zhèng
等为十？一者发一切智心；二者持戒头陀，正
xíngmíng jìng sānzhě zhū chán sānmèi yuánmǎn wú quē sì zhě dào xíng
行明净；三者诸禅三昧，圆满无缺；四者道行
qīng bái lí zhū gòu huì wǔ zhě fāng biàn shén tōng nèi wài míng chè
清白，离诸垢秽；五者方便神通，内外明彻；
liù zhě yuán qǐ zhì huì shàn néng zuān chuān qī zhě guān yǐ zhǒng zhǒng
六者缘起智慧，善能钻穿；七者贯以种种
fāng biàn zhì lǚ bā zhě zhì yú zì zài gāo cháng zhī shàng jiǔ zhě guān
方便智缕；八者置于自在高幢之上；九者观
zhòngshēng xíng fàng wén chí guāng shí zhě shòu fó zhì zhí duò zài fó
众生行，放闻持光；十者受佛智职，堕在佛
shù néng wèi zhòngshēng guǎng zuò fó shì
数，能为众生广作佛事。

fó zǐ cǐ jí yī qiè zhǒng yī qiè zhì gōng dé pú sà xíng
“佛子！此集一切种、一切智功德菩萨行
fǎ mén pǐn ruò zhū zhòngshēng bú zhòngshàngēn bù kě dé wén
法门品，若诸众生不种善根不可得闻。”

jiě tuō yuè pú sà yán wén cǐ fǎ mén dé jǐ suǒ fú
解脱月菩萨言：“闻此法门，得几所福？”

jīn gāng zàng pú sà yán rú yī qiè zhì suǒ jí fú dé wén
金刚藏菩萨言：“如一切智所集福德，闻
cǐ fǎ mén fú dé rú shì hé yǐ gù fēi bù wén cǐ gōng dé fǎ mén
此法门福德如是。何以故？非不闻此功德法门
ér néng xìn jiě shòu chí dú sòng hé kuàng jīng jìn rú shuō xiū xíng
而能信解受持读诵，何况精进如说修行！
shì gù dāng zhī yào dé wén cǐ jí yī qiè zhì gōng dé fǎ mén nǎi néng
是故当知，要得闻此集一切智功德法门，乃能
xìn jiě shòu chí xiū xí rán hòu zhì yú yī qiè zhì dì
信解、受持、修习，然后至于一切智地。”

ěr shí fó shén lì gù fǎ rú shì gù shí fāng gè yǒu shí yì
尔时，佛神力故，法如是故，十方各有十亿
fó chà wēi chén shù shì jiè liù zhǒng shí bā xiàng dòng suǒ wèi dòng
佛刹微尘数世界六种十八相动。所谓：动、

biàndòng dēngbiàndòng qǐ biàn qǐ dēngbiàn qǐ yǒng¹⁵
遍动、等遍动，起、遍起、等遍起，踊¹⁵、
biànyǒng dēngbiànyǒng zhèn biànzhèn dēngbiànzhèn hǒu
遍踊、等遍踊，震、遍震、等遍震，吼、
biànhǒu dēngbiànhǒu jī biàn jī dēngbiàn jī yù zhòngtiān
遍吼、等遍吼，击、遍击、等遍击。雨众天
huā tiānmán tiān yī jí zhūtiānbǎozhuāngyán zhī jù chuángfān
华、天鬘、天衣，及诸天宝庄严之具、幢幡、
zēngài zòutiān jī yuè qí yīn hé yǎ tóng shí fā shēng zàn yī
增盖。奏天伎¹⁶乐，其音和雅，同时发声，赞一
qiè zhì dì suǒyǒugōng dé rú cǐ shì jiè tā huà zì zài tiānwánggōngyǎn
切智地所有功德。如此世界他化自在天王宫演
shuō cǐ fǎ shí fāngsuǒyǒu yī qiè shì jiè xī yì rú shì ěr shí fù
说此法，十方所有一切世界悉亦如是。尔时，复
yǐ fó shén lì gù shí fāng gè shí yì fó chàwēichénshù shì jiè wài
以佛神力故，十方各十亿佛刹微尘数世界外，
yǒu shí yì fó chàwēichénshù pú sà ér lái cǐ huì zuò rú shì yán
有十亿佛刹微尘数菩萨而来此会，作如是言：

shàn zāi shàn zāi jīn gāngzàng kuàishuō cǐ fǎ wǒ děng xī yì
“善哉善哉！金刚藏！快说此法。我等悉亦

tóngmíng jīn gāngzàng suǒ zhù shì jiè gè gè chābié xī míng jīn
同名：金刚藏，所住世界各各差别，悉名：金
gāng dé fó hào jīn gāngchuáng wǒ děng zhù zài běn shì jiè zhōng
刚德，佛号：金刚幢。我等住在本世界中，
jiē chéng rú lái wēishén zhī lì ér shuō cǐ fǎ zhòng huì xī děng wén
皆承如来威神之力而说此法，众会悉等，文
zì jù yì yǔ cǐ suǒshuō wú yǒuzēngjiǎn xī yǐ fó shén lì ér lái cǐ
字句义与此所说无有增减；悉以佛神力而来此
huì wèi rǔ zuòzhèng rú wǒ děng jīn zhě rù cǐ shì jiè rú shì shí
会，为汝作证。如我等今者入此世界，如是十
fāng yī qiè shì jiè xī yì rú shì ér wǎng zuòzhèng
方一切世界悉亦如是而往作证。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà guānchá shí fāng yī qiè zhòng huì
尔时，金刚藏菩萨观察十方一切众会，

pǔ zhōu fǎ jiè yù zàn tàn fā yī qiè zhì zhì xīn yù shì xiàn pú sà jìng
普周法界，欲赞叹发一切智智心，欲示现菩萨境

¹⁵ 大正藏：涌

¹⁶ 大正藏：妓

jiè yù jìng zhì pú sà xíng lì yù shuō shè qǔ yī qiè zhǒng zhì dào
界，欲净治菩萨行力，欲说摄取一切种智道，
yù chú miè yī qiè shì jiāngòu yù shī yǔ yī qiè zhì yù shì xiàn bù sī
欲除灭一切世间垢，欲施与一切智，欲示现不思
yì zhì zhuāngyán yù xiǎn shì yī qiè pú sà zhū gōng dé yù lìng rú shì
议智庄严，欲显示一切菩萨诸功德，欲令如是
dì yì zhuǎngèng kāi xiǎn chéng fó shén lì ér shuō sòngyán
地义转更开显，承佛神力而说颂言：

qí xīn jì miè héng tiáo shùn píng děng wú ài rú xū kōng
其心寂灭恒调顺 平等无碍如虚空

lí zhū gòu zhuó zhù yú dào cǐ shū shèng xíng rǔ yīng tīng
离诸垢浊住于道 此殊胜行汝应听

bǎi qiān yì jié xiū zhū shàn gòng yǎng wú liàng wú biān fó
百千亿劫修诸善 供养无量无边佛

shēng wén dú jué yì fù rán wèi lì zhòng shēng fā dà xīn
声闻独觉亦复然 为利众生发大心

jīng qín chí jiè cháng róu rěn cán kuì fú zhì jiē jù zú
精勤持戒常柔忍 惭愧福智皆具足

zhì qiú fó zhì xiū guǎng huì yuàn dé shí lì fā dà xīn
志求佛智修广慧 愿得十力发大心

sān shì zhū fó xián gòng yǎng yī qiè guó tǔ xī yán jìng
三世诸佛咸供养 一切国土悉严净

liǎo zhī zhū fǎ jiē píng děng wèi lì zhòng shēng fā dà xīn
了知诸法皆平等 为利众生发大心

zhù yú chū dì shēng shì xīn yǒng lí zhòng è cháng huān xǐ
住于初地生是心 永离众恶常欢喜

yuàn lì guǎng xiū zhū shàn fǎ yǐ bēi mǐn gù rù hòu wèi
愿力广修诸善法 以悲愍故入后位

jiè wén jù zú niàn zhòng shēng dí chú gòu huì xīn míng jié
戒闻具足念众生 涤除垢秽心明洁

guān chá shì jiān sān dú huǒ guǎng dà jiě zhě qù sān dì
观察世间三毒火 广大解者趣三地

sān yǒu yī qiè jiē wú cháng rú jiàn rù shēn kǔ chì rán
三有一切皆无常 如箭入身苦炽然

yàn lí yǒu wéi qiú fó fǎ guǎng dà zhì rén qù yàn dì
厌离有为求佛法 广大智人趣焰地

niàn huì jù zú dé dào zhì gòng yǎng bǎi qiān wú liàng fó
念慧具足得道智 供养百千无量佛

chángguān zuì shèng zhū gōng dé
常 观 最 胜 诸 功 德

zhì huì fāng biàn shàn guān chá
智 慧 方 便 善 观 察

fù gòng shí lì wú shàng zūn
复 供 十 力 无 上 尊

shì suǒ nán zhī ér néng zhī
世 所 难 知 而 能 知

fǎ xìng běn jì suí yuán zhuǎn
法 性 本 寂 随 缘 转

zhì huì fāng biàn xīn guǎng dà
智 慧 方 便 心 广 大

sūi zhèng jì miè qín xiū xí
虽 证 寂 灭 勤 修 习

fó quàn lìng cóng jì miè qǐ
佛 劝 令 从 寂 灭 起

jù shí zì zài guān shì jiān
具 十 自 在 观 世 间

yǐ wēi miào zhì guān zhòng shēng
以 微 妙 智 观 众 生

wèi yù huà qí lìng qù dào
为 欲 化 其 令 趣 道

cì dì xiū xíng jù zhòng shàn
次 第 修 行 具 众 善

cháng qiú zhū fó zuì shàng fǎ
常 求 诸 佛 最 上 法

huò dé wú shù zhū sān mèi
获 得 无 数 诸 三 昧

zuì hòu sān mèi míng shòu zhí
最 后 三 昧 名 受 职

pú sà dé cǐ sān mèi shí
菩 萨 得 此 三 昧 时

shēn liàng chèn bǐ yú zhōng zuò
身 量 称 彼 于 中 坐

fàng dà guāng míng bǎi qiān yì
放 大 光 明 百 千 亿

fù yú dǐng shàng fàng guāng míng
复 于 顶 上 放 光 明

sī rén qù rù nán shèng dì
斯 人 趣 入 难 胜 地

zhǒng zhǒng shì xiàn jiù zhòng shēng
种 种 示 现 救 众 生

qù rù wú shēng xiàn qián dì
趣 入 无 生 现 前 地

bú shòu yú wǒ lí yǒu wú
不 受 于 我 离 有 无

dé cǐ wēi miào xiàng qī dì
得 此 微 妙 向 七 地

nán xíng nán fú nán liǎo zhī
难 行 难 伏 难 了 知

néng qù rú kōng bú dòng dì
能 趣 如 空 不 动 地

guǎng xiū zhǒng zhǒng zhū zhì yè
广 修 种 种 诸 智 业

yǐ cǐ ér shēng shàn huì dì
以 此 而 升 善 慧 地

xīn xíng yè huò děng chóu lín
心 行 业 惑 等 稠 林

yǎn shuō zhū fó shèng yì zàng
演 说 诸 佛 胜 义 藏

nǎi zhì jiǔ dì jí fú huì
乃 至 九 地 集 福 慧

dé fó zhì shuǐ guàn qí dǐng
得 佛 智 水 灌 其 顶

yì shàn liǎo zhī qí zuò yè
亦 善 了 知 其 作 业

zhù guǎng dà jìng héng bú dòng
住 广 大 境 恒 不 动

dà bǎo lián huā hū rán xiàn
大 宝 莲 华 忽 然 现

fó zǐ wéi rào tóng guān chá
佛 子 围 绕 同 观 察

miè chú yī qiè zhòng shēng kǔ
灭 除 一 切 众 生 苦

pǔ rù shí fāng zhū fó huì
普 入 十 方 诸 佛 会

xī zhù kōng zhōng zuò guāng wǎng gòng yǎng fó yǐ cóng zú rù
悉住空中作光网 供养佛已从足入

jí shí zhū fó xī liǎo zhī jīn cǐ fó zǐ dēng zhí wèi
即时诸佛悉了知 今此佛子登职位

shí fāng pú sà lái guān chá shòu zhí dà shì shū guāng zhào
十方菩萨来观察 受职大士舒光照

zhū fó méi jiān yì fàng guāng pǔ zhào ér lái cóng dǐng rù
诸佛眉间亦放光 普照而来从顶入

shí fāng shì jiè xián zhèn dòng yī qiè dì yù kǔ xiāo miè
十方世界咸震动 一切地狱苦消灭

shì shí zhū fó yǔ qí zhí rú zhuàn lún wáng dì yī zǐ
是时诸佛与其职 如转轮王第一子

ruò méng zhū fó yǔ guàn dǐng shì zé míng dēng fǎ yún dì
若蒙诸佛与灌顶 是则名登法云地

zhì huì zēng zhǎng wú yǒu biān kāi wù yī qiè zhū shì jiān
智慧增长无有边 开悟一切诸世间

yù jiè sè jiè wú sè jiè fǎ jiè shì jiè zhòng shēng jiè
欲界色界无色界 法界世界众生界

yǒu shù wú shù jí xū kōng rú shì yī qiè xián tōng dá
有数无数及虚空 如是一切咸通达

yī qiè huà yòng dà wēi lì zhū fó jiā chí wēi xì zhì
一切化用大威力 诸佛加持微细智

mì mì jié shù máo dào děng jiē néng rú shí ér guān chá
秘密劫数毛道等 皆能如实而观察

shòu shēng shě sù chéng zhèng dào zhuàn miào fǎ lún rù niè pán
受生舍俗成正道 转妙法轮入涅槃

nǎi zhì jì miè jiě tuō fǎ jí suǒ wèi shuō jiē néng liǎo
乃至寂灭解脱法 及所未说皆能了

pú sà zhù cǐ fǎ yún dì jù zú niàn lì chí fó fǎ
菩萨住此法云地 具足念力持佛法

pì rú dà hǎi shòu lóng yǔ cǐ dì shòu fǎ yì fù rán
譬如大海受龙雨 此地受法亦复然

shí fāng wú liàng zhū zhòng shēng xī dé wén chí chí fó fǎ
十方无量诸众生 悉得闻持持佛法

yú yī fó suǒ suǒ wén fǎ guò yú bǐ shù wú yǒu liàng
于一佛所所闻法 过于彼数无有量

yǐ xī zhì yuàn wēi shén lì yī niàn pǔ biàn shí fāng tǔ
以昔智愿威神力 一念普遍十方土

zhù gān lù yǔ miè fán nǎo
霏甘露雨灭烦恼

shì gù fó shuō míng fǎ yún
是故佛说名法云

shén tōng shì xiàn biàn shí fāng
神通示现遍十方

chāo chū rén tiān shì jiān jìng
超出人天世间境

fù guò shì shù wú liàng yì
复过是数无量亿

shì zhì sī wéi bì mí mèn
世智思惟必迷闷

yī jǔ zú liàng zhì gōng dé
一举足量智功德

nǎi zhì jiǔ dì bù néng zhī
乃至九地不能知

hé kuàng yī qiè zhū zhòng shēng
何况一切诸众生

jí yǐ shēng wén pì zhī fó
及以声闻辟支佛

cǐ dì pú sà gòng yǎng fó
此地菩萨供养佛

shí fāng guó tǔ xī zhōu biàn
十方国土悉周遍

yì gòng xiàn qián zhū shèng zhòng
亦供现前诸圣众

jù zú zhuāng yán fó gōng dé
具足庄严佛功德

zhù yú cǐ dì fù wèi shuō
住于此地复为说

sān shì fǎ jiè wú ài zhì
三世法界无碍智

zhòng shēng guó tǔ xī yì rán
众生国土悉亦然

nǎi zhì yī qiè fó gōng dé
乃至一切佛功德

cǐ dì pú sà zhì guāng míng
此地菩萨智光明

néng shì zhòng shēng zhèng fǎ lù
能示众生正法路

zì zài tiān guāng chú shì àn
自在天光除世暗

cǐ guāng miè àn yì rú shì
此光灭暗亦如是

zhù cǐ duō zuò sān jiè wáng
住此多作三界王

shàn néng yǎn shuō sān shèng fǎ
善能演说三乘法

wú liàng sān mèi yī niàn dé
无量三昧一念得

suǒ jiàn zhū fó yì rú shì
所见诸佛亦如是

cǐ dì wǒ jīn yǐ lüè shuō
此地我今已略说

ruò yù guǎng shuō bù kě jìn
若欲广说不可尽

rú shì zhū dì fó zhì zhōng
如是诸地佛智中

rú shí shān wáng nì rán zhù
如十山王巍然住

chū dì yì yè bù kě jìn
初地艺业不可尽

pì rú xuě shān jí zhòng yào
譬如雪山集众药

èr dì jiè wén rú xiāng shān
二地戒闻如香山；

sān rú pí tuó fā miào huā
三如鞞陀发妙华

yàn huì dào bǎo wú yǒu jìn
焰慧道宝无有尽

pì rú xiān shān rén shàn zhù
譬如仙山仁善住

wǔ dì shén tōng rú yóu qián
五地神通如由乾；

liù rú mǎ ěr jù zhòng guǒ
六如马耳具众果

qī dì dà huì rú ní mǐn   bā dì zì zài rú lún wéi
七地大慧如尼民；   八地自在如轮围
jiǔ rú jì dū jí wú ài   shí rú xū mí jù zhòng dé
九如计都集无碍；   十如须弥具众德
chū dì yuàn shǒu èr chí jiè   sān dì gōng dé sì zhuān yī
初地愿首二持戒   三地功德四专一
wǔ dì wēi miào liù shèn shēn   qī guǎng dà huì bā zhuāng yán
五地微妙六甚深   七广大慧八庄严
jiǔ dì sī liàng wēi miào yì   chū guò yī qiè shì jiān dào
九地思量微妙义   出过一切世间道
shí dì shòu chí zhū fó fǎ   rú shì xíng hǎi wú jìn jié
十地受持诸佛法   如是行海无尽竭
shí xíng chāo shì fā xīn chū   chí jiè dì èr chán dì sān
十行超世发心初   持戒第二禅第三
xíng jìng dì sì chéng jiù wǔ   yuánshēng dì liù guàn chuān qī
行净第四成就五   缘生第六贯穿七
dì bā zhì zài jīn gāng chuáng   dì jiǔ guān chá zhòng chóu lín
第八置在金刚幢   第九观察众稠林
dì shí guàn dǐng suí wáng yì   rú shì dé bǎo jiàn qīng jìng
第十灌顶随王意   如是德宝渐清净
shí fāng guó tǔ suì wéi chén   kě yú yī niàn zhī qí shù
十方国土碎为尘   可于一念知其数
háo mò duó kōng kě zhī liàng   yì jié shuō cǐ bù kě jìn
毫末度空可知量   亿劫说此不可尽

大方广佛华严经卷第三十九

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sānmǎnduō mò tuónán ā bō là dì hē duōzhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺

mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎshān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.

wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎhòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎訶.

jǔ zàn
举赞

gāoshēng tā huà zì zài tiāngōng guǎng xuān shí dì yì wú
高升他化.自在天宫.广宣十地义无

qióng xíng bù jìn yuánróng huì yàn chóng chóng shuò pò tài xū kōng
穷.行布尽圆融.慧焰重重.烁破太虚空.

jǔ zì mǔ zàn
举字母赞

(一遍)

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

(一遍)

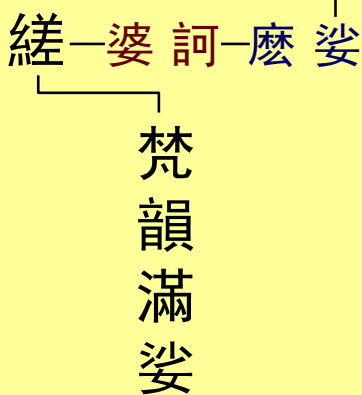
南無華嚴海會佛菩薩 三稱

四生九有同登華藏玄門八難三塗共入毗盧性海

婆功德大法界沐恩波

四十二字妙陀羅字字包含義理多

時普願法界眾生入般若波羅蜜門

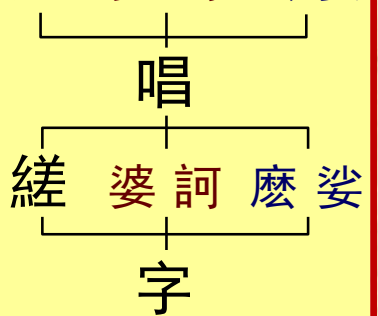
縵 喪僧鬆蘇縵顯西辛珊芯糝艘縵

婆 合二 ● 旁朋蓬蒲袍排毘貧拌寶 蕙哀婆

訶 合二 ○ 欣亨烘呼蒿哈希希預希含 詢訶

麼 合二 ● 茫萌蒙模毛埋迷民蠻 硃 芩謀麼

娑 合二 ○ 斯斯蘇蘇思思西西思西 西思西思娑

31. 娑麼 (二合) 斯茫 斯萌 蘇蒙 蘇模 思

毛 思埋 西迷 西民 思蠻 西硃 思芩 思謀 娑麼

唱 娑麼 字時 普願法界眾生 入般若波羅蜜

mén
门。

haopao hangpang hengpeng hongpong hu pu hao
32. 訶婆 (二合) 欣旁. 亨朋. 烘蓬. 呼蒲. 蒿

pao hai pai hi pi hin pin hanpan hin pin hanpan houpou haopao
袍. 哈排. 希毘. 希貧. 預拌. 希賓. 含薏. 叻哀. 訶婆

chàng haopao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 訶婆字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜

mén
门。

sao sangseng song su sao sai si sin san sin san sou sao
33. 綰 喪僧鬆蘇繰顯西辛珊芯糝艘綰

chàng sao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 綰字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜

mén
门。

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō saomao
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 娑麼.

haopao sao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
訶婆. 綰. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩波.

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nǎn sān tú
四生九有. 同登华藏玄门. 八难三途.

gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

huí xiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòng chéng fó dào
我等与众 生 皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sì shí
大方广佛华严经卷第四十

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

shí dìng pǐn dì èr shí qī zhī yī
十定品第二十七之一

ěr shí shì zūn zài mó jié tí guó ā lán rě fǎ pú tí chǎng
尔时，世尊在摩竭提国阿兰若法菩提场

zhōng shǐ chéngzhèng jué yú pǔ guāng míng diàn rù chà nà jì zhū fó sān
中始成正觉，于普光明殿入刹那际诸佛三

mèi yǐ yī qiè zhì zì shéntōng lì xiàn rú lái shēn qīng jìng wú ài
昧，以一切智自神通力现如来身，清净无碍，

wú suǒ yī zhǐ wú yǒu pānyuán zhù shē mó tā zuì jí jì jìng jù dà
无所依止，无有攀缘，住奢摩他最极寂静，具大

wēi dé wú suǒ rǎn zhuó néng lìng jiàn zhě xī dé kāi wù suí yí chū xīng bù
威德无所染著，能令见者悉得开悟，随宜出兴不

shī yú shí héng zhù yī xiàng suǒ wèi wú xiàng yǔ shí fó chà wēi chén shù
失于时，恒住一相所谓无相。与十佛刹微尘数

pú sà mó hē sà jù mǐ bù jiē rù guàn dǐng zhī wèi jù pú sà xíng
菩萨摩訶萨俱，靡不皆入灌顶之位，具菩萨行，

děng yú fǎ jiè wú liàng wú biān huò zhū pú sà pǔ jiàn sān mèi dà bēi
等于法界无量无边，获诸菩萨普见三昧，大悲

ān wěn yī qiè zhòng shēng shéntōng zì zài tóng yú rú lái zhì huì shēn
安隐一切众生，神通自在，同于如来智慧深

rù yǎn zhēn shí yì jù yī qiè zhì xiáng fú zhòng mó suī rù shì
入，演真实义，具一切智，降伏众魔，虽入世

jiān xīn héng jì jìng zhù yú pú sà wú zhù jiě tuō qí míng yuē jīn gāng
间心恒寂静，住于菩萨无住解脱。其名曰：金刚

huì pú sà wú děng huì pú sà yì yǔ huì pú sà zuì shèng huì pú
慧菩萨、无等慧菩萨、义语慧菩萨、最胜慧菩

sà cháng shě huì pú sà nà qié huì pú sà chéng jiù huì pú sà
萨、常舍慧菩萨、那伽慧菩萨、成就慧菩萨、

tiáo shùn huì pú sà dà lì huì pú sà nán sī huì pú sà wú ài huì
调顺慧菩萨、大力慧菩萨、难思慧菩萨、无碍慧

pú sà zēngshàng huì pú sà pǔ gòng huì pú sà rú lǐ huì pú sà
菩 萨 增 上 慧 菩 萨 普 供 慧 菩 萨 如 理 慧 菩 萨、
shànqiǎo huì pú sà fǎ zì zài huì pú sà fǎ huì pú sà jì jìng huì
善 巧 慧 菩 萨、 法 自 在 慧 菩 萨、 法 慧 菩 萨、 寂 静 慧
pú sà xū kōng huì pú sà yī xiàng huì pú sà shàn huì pú sà
菩 萨、 虚 空 慧 菩 萨、 一 相 慧 菩 萨、 善 慧 菩 萨、
rú huàn huì pú sà guǎng dà huì pú sà shì lì huì pú sà shì jiān
如 幻 慧 菩 萨、 广 大 慧 菩 萨、 势 力 慧 菩 萨、 世 间
huì pú sà fó dì huì pú sà zhēn shí huì pú sà zūn shèng huì pú
慧 菩 萨、 佛 地 慧 菩 萨、 真 实 慧 菩 萨、 尊 胜 慧 菩
sà zhì guāng huì pú sà wú biān huì pú sà niàn zhuāng yán pú sà
萨、 智 光 慧 菩 萨、 无 边 慧 菩 萨、 念 庄 严 菩 萨、
dá kōng jì pú sà xìng zhuāng yán pú sà shèn shēn jìng pú sà shàn
达 空 际 菩 萨、 性 庄 严 菩 萨、 甚 深 境 菩 萨、 善
jiě chù fēi chù pú sà dà guāng míng pú sà cháng guāng míng pú sà
解 处 非 处 菩 萨、 大 光 明 菩 萨、 常 光 明 菩 萨、
liǎo fó zhǒng pú sà xīn wáng pú sà yī xíng pú sà cháng xiàn shén
了 佛 种 菩 萨、 心 王 菩 萨、 一 行 菩 萨、 常 现 神
tōng pú sà zhì huì yá pú sà gōng dé chù pú sà fǎ dēng pú sà
通 菩 萨、 智 慧 芽 菩 萨、 功 德 处 菩 萨、 法 灯 菩 萨、
zhào shì pú sà chí shì pú sà zuì ān wěn pú sà zuì shàng pú sà
照 世 菩 萨、 持 世 菩 萨、 最 安 隐 菩 萨、 最 上 菩 萨、
wú shàng pú sà wú bǐ pú sà chāo lún pú sà wú ài xíng pú sà
无 上 菩 萨、 无 比 菩 萨、 超 伦 菩 萨、 无 碍 行 菩 萨、
guāng míng yàn pú sà yuè guāng pú sà yī chén pú sà jiān gù xíng
光 明 焰 菩 萨、 月 光 菩 萨、 一 尘 菩 萨、 坚 固 行
pú sà zhù fǎ yǔ pú sà zuì shèng chuáng pú sà pǔ zhuāng yán pú
菩 萨、 霏 法 雨 菩 萨、 最 胜 幢 菩 萨、 普 庄 严 菩
sà zhì yǎn pú sà fǎ yǎn pú sà huì yún pú sà zǒng chí wáng
萨、 智 眼 菩 萨、 法 眼 菩 萨、 慧 云 菩 萨、 总 持 王
pú sà wú zhù yuàn pú sà zhì zàng pú sà xīn wáng pú sà nèi
菩 萨、 无 住 愿 菩 萨、 智 藏 菩 萨、 心 王 菩 萨、 内
jué huì pú sà zhù fó zhì pú sà tuó luó ní yǒng jiàn lì pú sà chí
觉 慧 菩 萨、 住 佛 智 菩 萨、 陀 罗 尼 勇 健 力 菩 萨、 持
dì lì pú sà miào yuè pú sà xū mí dǐng pú sà bǎo dǐng pú sà
地 力 菩 萨、 妙 月 菩 萨、 须 弥 顶 菩 萨、 宝 顶 菩 萨、
pǔ guāng zhào pú sà wēi dé wáng pú sà zhì huì lún pú sà dà wēi
普 光 照 菩 萨、 威 德 王 菩 萨、 智 慧 轮 菩 萨、 大 威

dé pú sà dà lóngxiàng pú sà zhì zhí xíng pú sà bú tuì zhuǎn pú
德菩萨、大龙相菩萨、质直行菩萨、不退转菩
sà chí fǎ chuáng pú sà wú wàng shī pú sà shè zhū qù pú sà
萨、持法幢菩萨、无忘失菩萨、摄诸趣菩萨、
bù sī yì jué dìng huì pú sà yóu xì wú biān zhì pú sà wú jìn miào
不思議决定慧菩萨、游戏无边智菩萨、无尽妙
fǎ zàng pú sà zhì rì pú sà fǎ rì pú sà zhì zàng pú sà zhì
法藏菩萨、智日菩萨、法日菩萨、智藏菩萨、智
zé pú sà pǔ jiàn pú sà bù kōng jiàn pú sà jīn gāng yǒng¹⁷ pú sà
泽菩萨 普见菩萨 不空见菩萨 金刚踊¹⁷菩萨、
jīn gāng zhì pú sà jīn gāng yàn pú sà jīn gāng huì pú sà pǔ yǎn
金刚智菩萨、金刚焰菩萨、金刚慧菩萨、普眼
pú sà fó rì pú sà chí fó jīn gāng mì mì yì pú sà pǔ yǎn jìng
菩萨、佛日菩萨、持佛金刚秘密义菩萨、普眼境
jiè zhì zhuāng yán pú sà rú shì děng pú sà mó hē sà shí fó
界智庄严菩萨……。如是等菩萨摩诃萨十佛
chà wēi chén shù wǎng xī jiē yǔ pí lú zhē nà rú lái tóng xiū pú sà zhū
刹微尘数，往昔皆与毗卢遮那如来同修菩萨诸
shàngēn xíng
善根行。

ěr shí pǔ yǎn pú sà mó hē sà chéng fó shén lì cóng zuò ér
尔时，普眼菩萨摩诃萨承佛神力从座而

qǐ piān tǎn yòu jiān yòu xī zhuó dì hé zhǎng bó fó yán
起，偏袒右肩，右膝著地，合掌白佛言：

shì zūn wǒ yú rú lái yīng zhèng děng jué yù yǒu suǒ
“世尊！我于如来、应、正等觉，欲有所

wèn yuàn chuí āi xǔ fó yán pǔ yǎn zì rǔ suǒ wèn
问，愿垂哀许。”佛言：“普眼！恣汝所问，

dāng wèi rǔ shuō lìng rǔ xīn xǐ pǔ yǎn pú sà yán shì zūn
当为汝说，令汝心喜。”普眼菩萨言：“世尊！

pǔ xián pú sà jí zhù pǔ xián suǒ yǒu xíng yuàn zhū pú sà zhòng chéng jiù
普贤菩萨及住普贤所有行愿诸菩萨众，成就

jǐ hé sān mèi jiě tuō ér yú pú sà zhū dà sān mèi huò rù huò chū
几何三昧解脱，而于菩萨诸大三昧或入、或出、

huò shí ān zhù yǐ yú pú sà bù kě sī yì guǎng dà sān mèi shàn rù
或时安住？以于菩萨不可思议广大三昧善入

¹⁷ 大正藏：通

chū gù néng yú yī qiè sān mèi zì zài shéntōng biàn huà wú yǒu xiū xī
出故，能于一切三昧自在神通变化无有休息。”

fó yán shàn zāi pǔ yǎn rǔ wèi lì yì qù lái xiàn zài zhū
佛言：“善哉！普眼！汝为利益去、来、现在诸

pú sà zhòng ér wèn sī yì pǔ yǎn pǔ xián pú sà jīn xiàn zài cǐ
菩萨众而问斯义。普眼！普贤菩萨今现在此，

yǐ néng chéng jiù bù kè sī yì zì zài shéntōng chū guò yī qiè zhū pú
已能成就不可思议自在神通，出过一切诸菩

sà shàng nán kě zhí yù cóng yú wú liàng pú sà xíng shēng pú sà
萨上，难可值遇；从于无量菩萨行生，菩萨

dà yuàn xī yǐ qīng jìng suǒ xíng zhī xíng jiē wú tuì zhuǎn wú liàng bō luó
大愿悉已清净，所行之行皆无退转，无量波罗

mì mén wú ài tuó luó ní mén wú jìn biàn cái mén jiē xī yǐ dé
蜜门、无碍陀罗尼门、无尽辩才门皆悉已得，

qīng jìng wú ài dà bēi lì yì yī qiè zhòng shēng yǐ běn yuàn lì jìn wèi
清净无碍，大悲利益一切众生，以本愿力尽未

lái jì ér wú yàn juàn rǔ yīng qǐng bǐ bǐ dāng wèi rǔ shuō qí sān mèi
来际而无厌倦。汝应请彼，彼当为汝说其三昧

zì zài jiě tuō
自在解脱。”

ěr shí huì zhōng zhū pú sà zhòng wén pǔ xián míng jí shí huò dé
尔时，会中诸菩萨众闻普贤名，即时获得

bù kě sī yì wú liàng sān mèi qí xīn wú ài jì rán bú dòng zhì huì
不可思议无量三昧，其心无碍寂然不动，智慧

guǎng dà nán kě cè liáng jìng jiè shēn wú néng yǔ děng xiàn qián xī
广大难可测量，境界甚深无能与等；现前悉

jiàn wú shù zhū fó dé rú lái lì tóng rú lái xìng qù lái xiàn
见无数诸佛，得如来力，同如来性，去、来、现

zài mí bù míng zhào suǒ yǒu fú dé bù kě qióng jìn yī qiè shéntōng jiē
在靡不明照，所有福德不可穷尽，一切神通皆

yǐ jù zú qí zhū pú sà yú pǔ xián suǒ xīn shēng zūn zhòng kě yǎng
已具足。其诸菩萨于普贤所，心生尊重，渴仰

yù jiàn xī yú zhòng huì zhōu biàn guān chá ér jìng bù dǔ yì bú jiàn qí
欲见，悉于众会周遍观察而竟不睹，亦不见其

suǒ zuò zhī zuò cǐ yóu rú lái wēi lì suǒ chí yì shì pǔ xián shéntōng zì
所坐之座。此由如来威力所持，亦是普贤神通自

zài shǐ qí rán ěr
在使其然耳。

ěr shí pǔ yǎn pú sà bó fó yán shì zūn pǔ xián pú sà
尔时，普眼菩萨白佛言：“世尊！普贤菩萨

jīn hé suǒ zài fó yán pǔ yǎn pǔ xián pú sà jīn xiàn zài
今何所在？”佛言：“普眼！普贤菩萨今现在

cǐ dào chǎng zhòng huì qīn jìn wǒ zhù chū wú dòng yí shì shí
此道场众会，亲近我住，初无动移。”是时，

pǔ yǎn jí zhū pú sà fù gèng guān chá dào chǎng zhòng huì zhōu biàn qiú
普眼及诸菩萨复更观察道场众会，周遍求

mì bó fó yán shì zūn wǒ děng jīn zhě yóu wèi dé jiàn pǔ xián pú
觅，白佛言：“世尊！我等今者犹未得见普贤菩

sà qí shēn jí zuò fó yán rú shì shàn nán zǐ rǔ děng
萨其身及座。”佛言：“如是，善男子！汝等

hé gù ér bù dé jiàn shàn nán zǐ pǔ xián pú sà zhù chù shēn shēn
何故而不得见？善男子！普贤菩萨住处甚深

bù kě shuō gù pǔ xián pú sà huò wú biān zhì huì mén rù shī zǐ fèn
不可说故。普贤菩萨获无边智慧门，入师子奋

xùn dìng dé wú shàng zì zài yòng rù qīng jìng wú ài jì shēng rú lái
迅定，得无上自在用，入清净无碍际，生如来

shí zhǒng lì yǐ fǎ jiè zàng wéi shēn yī qiè rú lái gòng suǒ hù niàn
十种力，以法界藏为身，一切如来共所护念，

yú yī niàn qǐng xī néng zhèng rù sān shì zhū fó wú chā bié zhì shì gù
于一念顷悉能证入三世诸佛无差别智，是故

rǔ děng bù néng jiàn ěr
汝等不能见耳。”

ěr shí pǔ yǎn pú sà wén rú lái shuō pǔ xián pú sà qīng jìng gōng
尔时，普眼菩萨闻如来说普贤菩萨清净功

dé dé shí qiān ā sēng qí sān mèi yǐ sān mèi lì fù biàn guān chá
德，得十千阿僧祇三昧；以三昧力复遍观察，

kě yǎng yù jiàn pǔ xián pú sà yì bù néng dǔ qí yú yī qiè zhū pú
渴仰欲见普贤菩萨，亦不能睹。其余一切诸菩

sà zhòng jù yì bú jiàn shí pǔ yǎn pú sà cóng sān mèi qǐ bó fó
萨众俱亦不见。时，普眼菩萨从三昧起，白佛

yán shì zūn wǒ yǐ rù shí qiān ā sēng qí sān mèi qiú jiàn pǔ xián
言：“世尊！我已入十千阿僧祇三昧，求见普贤

ér jìng bù dé bú jiàn qí shēn jí shēn yè yǔ jí yǔ yè yì jí yì
而竟不得，不见其身及身业、语及语业、意及意

yè zuò jí zhù chù xī jiē bú jiàn fó yán rú shì rú shì
业、座及住处，悉皆不见。”佛言：“如是如是！

shànnán zǐ dāng zhī jiē yǐ pǔ xián pú sà zhù bù sī yì jiě tuō zhī
善男子！当知皆以普贤菩萨住不思議解脱之

lì pǔ yǎn yú rǔ yì yún hé pō yǒu rén néng shuō huàn shù wén zì
力。普眼！于汝意云何？颇有人能说幻术文字

zhōng zhǒng zhǒng huàn xiàng suǒ zhù chù fǒu dá yán fú yě
中种种幻相所住处不？”答言：“不也。”

fó yán pǔ yǎn huàn zhōng huàn xiàng shàng bù kě shuō hé kuàng
佛言：“普眼！幻中幻相尚不可说，何况

pǔ xián pú sà mì mì shēn jìng jiè mì mì yǔ jìng jiè mì mì yì jìng jiè
普贤菩萨秘密身境界、秘密语境界、秘密意境界，

ér yú qí zhōng néng rù néng jiàn hé yǐ gù pǔ xián pú sà jìng jiè
而于其中能入能见？何以故？普贤菩萨境界

shèn shēn bù kě sī yì wú yǒu liàng yǐ guò liàng jǔ yào yán zhī
甚深，不可思议，无有量、已过量。举要言之，

pǔ xián pú sà yǐ jīn gāng huì pǔ rù fǎ jiè yú yī qiè shì jiè wú suǒ
普贤菩萨以金刚慧普入法界，于一切世界无所

xíng wú suǒ zhù zhī yī qiè zhòng shēng shēn jī fēi shēn wú qù wú
行、无所住，知一切众生身皆即非身，无去无

lái dé wú duàn jìn wú chā bié zì zài shén tōng wú yī wú zuò
来，得无断尽、无差别自在神通，无依无作，

wú yǒu dòng zhuǎn zhì yú fǎ jiè jiū jìng biān jì shànnán zǐ ruò yǒu
无有动转，至于法界究竟边际。善男子！若有

dé jiàn pǔ xián pú sà ruò dé chéng shì ruò dé wén míng ruò yǒu sī
得见普贤菩萨，若得承事，若得闻名，若有思

wéi ruò yǒu yì niàn ruò shēng xìn jiě ruò qín guān chá ruò shǐ qù
惟，若有忆念，若生信解，若勤观察，若始趣

xiàng ruò zhèng qiú mì ruò xìng shì yuàn xiāng xù bù jué jiē huò
向，若正求觅，若兴誓愿，相续不绝，皆获

lì yì wú kōng guò zhě
利益，无空过者。”

ěr shí pǔ yǎn jí yī qiè pú sà zhòng yú pǔ xián pú sà xīn
尔时，普眼及一切菩萨众于普贤菩萨心

shēng kě yǎng yuàn dé zhān jìn zuò rú shì yán nán mó yī qiè zhū
生渴仰，愿得瞻覲，作如是言：“南无一切诸

fó nán mó pǔ xián pú sà rú shì sān chēng tóu dǐng lǐ jìng
佛！南无普贤菩萨！”如是三称，头顶礼敬。

ěr shí fó gào pǔ yǎn pú sà jí zhū zhòng huì yán zhū fó zǐ rǔ
尔时，佛告普眼菩萨及诸众会言：“诸佛子！汝

děng yí gèng lǐ jìng pǔ xián yīn qín qiú qǐng yòuyīngzhuān zhì guānchá
等宜更礼敬普贤，殷懃求请，又应专至观察
shí fāng xiǎng pǔ xiánshēnxiàn zài qí qián rú shì sī wéi zhōubiàn fǎ
十方，想普贤身现在其前。如是思惟，周遍法
jiè shēn xīn xìn jiě yàn lí yī qiè shì yǔ pǔ xiántóng yī xíngyuàn
界，深信信解，厌离一切，誓与普贤同一行愿：
rù yú bú èr zhēn shí zhī fǎ qí shēn pǔ xiàn yī qiè shì jiān xī zhī
入于不二真实之法，其身普现一切世间，悉知
zhòngshēngzhūgēnchābié biàn yī qiè chù jí pǔ xiándào ruònéng fā
众生诸根差别，遍一切处集普贤道。若能发
qǐ rú shì dà yuàn zé dāng dé jiàn pǔ xián pú sà shì shí pǔ
起如是大愿，则当得见普贤菩萨。”是时，普
yǎnwén fó cǐ yǔ yǔ zhū pú sà jù shí dǐng lǐ qiú qǐng dé jiàn pǔ xián
眼闻佛此语，与诸菩萨俱时顶礼，求请得见普贤
dà shì
大士。

ěr shí pǔ xián pú sà jí yǐ jiě tuō shéntōng zhī lì rú qí suǒ
尔时，普贤菩萨即以解脱神通之力，如其所
yīngwèixiàn sè shēn lìng bǐ yī qiè zhū pú sà zhòng jiē jiàn pǔ xián qīn jìn
应为现色身，令彼一切诸菩萨众皆见普贤亲近
rú lái yú cǐ yī qiè pú sà zhòng zhōng zuò lián huā zuò yì jiàn yú yú
如来，于此一切菩萨众中坐莲华座；亦见于余
yī qiè shì jiè yī qiè fó suǒ cóng bǐ cì dì xiāng xù ér lái yì jiàn
一切世界一切佛所，从彼次第相续而来；亦见
zài bǐ yī qiè fó suǒ yǎnshuō yī qiè zhū pú sà xíng kāi shì yī qiè zhì
在彼一切佛所，演说一切诸菩萨行，开示一切智
zhì zhī dào chǎnmíng yī qiè pú sà shéntōng fēn bié yī qiè pú sà wēi
智之道，阐明一切菩萨神通，分别一切菩萨威
dé shì xiàn yī qiè sān shì zhū fó shì shí pǔ yǎn pú sà jí yī qiè
德，示现一切三世诸佛。是时，普眼菩萨及一切
pú sà zhòng jiàn cǐ shén biàn qí xīn yǒngyuè shēng dà huān xǐ mò
菩萨众见此神变，其心踊跃，生大欢喜，莫
bù dǐng lǐ pǔ xián pú sà xīn shēng zūnzhòng rú jiàn shí fāng yī qiè zhū
不顶礼普贤菩萨，心生尊重，如见十方一切诸
fó
佛。

shì shí yǐ fó dà wēi shén lì jí zhū pú sà xìn jiě zhī lì pǔ
是时，以佛大威神力及诸菩萨信解之力，普

xián pú sà běnyuàn lì gù zì rán ér yù shí qiānzhǒng yún suǒ wèi
贤菩萨本愿力故，自然而雨十千种云。所谓：
zhǒngzhǒnghuā yún zhǒngzhǒngmǎnyún zhǒngzhǒngxiāng yún zhǒngzhǒng
种种华云、种种鬘云、种种香云、种种
mò xiāng yún zhǒngzhǒng gài yún zhǒngzhǒng yī yún zhǒngzhǒng yán
末香云、种种盖云、种种衣云、种种严
jù yún zhǒngzhǒngzhēnbǎo yún zhǒngzhǒngshāoxiāng yún zhǒngzhǒng
具云、种种珍宝云、种种烧香云、种种
zēng cǎi yún bù kě shuō shì jiè liù zhǒngzhèndòng zòu tiān yīn yuè
增彩云。不可说世界六种震动；奏天音乐，
qí shēng yuǎn wén bù kě shuō shì jiè fàng dà guāng míng qí guāng pǔ
其声远闻不可说世界；放大光明，其光普
zhào bù kě shuō shì jiè lìng sān è qù xī dé chú miè yán jìng bù kě
照不可说世界，令三恶趣悉得除灭，严净不可
shuō shì jiè lìng bù kě shuō pú sà rù pǔ xián xíng bù kě shuō pú sà
说世界，令不可说菩萨入普贤行、不可说菩萨
chéng pǔ xián xíng bù kě shuō pú sà yú pǔ xián xíng yuàn xī dé yuán mǎn
成普贤行，不可说菩萨于普贤行愿悉得圆满
chéng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
成阿耨多罗三藐三菩提。

ěr shí pǔ yǎn pú sà bó fó yán shì zūn pǔ xián pú sà
尔时，普眼菩萨白佛言：“世尊！普贤菩萨

shì zhù dà wēi dé zhě zhù wú děngzhě zhù wú guòzhě zhù bú tuì zhě
是住大威德者、住无等者、住无过者、住不退者、
zhù píngděngzhě zhù bú huàizhě zhù yī qiè chā bié fǎ zhě zhù yī
住平等者、住不坏者、住一切差别法者、住一
qiè wú chā bié fǎ zhě zhù yī qiè zhòng shēng shàn qiǎo xīn suǒ zhù zhě zhù
切无差别法者、住一切众生善巧心所住者、住
yī qiè fǎ zì zài jiě tuō sān mèi zhě fó yán rú shì rú shì
一切法自在解脱三昧者。”佛言：“如是如是！

pǔ yǎn rú rǔ suǒ shuō pǔ xián pú sà yǒu ā sēng qí qīng jìng gōng dé
普眼！如汝所说，普贤菩萨有阿僧祇清净功德，
suǒ wèi wú děng zhuāng yángōng dé wú liàng bǎo gōng dé bù sī yì
所谓：无等庄严功德、无量宝功德、不思议
hǎi gōng dé wú liàng xiàngōng dé wú biān yún gōng dé wú biān jì
海功德、无量相功德、无边云功德、无边际
bù kě chēng zàngōng dé wú jìn fǎ gōng dé bù kě shuō gōng dé
不可称赞功德、无尽法功德、不可说功德、

yī qiè fó gōng dé chēng yáng zàn tàn bù kě jìn gōng dé
一切佛功德、称扬赞叹不可尽功德。”

ěr shí rú lái gào pǔ xián pú sà yán pǔ xián rǔ yīng wèi
尔时，如来告普贤菩萨言：“普贤！汝应为

pǔ yǎn jí cǐ huì zhōng zhū pú sà zhòng shuō shí dà sān mèi lìng dé shàn
普眼及此会中诸菩萨众说十大三昧，令得善

rù chéng mǎn pǔ xián suǒ yǒu xíng yuàn zhū pú sà mó hē sà shuō cǐ shí
入，成满普贤所有行愿。诸菩萨摩诃萨说此十

dà sān mèi gù lìng guò qù pú sà yǐ dé chū lí xiàn zài pú sà jīn dé
大三昧故，令过去菩萨已得出离，现在菩萨今得

chū lí wèi lái pú sà dāng dé chū lí hé zhě wéi shí yī zhě pǔ
出离，未来菩萨当得出离。何者为十？一者普

guāng dà sān mèi èr zhě miào guāng dà sān mèi sān zhě cì dì biàn wǎng
光大三昧，二者妙光大三昧，三者次第遍往

zhū fó guó tǔ dà sān mèi sì zhě qīng jìng shēn xīn xíng dà sān mèi wǔ zhě
诸佛国土大三昧，四者清净深心行大三昧，五者

zhī guò qù zhuāng yán zàng dà sān mèi liù zhě zhì guāng míng zàng dà sān
知过去庄严藏大三昧，六者智光明藏大三

mèi qī zhě liǎo zhī yī qiè shì jiè fó zhuāng yán dà sān mèi bā zhě zhòng
昧，七者了知一切世界佛庄严大三昧，八者众

shēng chā bié shēn dà sān mèi jiǔ zhě fǎ jiè zì zài dà sān mèi shí zhě
生差别身大三昧，九者法界自在大三昧，十者

wú ài lún dà sān mèi cǐ shí dà sān mèi zhū dà pú sà nǎi néng shàn rù
无碍轮大三昧。此十大三昧，诸大菩萨乃能善入，

qù lái xiàn zài yī qiè zhū fó yǐ shuō dāng shuō xiàn shuō ruò
去、来、现在一切诸佛已说、当说、现说。若

zhū pú sà ài yào zūn zhòng xiū xí bú xiè zé dé chéng jiù rú shì zhī
诸菩萨爱乐尊重，修习不懈，则得成就如是之

rén zé míng wéi fó zé míng rú lái yì zé míng wéi dé shí lì rén
人，则名为佛，则名如来，亦则名为得十力人，

yì míng dǎo shī yì míng dà dǎo shī yì míng yī qiè zhì yì míng yī
亦名导师，亦名大导师，亦名一切智，亦名一

qiè jiàn yì míng zhù wú ài yì míng dá zhū jìng yì míng yī qiè fǎ
切见，亦名住无碍，亦名达诸境，亦名一切法

zì zài cǐ pú sà pǔ rù yī qiè shì jiè ér yú shì jiè wú suǒ zhuó
自在。此菩萨普入一切世界，而于世界无所著；

pǔ rù yī qiè zhòng shēng jiè ér yú zhòng shēng wú suǒ qǔ pǔ rù yī
普入一切众生界，而于众生无所取；普入一

qiè shēn ér yú shēn wú suǒ ài pǔ rù yī qiè fǎ jiè ér zhī fǎ jiè
切身，而于身无所碍；普入一切法界，而知法界
wú yǒubiān qīn jìn sān shì yī qiè fó míngjiàn yī qiè zhū fó fǎ qiǎo
无有边。亲近三世一切佛，明见一切诸佛法，巧
shuō yī qiè wén zì liǎo dá yī qiè jiǎ míng chéng jiù yī qiè pú sà qīng
说一切文字，了达一切假名，成就一切菩萨清
jìng dào ān zhù yī qiè pú sà chā bié xíng yú yī niàn zhōng pǔ dé
净道，安住一切菩萨差别行。于一念中，普得
yī qiè sān shì zhì pǔ zhī yī qiè sān shì fǎ pǔ shuō yī qiè zhū fó jiào
一切三世智，普知一切三世法，普说一切诸佛教，
pǔ zhuǎn yī qiè bú tuì lún yú qù lái xiàn zài yī yī shì pǔ
普转一切不退轮，于去、来、现在一一世，普
zhèng yī qiè pú tí dào yú cǐ yī yī pú tí zhōng pǔ liǎo yī qiè fó
证一切菩提道；于此一一菩提中，普了一切佛
suǒ shuō cǐ shì zhū pú sà fǎ xiàng mén shì zhū pú sà zhì jué mén
所说。此是诸菩萨法相门，是诸菩萨智觉门，
shì yī qiè zhǒng zhì wú shèng chuāng mén shì pǔ xián pú sà zhū xíng yuàn
是一切种智无胜幢门，是普贤菩萨诸行愿
mén shì měng lì shéntōng shì yuàn mén shì yī qiè zǒng chí biàn cái mén
门，是猛利神通誓愿门，是一切总持辩才门，
shì sān shì zhū fǎ chā bié mén shì yī qiè zhū fó shì xiàn mén shì yǐ sà
是三世诸法差别门，是一切诸佛示现门，是以萨
pó rě ān lì yī qiè zhòng shēng mén shì yǐ fó shén lì yán jìng yī qiè
婆若安立一切众生门，是以佛神力严净一切
shì jiè mén ruò pú sà rù cǐ sān mèi dé fǎ jiè lì wú yǒu qióng jìn
世界门。若菩萨入此三昧，得法界力无有穷尽，
dé xū kōng xíng wú yǒu zhàng ài dé fǎ wáng wèi wú liàng zì zài pì rú
得虚空行无有障碍；得法王位无量自在，譬如
shì jiānguàn dǐng shòu zhí dé wú biān zhì yī qiè tōng dá dé guǎng
世间灌顶受职。得无边智，一切通达；得广
dà lì shí zhǒng yuán mǎn chéng wú zhēng xīn rù jì miè jì dà
大力，十种圆满；成无诤心，入寂灭际；大
bēi wú wèi yóu rú shī zǐ wéi zhì huì zhàng fū rán zhèng fǎ míng dēng
悲无畏，犹如师子；为智慧丈夫，然正法明灯；
yī qiè gōng dé tàn bù kě jìn shēng wén dú jué mò néng sī yì dé
一切功德叹不可尽，声闻、独觉莫能思议；得
fǎ jiè zhì zhù wú dòng jì ér néng suí sù zhǒng zhǒng kāi yǎn zhù
法界智，住无动际，而能随俗种种开演；住

yú wú xiàng shàn rù fǎ xiàng dé zì xìngqīngjìngzàng shēng rú lái
于无相，善入法相；得自性清净藏，生如来
qīngjìng jiā shàn kāi zhǒngzhǒngchā bié fǎ mén ér yǐ zhì huì liǎo wú
清净家；善开种种差别法门，而以智慧了无
suǒ yǒu shàn zhī yú shí cháng xíng fǎ shī kāi wù yī qiè míng wéi zhì
所有；善知于时，常行法施开悟一切，名为智
zhě pǔ shè zhòng shēng xī lìng qīng jìng yǐ fāng biàn zhì shì chéng fó
者；普摄众生，悉令清净；以方便智示成佛
dào ér cháng xiū xíng pú sà zhī xíng wú yǒu duàn jìn rù yī qiè zhì fāng
道，而常修行菩萨之行无有断尽；入一切智方
biàn jìng jiè shì xiàn zhǒng zhǒng guǎng dà shén tōng shì gù pǔ xián
便境界，示现种种广大神通。是故，普贤！
rǔ jīn yīng dāng fēn bié guǎng shuō yī qiè pú sà shí dà sān mèi jīn cǐ
汝今应当分别广说一切菩萨十大三昧，今此
zhòng huì xián jiē yuàn wén
众会咸皆愿闻。”

ěr shí pǔ xián pú sà chéng rú lái zhǐ guān pǔ yǎn děng zhū pú
尔时，普贤菩萨承如来旨，观普眼等诸菩
sà zhòng ér gào zhī yán
萨众而告之言：

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà pǔ guāng míng sān mèi
“佛子！云何为菩萨摩诃萨普光明三昧？
fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng wú jìn fǎ hé zhě wéi shí
佛子！此菩萨摩诃萨有十种无尽法。何者为十？
suǒ wèi zhū fó chū xiàn zhì wú jìn zhòng shēng biàn huà zhì wú jìn shì
所谓：诸佛出现智无尽、众生变化智无尽、世
jiè rú yǐng zhì wú jìn shēn rù fǎ jiè zhì wú jìn shàn shè pú sà zhì wú
界如影智无尽、深入法界智无尽、善摄菩萨智无
jìn pú sà bú tuì zhì wú jìn shànguān yī qiè fǎ yì zhì wú jìn shàn
尽、菩萨不退智无尽、善观一切法义智无尽、善
chí xīn lì zhì wú jìn zhù guǎng dà pú tí xīn zhì wú jìn zhù yī qiè
持心力智无尽、住广大菩提心智无尽、住一切
fó fǎ yī qiè zhì yuàn lì zhì wú jìn fó zǐ shì míng pú sà mó hē
佛法一切智愿力智无尽。佛子！是名菩萨摩诃
sà shí zhǒng wú jìn fǎ fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng wú
萨十种无尽法。佛子！此菩萨摩诃萨发十种无
biān xīn hé děng wéi shí suǒ wèi fā dù tuō yī qiè zhòng shēng wú
边心。何等为十？所谓：发度脱一切众生无

biān xīn fā chéng shì yī qiè zhū fó wú biān xīn fā gòngyǎng yī qiè
边心；发承事一切诸佛无边心；发供养一切
zhū fó wú biān xīn fā pǔ jiàn yī qiè zhū fó wú biān xīn fā shòu chí yī
诸佛无边心；发普见一切诸佛无边心；发受持一
qiè fó fǎ bú wàng shī wú biān xīn fā shì xiàn yī qiè fó wú liàngshén
切佛法不忘失无边心；发示现一切佛无量神
biàn wú biān xīn fā wéi dé fó lì gù bù shě yī qiè pú tí xíng wú biān
变无边心；发为得佛力故，不舍一切菩提行无边
xīn fā pǔ rù yī qiè zhì wēi xì jìng jiè shuō yī qiè fó fǎ wú biān xīn
心；发普入一切智微细境界，说一切佛法无边心；
fā pǔ rù fó bù sī yì guǎng dà jìng jiè wú biān xīn fā yú fó biàn cái
发普入佛不思議广大境界无边心；发于佛辩才
qǐ shēn zhì yào lǐngshòuzhū fó fǎ wú biān xīn fā shì xiànzhǒngzhǒng
起深志乐，领受诸佛法无边心；发示现种种
zì zài shēn rù yī qiè rú lái dào chǎng zhòng huì wú biān xīn shì wéi
自在身，入一切如来道场众会无边心。是为
shí fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù sān mèi chà bié zhì
十。佛子！此菩萨摩诃萨有十种入三昧差别智。
hé zhě wéi shí suǒ wèi dōng fāng rù dìng xī fāng qǐ xī fāng rù dìng
何者为十？所谓：东方入定西方起，西方入定
dōng fāng qǐ nán fāng rù dìng běi fāng qǐ běi fāng rù dìng nán fāng qǐ
东方起，南方入定北方起，北方入定南方起，
dōng běi fāng rù dìng xī nán fāng qǐ xī nán fāng rù dìng dōng běi fāng qǐ
东北方入定西南方起，西南方入定东北方起，
xī běi fāng rù dìng dōng nán fāng qǐ dōng nán fāng rù dìng xī běi fāng qǐ
西北方入定东南方起，东南方入定西北方起，
xià fāng rù dìng shàng fāng qǐ shàng fāng rù dìng xià fāng qǐ shì wéi
下方入定上方起，上方入定下方起。是为
shí
十。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù dà sān mèi
“佛子！此菩萨摩诃萨有十种入大三昧

shàn qiǎo zhì hé zhě wéi shí fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ sān qiān
善巧智。何者为十？佛子！菩萨摩诃萨以三千
dà qiān shì jiè wéi yī lián huā xiàn shēn biàn cǐ lián huā zhī shàng jié jiā
大千世界为一莲华，现身遍此莲华之上结跏
fū zuò shēn zhōng fù xiàn sān qiān dà qiān shì jiè qí zhōng yǒu bǎi yì
趺坐，身中复现三千大千世界，其中有百亿

sì tiān xià yī yī sì tiān xià xiàn bǎi yì shēn yī yī shēn rù bǎi yì bǎi
四天下，一一四天下现百亿身，一一身入百亿百
yì sānqiān dà qiān shì jiè yú bǐ shì jiè yī yī sì tiān xià xiàn bǎi yì
亿三千大千世界，于彼世界一一四天下现百亿
bǎi yì pú sà xiū xíng yī yī pú sà xiū xíng shēng bǎi yì bǎi yì jué dìng
百亿菩萨修行，一一菩萨修行生百亿百亿决定
jiě yī yī jué dìng jiě lìng bǎi yì bǎi yì gēn xìng yuán mǎn yī yī gēn
解，一一决定解令百亿百亿根性圆满，一一根
xìng chéng bǎi yì bǎi yì pú sà fǎ bú tuì yè rán suǒ xiàn shēn fēi yī fēi
性成百亿百亿菩萨法不退业。然所现身非一非
duō rù dìng chū dìng wú suǒ cuò luàn fó zǐ rú luó hóu ā xiū luó
多，入定、出定无所错乱。佛子！如罗睺阿修罗
wáng běn shēn cháng qī bǎi yóu xún huà xíng cháng shí liù wàn bā qiān yóu
王，本身长七百由旬，化形长十六万八千由
xún yú dà hǎi zhōng chū qí bàn shēn yǔ xū mí shān ér zhèng qí děng
旬，于大海中出其半身，与须弥山而正齐等。
fó zǐ bǐ ā xiū luó wáng suī huà qí shēn cháng shí liù wàn bā qiān
佛子！彼阿修罗王虽化其身长十六万八千
yóu xún rán yì bú huài běn shēn zhī xiàng zhū yùn jiè chù xī jiē
由旬，然亦不坏本身之相，诸蕴、界、处悉皆
rú běn xīn bú cuò luàn bú yú biàn huà shēn ér zuò tā xiǎng yú qí
如本，心不错乱，不于变化身而作他想，于其
běn shēn shēng fēi jǐ xiǎng běn shòu shēng shēn héng shòu zhū lè huà shēn
本身生非己想，本受生身恒受诸乐，化身
cháng xiàn zhǒng zhǒng zì zài shén tōng wēi lì fó zǐ ā xiū luó wáng
常现种种自在神通威力。佛子！阿修罗王
yǒu tān huì chī jù zú jiāo màn shàng néng rú shì biàn xiàn qí shēn
有贪、恚、痴，具足傲慢，尚能如是变现其身；
hé kuàng pú sà mó hē sà néng shēn liǎo dá xīn fǎ rú huàn yī qiè shì
何况菩萨摩訶萨能深了达心法如幻，一切世
jiān jiē xī rú mèng yī qiè zhū fó chū xīng yú shì jiē rú yǐng xiàng yī
间皆悉如梦，一切诸佛出兴于世皆如影像，一
qiè shì jiè yóu rú biàn huà yán yǔ yīn shēng xī jiē rú xiǎng jiàn rú shí
切世界犹如变化，言语音声悉皆如响，见如实
fǎ yǐ rú shí fǎ ér wéi qí shēn zhī yī qiè fǎ běn xìng qīng jìng liǎo
法，以如实法而为其身，知一切法本性清净，了
zhī shēn xīn wú yǒu shí tǐ qí shēn pǔ zhù wú liàng jìng jiè yǐ fó zhì
知身心无有实体，其身普住无量境界，以佛智

huì guǎng dà guāng míng jìng xiū yī qiè pú tí zhī xíng
慧广大光明净修一切菩提之行！

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sān mèi chāo guò shì jiān
“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，超过世间，
yuǎn lí shì jiān wú néng huò luàn wú néng yǐng duó fó zǐ pì rú
远离世间，无能惑乱，无能映夺。佛子！譬如
bǐ qiū guān chá nèi shēn zhù bú jìng guān shěn jiàn qí shēn jiē shì bú jìng
比丘观察内身，住不净观，审见其身皆是不净。
pú sà mó hē sà yì fù rú shì zhù cǐ sān mèi guān chá fǎ shēn
菩萨摩诃萨亦复如是，住此三昧，观察法身，
jiàn zhū shì jiān pǔ rù qí shēn yú zhōng míng jiàn yī qiè shì jiān jí shì jiān
见诸世间普入其身，于中明见一切世间及世间
fǎ yú zhū shì jiān jí shì jiān fǎ jiē wú suǒ zhuó fó zǐ shì míng pú
法，于诸世间及世间法皆无所著。佛子！是名菩
sà mó hē sà dì yī pǔ guāng míng dà sān mèi shàn qiǎo zhì
萨摩诃萨第一普光明大三昧善巧智。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà miào guāng míng sān mèi
“佛子！云何为菩萨摩诃萨妙光明三昧？
fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà néng rù sān qiān dà qiān shì jiè wēi chén
佛子！此菩萨摩诃萨能入三千大千世界微尘
shù sān qiān dà qiān shì jiè yú yī yī shì jiè xiàn sān qiān dà qiān shì jiè
数三千大千世界，于一一世界现三千大千世界
wēi chén shù shēn yī yī shēn fàng sān qiān dà qiān shì jiè wēi chén shù
微尘数身，一一身放三千大千世界微尘数
guāng yī yī guāng xiàn sān qiān dà qiān shì jiè wēi chén shù sè yī yī
光，一一光现三千大千世界微尘数色，一一
sè zhào sān qiān dà qiān shì jiè wēi chén shù shì jiè yī yī shì jiè zhōng
色照三千大千世界微尘数世界，一一世界中
tiáo fú sān qiān dà qiān shì jiè wēi chén shù zhòng shēng shì zhū shì jiè
调伏三千大千世界微尘数众生。是诸世界
zhǒng zhǒng bù tóng pú sà xī zhī suǒ wèi shì jiè zá rǎn shì jiè
种种不同，菩萨悉知，所谓：世界杂染、世界
qīng jìng shì jiè suǒ yīn shì jiè jiàn lì shì jiè tóng zhù shì jiè guāng
清净、世界所因、世界建立、世界同住、世界光
sè shì jiè lái wǎng rú shì yī qiè pú sà xī zhī pú sà xī rù
色、世界来往；如是一切，菩萨悉知，菩萨悉入。
shì zhū shì jiè yì xī lái rù pú sà zhī shēn rán zhū shì jiè wú yǒu zá
是诸世界亦悉来入菩萨之身，然诸世界无有杂

luàn zhǒngzhǒngzhū fǎ yì bú huàimiè fó zǐ pì rú rì chūrào xū
乱，种种诸法亦不坏灭。佛子！譬如日出绕须
mí shān zhào qī bǎoshān qí qī bǎoshān jí bǎoshānjiān jiē yǒuguāng
弥山、照七宝山，其七宝山及宝山间皆有光
yǐng fēn míng xiǎn xiàn qí bǎoshān shàng suǒ yǒu rì yǐng mò bù xiǎn xiàn shān
影分明显现，其宝山上所有日影莫不显现山
jiān yǐng zhōng qí qī shān jiān suǒ yǒu rì yǐng yì xī xiǎn xiàn shān shàng yǐng
间影中，其七山间所有日影亦悉显现山上影
zhōng rú shì zhǎn zhuǎn gèng xiāng yǐng xiàn huò shuō rì yǐng chū qī bǎo
中；如是展转，更相影现，或说日影出七宝
shān huò shuō rì yǐng chū qī shān jiān huò shuō rì yǐng rù qī bǎoshān
山，或说日影出七山间，或说日影入七宝山，
huò shuō rì yǐng rù qī shān jiān dàn cǐ rì yǐng gèng xiāng zhào xiàn wú
或说日影入七山间；但此日影更相照现，无
yǒu biān jì tǐ xìng fēi yǒu yì fù fēi wú bú zhù yú shān bù lí
有边际，体性非有，亦复非无，不住于山，不离
yú shān bú zhù yú shuǐ yì bù lí shuǐ fó zǐ pú sà mó hē sà
于山，不住于水，亦不离水。佛子！菩萨摩訶萨
yì fù rú shì zhù cǐ miào guāng guǎng dà sān mèi bú huài shì jiān ān
亦复如是，住此妙光广大三昧，不坏世间安
lì zhī xiàng bú miè shì jiān zhū fǎ zì xìng bú zhù shì jiè nèi bú zhù
立之相，不灭世间诸法自性；不住世界内，不住
shì jiè wài yú zhū shì jiè wú suǒ fēn bié yì bú huài yú shì jiè zhī xiàng
世界外；于诸世界无所分别，亦不坏于世界之相；
guān yī qiè fǎ yī xiàng wú xiàng yì bú huài yú zhū fǎ zì xìng zhù zhēn
观一切法一相无相，亦不坏于诸法自性；住真
rú xìng héng bù shě lí fó zǐ pì rú huàn shī shàn zhī huàn shù
如性，恒不舍离。佛子！譬如幻师善知幻术，
zhù sì qú dào zuò zhū huàn shì yú yī rì zhōng yī xū yǔ qǐng huò xiàn
住四衢道作诸幻事，于一日中一须臾顷，或现
yī rì huò xiàn yī yè huò fù xiàn zuò qī rì qī yè bàn yuè yī yuè
一日，或现一夜，或复现作七日七夜半月一月、
yī nián bǎi nián suí qí suǒ yù jiē néng shì xiàn chéng yì jù luò quán
一年百年，随其所欲皆能示现城邑聚落、泉
liú hé hǎi rì yuè yún yǔ gōng diàn wū zhái rú shì yī qiè mǐ bù jù
流河海、日月云雨、宫殿屋宅，如是一切靡不具
zú bù yǐ shì xiàn jīng nián suì gù huài qí gēn běn yī rì yī shí bù
足；不以示现经年岁故，坏其根本一日一时；不

yǐ běn shí jí duǎn cù gù huài qí suǒ xiàn rì yuè nián suì huàn xiàng
以本时极短促故，坏其所现日月年岁；幻相
míng xiàn běn rì bú miè pú sà mó hē sà yì fù rú shì rù cǐ miào
明现，本日不灭。菩萨摩訶萨亦复如是，入此妙
guāng guǎng dà sān mèi xiàn ā sēng qí shì jiè rù yī shì jiè qí ā
光广大三昧，现阿僧祇世界入一世界。其阿
sēng qí shì jiè yī yī jiē yǒu dì shuǐ huǒ fēng dà hǎi zhū shān
僧祇世界一一皆有地、水、火、风、大海、诸山、
chéng yì jù luò yuán lín wū zhái tiāngōng lónggōng yè
城邑、聚落、园林、屋宅、天宫、龙宫、夜
chāgōng qián tà pó gōng ā xiū luó gōng jiā lóu luó gōng jǐn nà
叉宫、乾闥婆宫、阿修罗宫、迦楼罗宫、紧那
luó gōng mó hóu luó qié gōng zhǒng zhǒng zhuāng yán jiē xī jù zú yù
罗宫、摩睺罗伽宫，种种庄严皆悉具足。欲
jiè sè jiè wú sè jiè xiǎo qiān shì jiè dà qiān shì jiè yè xíng
界、色界、无色界，小千世界、大千世界，业行
guǒ bào sǐ cǐ shēng bǐ yī qiè shì jiān suǒ yǒu shí jié xū yú
果报，死此生彼。一切世间所有时节、须臾、
zhòu yè bàn yuè yī yuè yī suì bǎi suì chéng jié huài jié
昼夜、半月、一月、一岁、百岁、成劫、坏劫，
zá rǎn guó tǔ qīng jìng guó tǔ guǎng dà guó tǔ xiá xiǎo guó tǔ
杂染国土、清净国土、广大国土、狭小国土，
yú zhōng zhū fó chū xīng yú shì fó chà qīng jìng pú sà zhòng huì zhōu wā
于中诸佛出兴于世，佛刹清净，菩萨众会周匝
wéi rào shéntōng zì zài jiàohuà zhòng shēng qí zhū guó tǔ suǒ zài fāng
围绕，神通自在，教化众生。其诸国土所在方
chù wú liàng rén zhòng xī jiē chōng mǎn shū xíng yì qù zhǒng zhǒng zhòng
处，无量人众悉皆充满，殊形异趣种种众
shēng wú liàng wú biān bù kě sī yì qù lái xiàn zài qīng jìng yè lì
生无量无边不可思议，去、来、现在清净业力
chū shēng wú liàng shàng miào zhēn bǎo rú shì děng shì xián xī shì xiàn
出生无量上妙珍宝。如是等事，咸悉示现，
rù yī shì jiè pú sà yú cǐ pǔ jiē míng jiàn pǔ rù pǔ guān pǔ sī
入一世界。菩萨于此普皆明见，普入普观，普思
pǔ liǎo yǐ wú jìn zhì jiē rú shí zhī bù yǐ bǐ shì jiè duō gù huài cǐ
普了，以无尽智皆如实知，不以彼世界多故坏此
yī shì jiè bù yǐ cǐ shì jiè yī gù huài bǐ duō shì jiè hé yǐ gù
一世界，不以此世界一故坏彼多世界。何以故？

pú sà zhī yī qiè fǎ jiē wú wǒ gù shì míng rù wú mìng fǎ wú zuò
菩萨知一切法皆无我故，是名：入无命法、无作

fǎ zhě pú sà yú yī qiè shì jiān qín xiū xíng wú zhēng fǎ gù shì míng
法者；菩萨于一切世间勤修行无诤法故，是名：

zhù wú wǒ fǎ zhě pú sà rú shí jiàn yī qiè shēn jiē cóng yuán qǐ gù
住无我法者；菩萨如实见一切身皆从缘起故，

shì míng zhù wú zhòng shēng fǎ zhě pú sà zhī yī qiè shēng miè fǎ jiē
是名：住无众生法者；菩萨知一切生灭法皆

cóng yīn shēng gù shì míng zhù wú bǔ qié luó fǎ zhě pú sà zhī zhū
从因生故，是名：住无补伽罗法者；菩萨知诸

fǎ běn xìng píng děng gù shì míng zhù wú yì shēng wú mó nà pó fǎ
法本性平等故，是名：住无意生、无摩纳婆法

zhě pú sà zhī yī qiè fǎ běn xìng jì jìng gù shì míng zhù jì jìng fǎ
者；菩萨知一切法本性寂静故，是名：住寂静法

zhě pú sà zhī yī qiè fǎ yī xiàng gù shì míng zhù wú fēn bié fǎ
者；菩萨知一切法一相故，是名：住无分别法

zhě pú sà zhī fǎ jiè wú yǒu zhǒng zhǒng chā bié fǎ gù shì míng zhù
者；菩萨知法界无有种种差别法故，是名：住

bù sī yì fǎ zhě pú sà qín xiū yī qiè fāng biàn shàn tiáo fú zhòng
不思議法者；菩萨勤修一切方便，善调伏众

shēng gù shì míng zhù dà bēi fǎ zhě
生故，是名：住大悲法者。

fó zǐ pú sà rú shì néng yǐ ā sēng qí shì jiè rù yī shì
“佛子！菩萨如是能以阿僧祇世界入一世

jiè zhī wú shù zhòng shēng zhǒng zhǒng chā bié jiàn wú shù pú sà gè gè
界，知无数众生种种差别，见无数菩萨各各

fā qù guān wú shù zhū fó chù chù chū xīng bǐ zhū rú lái suǒ yǎn shuō
发趣，观无数诸佛处处出兴；彼诸如来所演说

fǎ qí zhū pú sà xī néng lǐng shòu yì jiàn zì shēn yú zhōng xiū xíng
法，其诸菩萨悉能领受，亦见自身于中修行；

rán bù shě cǐ chù ér jiàn zài bǐ yì bù shě bǐ chù ér jiàn zài cǐ bǐ
然不舍此处而见在彼，亦不舍彼处而见在此，彼

shēn cǐ shēn wú yǒu chā bié rù fǎ jiè gù cháng qín guān chá wú yǒu
身、此身无有差别。入法界故，常勤观察无有

xiū xī bù shě zhì huì wú tuì zhuǎn gù rú yǒu huàn shī suí yú yī chù
休息，不舍智慧无退转故。如有幻师随于一处

zuò zhū huàn shù bù yǐ huàn dì gù huài yú běn dì bù yǐ huàn rì gù
作诸幻术，不以幻地故坏于本地，不以幻日故

huài yú běn rì pú sà mó hē sà yì fù rú shì yú wú guó tǔ xiànyǒu
坏于本日。菩萨摩诃萨亦复如是，于无国土现有
guó tǔ yú yǒuguó tǔ xiàn wú guó tǔ yú yǒuzhòngshēngxiàn wú zhòng
国土，于有国土现无国土；于有众生现无众
shēng yú wú zhòngshēngxiànyǒuzhòngshēng wú sè xiàn sè sè xiàn
生，于无众生现有众生；无色现色，色现
wú sè chū bú luàn hòu hòu bú luàn chū pú sà liǎo zhī yī qiè shì fǎ
无色；初不乱后，后不乱初。菩萨了知一切世法
xī yì rú shì tóng yú huàn huà zhī fǎ huàn gù zhī zhì huàn zhī
悉亦如是，同于幻化。知法幻故，知智幻；知
zhì huàn gù zhī yè huàn zhī zhì huàn yè huàn yǐ qǐ yú huàn
智幻故，知业幻；知智幻、业幻已，起于幻
zhì guān yī qiè yè rú shì huàn zhě bù yú chù wài ér xiàn qí huàn
智，观一切业如世幻者，不于处外而现其幻，
yì bù yú huàn wài ér yǒu qí chù pú sà mó hē sà yì fù rú shì bù
亦不于幻外而有其处。菩萨摩诃萨亦复如是，不
yú xū kōng wài rù shì jiān yì bù yú shì jiān wài rù xū kōng hé yǐ gù
于虚空外入世间，亦不于世间外入虚空。何以故？
xū kōng shì jiān wú chā bié gù zhù yú shì jiān yì zhù xū kōng pú sà
虚空、世间无差别故，住于世间亦住虚空。菩萨
mó hē sà yú xū kōng zhōng néng jiàn néng xiū yī qiè shì jiān zhǒng zhǒng
摩诃萨于虚空中能见、能修一切世间种种
chā bié miào zhuāng yán yè yú yī niàn qǐng xī néng liǎo zhī wú shù shì jiè
差别妙庄严业，于一念顷悉能了知无数世界
ruò chéng ruò huài yì zhī zhū jié xiāng xù cì dì néng yú yī niàn xiàn
若成若坏，亦知诸劫相续次第；能于一念现
wú shù jié yì bú lìng qí yī niàn guǎng dà pú sà mó hē sà dé bù
无数劫，亦不令其一念广大。菩萨摩诃萨得不
sī yì jiě tuō huàn zhì dào yú bǐ àn zhù yú huàn jì rù shì huàn
思议解脱幻智，到于彼岸；住于幻际，入世幻
shù sī wéi zhū fǎ xī jiē rú huàn bù wéi huàn shì jìn yú huàn zhì
数，思惟诸法悉皆如幻；不违幻世，尽于幻智，
liǎo zhī sān shì yǔ huàn wú bié jué dìng tōng dá xīn wú biān jì rú
了知三世与幻无别，决定通达，心无边际。如
zhū rú lái zhù rú huàn zhì qí xīn píng děng pú sà mó hē sà yì fù
诸如来住如幻智，其心平等；菩萨摩诃萨亦复
rú shì zhī zhū shì jiān jiē xī rú huàn yú yī qiè chù jiē wú suǒ zhuó
如是，知诸世间皆悉如幻，于一切处皆无所著、

wú yǒu wǒ suǒ   rú bǐ huàn shī zuò zhū huàn shì   suī bù yǔ bǐ huàn shì
无有所。如彼幻师作诸幻事，虽不与彼幻事
tóng zhù   ér yú huàn shì yì wú mí huò   pú sà mó hē sà yì fù rú shì
同住，而于幻事亦无迷惑；菩萨摩訶萨亦复如是，
zhī yī qiè fǎ dào yú bǐ àn   xīn bú jì wǒ néng rù yú fǎ   yì bù yú
知一切法到于彼岸，心不计我能入于法，亦不于
fǎ ér yǒu cuò luàn   shì wéi pú sà mó hē sà dì èr miào guāng míng dà
法而有错乱。是为菩萨摩訶萨第二妙光明大
sān mèi shàn qiǎo zhì
三昧善巧智。

大方广佛华严经卷第四十

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sān mǎn duō mò tuó nán ā bō là dì hē duō zhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺

mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.

wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎诃.

jǔ zàn
举赞

pǔ guāng zài huì dà fǎ chóng xuān gāo chāo shí shèng yǔ sān
普光再会.大法重宣.高超十圣与三

xián děng jué yì yōu xuán xīn yuè gū yuán jiū jìng lí yán quán
贤.等觉义幽玄.心月孤圆.究竟离言诠.

jǔ zì mǔ zàn
举字母赞

(一遍)

huā yán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōu xuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

(一遍)

南無華嚴海會佛菩薩
三稱

四生九有同登華藏玄門八難三塗共入毗盧性海

婆功德大法界沐恩波

四十二字妙陀羅字字包含義理多
吒 梵韻滿娑

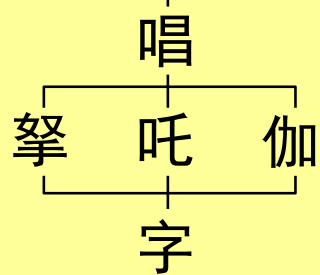

時普願法界眾生入般若波羅蜜門

拏
◎孃蠶醜袞嬈
擗尼紉啾誑誦孺拏

吒
○張徵中豬朝
裡知珍徂砧砧轉吒

伽
●強擎蛩劬翹
散其芹乾禽鍼裘伽

34. 伽 qao qangqengqong qu qao qai qi qin qan qin qanqouqao
強 擎 蛩 劬 翹 散 其 芹 乾 禽 鍼 裘 伽

chàng qao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 伽 字 時 普 願 法 界 眾 生 入 般 若 波 羅 蜜

mén
門

35. ^{zhao}吒 張 徵 中 豬 朝 裡 知 珍 徧 砧 詎 轉

zhao chàng^{zhao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō
吒 唱 吒 字 时 . 普 愿 法 界 众 生 . 入 般 若 波

luó mì mén
罗 蜜 门 .

36. ^{nao}拏 孃 蠶 醜 裒 媯 握 尼 紉 嚙 誑 誦 孺 拏

chàng^{nao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 拏 字 时 . 普 愿 法 界 众 生 . 入 般 若 波 罗 蜜

mén
门 .

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāo hán yì lǐ duō ^{qao}伽 .
四 十 二 字 妙 陀 罗 . 字 字 包 含 义 理 多 . 伽 .

^{zhao}吒 . ^{nao}拏 . fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
吒 . 拏 . 梵 韵 满 娑 婆 . 功 德 大 . 法 界 沐 恩 波 .

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nǎn sān tú
四 生 九 有 . 同 登 华 藏 玄 门 . 八 难 三 途 .

gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入 毗 卢 性 海 .

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南 无 华 严 海 会 佛 菩 萨 (合 掌 三 称)

huí xiàng jì
回 向 偈

(一 遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切

wǒ děng yǔ zhòng shēng jiē gòng chéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

南无护法韦驮尊天菩萨

此咒置经书中可灭误跨之罪